

CORPVV
SCRIPTORVM ECCLESIASTICORVM
LATINORVM

EDITVM CONSILIO ET IMPENSIS
ACADEMIAE LITTERARVM CAESAREAE
VINDOBONENSIS

VOL. VIII.
EVGIPPII OPERA

PARS II
EVGIPPII VITA S. SEVERINI
EX RECENSIONE PII KNOELL.

VINDOBONAE
APVD C. GEROLDI FILIVM BIBLIOPOLAM ACADEMIAE
MDCCCLXXXVI.

Reprinted with the permission of the original publishers

JOHNSON REPRINT CORPORATION
111 Fifth Avenue, New York, N.Y. 10003

JOHNSON REPRINT COMPANY LTD.
Berkeley Square House, London, W. 1

EVGIPPII
VITA SANCTI SEVERINI

RECENSUIT
ET COMMENTARIO CRITICO INSTRVXIT
PIVS KNOELL.

VINDOBONAE
APVD C. GEROLDI FILIVM BIBLIOPOLAM ACADEMIAE
MDCCCLXXXVI.

Reprinted with the permission of the original publishers

JOHNSON REPRINT CORPORATION
111 Fifth Avenue, New York, N.Y. 10003

JOHNSON REPRINT COMPANY LTD.
Berkeley Square House, London, W. 1

WENDELINO · FOERSTER

BONNENSI

SODALICII · VINDOBONENSIS

SYMBOLVM

PRAEFATIO.

Cum mihi ab Academia litterarum Vindobonensi munus oblatum esset, ut post Sauppîi, uiri praestantissimi, curas nouam in Corpore scriptorum ecclesiasticorum editionem Vitae s. Seuerini pararem, primum quaerendum erat, num codex, quem Sauppe in recensenda Vita ducem secutus erat, ea praestantia esset, in quo noua editio niti posset. multa autem erant, quibus codicis Lateranensis auctoritas debilitari atque infringi uidebatur: de qua re egi in libello academico, qui inscribitur '*Das Handschriftenverhältniss der Vita S. Seuerini des Eugippius*' *Sitzungsberichte d. phil. hist. Classe d. k. Akademie* XCV p. 445—498, in quo codicem Lateranensem multis locis et a librario et a correctore quodam arbitrarie correctum multisque interpolationibus deformatum fundamentum nouae editionis esse non posse exposui simulque codicem potius antiquissimum alterius familiae Taurinensem sequendum esse demonstraui. quam ob rem mihi hic rem paucis absoluere licet. itaque enumeratis atque breuiter descriptis codicibus, quibus in adornanda editione usus sum, enarrabo, cur nonnumquam et ab auctoritate codicis Taurinensis et a coniecturis Sauppîi recedendum esse existimauerim.

Iam uero codices huius libelli, per mediam quam dicunt aetatem in Italia et Germania lectitati et saepe descripti, in duas familias discedere iam a Sauppîo obseruatum est: altera est bonorum librorum, qui hodie tantummodo in bibliothecis

Italiae inueniuntur¹⁾, altera eorum, qui interpolati, saepe etiam decurtati sunt: quales multi et in Italia et in Germania imprimis in monasteriis ad ripam Danuui sitis — unde nonnulli in bibliothecas Vindobonensem et Monacensem translati sunt — asseruantur. dolendum autem est nullos Vitae codices saeculo X uetustiores aetatem tulisse: Vita enim numquam cum altero eiusdem scriptoris opere coniuncta in codicibus mss. inuenitur.

Codicum ipsorum melioris notae duae familiae extant: ad alteram codices Taurinensis, Vaticanus prior, Vallicellianus pertinent, quibus proxime accedit liber Ambrosianus; alterius familiae sunt Lateranensis, Vaticanus alter, quattuor libri, qui nunc Casini asseruantur.

Integrioris familiae codex antiquissimus idemque optimus T est Taurinensis F. IV. 25 (T), bibliothecae uniuersitatis, in quarto, paginis bipertitis, X²⁾, ut uidetur, saeculo scriptus. hic liber olim ad bibliothecam monasterii Bobiensis pertinebat, quod inscriptione in summa folii secundi parte posita indicatur: *Liber sc̃i [148] columbani de bobio*, quae inscriptio plenior folio 4^v iteratur: *hic liber est monachorum congregationis sc̃e Iustine de obseruantia ord̃is sc̃i benedicti residentiũ in moñ sc̃i columbani de bobio. E cup̃r̃ sc̃i ñoro 17.* codex inde a folio 1ra ad 24va omnes Vitae partes continet, ut principem locum Epistola Eugippii ad Pascasium diaconum obtineat (fol. 1ra — 2va), deinde³⁾ capitulorum index sequatur

¹⁾ Ex omnibus codicibus Germanicis proxime ad eos accessisse uidetur liber S. Emmerami Ratisbonensis, ex quo Vitam Marcus Welser (Augustae Vindel. 1595) edidit.

²⁾ Reifferscheid eum X uel XI saeculo scriptum esse autumat. cum autem Vaticanum priorem, quem Sauppius X saeculo exeunti uel XI ineunti assignat, ex Taurinensi descriptum esse demonstrauerim, Taurinensem ipsum s. X scriptum esse, praesertim cum rationes palaeographicae non repugnent, affirmare non dubito.

³⁾ Hunc ordinem genuinum archetypi fuisse et ex Epistola Eugippii apparet, ubi p. 5, 21 legitur: *huic epistolae coniuncto praelatis capitulis commemoratorio.*

(— 4va), hunc Commemoratorium ipsum excipiat (fol. 4va — 23vb), cuius postrema uerba, quae non ad Commemoratorium, sed ad Epistolam Eugippii spectant: *Habes, egregie Christi minister*, sqq., in Lateranensi genuino partium ordine perturbato interciderunt. Commemoratorium Epistola Pascasii ad Eugippium rescripta sequitur (fol. 23vb — 24va), quae totum opus concludit. codex nitide exaratus raro correcturas librarii ipsius uel scribae alicuius aequalis expertus est. Taurinensem primus indagauit atque descripsit A. Reifferscheid in Bibliotheca patrum Italica II p. 137 sq., Sauppe autem non adhibuit. contuli ipse ad exemplar Mignianum, cum a. 1877 horum studiorum causa Taurini morarer; nonnullos codicis locos postea Iosephus Müller Taurinensis a me rogatus inspexit meamque lectionem aut comprobauit aut correxit.

Codex Vaticanus 5772 (V) in folio minore, XI, ut uidetur, V saeculi ineuntis, binis columnis exaratus. hic quoque, priusquam in bibliothecam Vaticanam, ubi nunc asseruatur, translatus est, ad bibliothecam monasterii Bobiensis pertinebat, quod inscriptione in margine superiore folii primi posita indicatur: *Liber sc̃i [123] columbani de bobio*. Vaticanus tantummodo Epistolam Eugippii et Commemoratorium a fol. 29rb ad 41va exhibet; consulto, ut uidetur, a librario index capitum et Epistola Pascasii omissa sunt, cum ea ad rem necessaria esse non uiderentur. in codice cum cura exarato litterarum initialium spatia uacua relicta sunt, nempe ut postea a rubricatore minio pingerentur; nonnullae autem litterae, quae propter uitiosam membranae naturam in scribendo diffluxerant, a librario ipso supra uersum additae sunt. Vaticanus quamquam non omnes quas Taurinensis Vitae partes continet, tamen ex Taurinensi descriptus est, quod ex concordia mendorum lacunarumque utriusque libri in libello s. l. p. 454 sqq. demonstrasse mihi uideor. librum a. 1878 ad editionem Mignianam contuli; posteaquam Sauppian editio in lucem prodiit, eos codicis locos, ubi lectio mea a Sauppian testimoniis differebat, iterum accuratissime inspexi.

N Codex Vallicellianus Tom. XII, quem in libello littera v, in editione littera N signauit, 0·28 × 0·16, XI uel XII saeculo scriptus, Romae in bibliotheca monasterii oratorianorum asseruatus, inde a fol. 74^r — 108^v omnes Vitae partes eodem quo Taurinensis ordine complectitur: Epistolam Eugippii fol. 74^v — 76^v, capitula 77^r — 79^r, Commemoratorium 79^r — 107^v, rescriptum Pascasii 107^v — 108^v. Vitam s. Seuerini ut in codice Taurinensi collectio uitarum aliorum sanctorum, qui Paradisus inscribitur, excipit. codicem a librario neglegenter exaratum nec corrector fere aequalis admodum uerecunde tractauit et manus recens lectiones nonnullas ex codice alio interpolato uel editione excerptas supra lineas uel in margine adiecit, quas in notis silentio praeterii, ne apparatus rebus inanibus nimis augerem. ita explicatur codicis Vallicelliani utilitatem in recensendis uerbis scriptoris fere nullam esse. ipsum autem ad familiam codicis Taurinensis pertinere ex eis, quae l. c. p. 458 sq. attuli, apparet, quamquam in quibusdam scripturis, quae minoris momenti sunt, cum codice principe alterius familiae consentire uidetur: de qua re cf. libelli s. l. p. 459. Vallicellianum ipse a. 1878 contuli.

Difficilius est exponere, quanam cognatio inter codicem primarium Taurinensem et alium eiusdem familiae sit, qui tamen quin ad eandem familiam pertineat omnino dubitari M nequeat: codicem dico Ambrosianum I. 61. inf., quem in libello s. c. littera A, in notis autem cum Sauppio littera M insigniui. hic liber, etsi in catalogo ms. eius bibliothecae X saeculo scriptus esse dicitur, tamen saeculo XII uetustior non est, quod rationibus palaeographicis probari posse uidetur. ne Ambrosianus quidem liber omnes Vitae partes integras complectitur, sed eas tantum, quae etiam in Vaticano priore extant, Epistolam Eugippii et Commemoratorium a fol. 45^r — 60^r. in margine libri a librario ipso uel correctore aequali hic illic correcti manus XV uel XVI saeculi argumenta capitum (cf. l. c. p. 453 not. 2), nomina quaedam propria (cf. ibid. not. 3), numeros litterasque initiales capitum, alia uerba probationem legentis exprimentes (cf. ibid. not. 3) adiecit. liber Ambrosianus quamquam in plerisque cum codicibus

NTV ita consentit, ut eum eidem familiae annumerare non dubites — de quo uide quae disputauī l. c. p. 461 — tamen permultis locis a textu non solum huius familiae, sed omnium omnino librorum differt, atque non solum in minutiis et quisquiliis, sed etiam grauioribus in rebus, de qua re cf. quae l. c. p. 462 attuli. a Taurinensi autem ita in quibusdam discrepat, ut dubium prorsus non sit, quin ex eo originem non traxerit. magni certe momenti ad ponderandam codicis Ambrosiani auctoritatem esset ille locus, qui in omnibus utriusque familiae libris hiato laborat, cum codex Ambrosianus solus lacunam his uerbis expleat: p. 25, 22: *reliquiasque sanctorum ab eo suscipiens uiro dei detulit*, si haec uerba a librario non coniectura addita, sed ex codice parente recepta esse ad liquidum perducī posset. cum autem codex arbitraria interpolatione multifariam deprauatus sit, ne id quidem pro certo affirmari licet, quamquam ea uerba genuinae originis speciem prae se ferre negari non potest. ceterum conferenda sunt quae l. c. p. 462 sq. de hoc libro dixi.

Alterius familiae codex uetustissimus est Lateranensis L n. LXXIX (L), tabularii archibasilicae Lateranensis, membranaceus, 0·51 × 0·37, X saeculo binis columnis exaratus, quattuor uoluminibus uitas sanctorum continet. in fronte primi folii uacui a manu posteriore de origine huius collectionis adnotatum est: *Est compositum a secundino ep̃o tauro-menitano tempore sc̃i gregorii pape*, quod nescio quis correxit addendo: *erronea inscriptio*. folia 29va — 40rb primi uoluminis Vitam s. Seuerini continent. partes Vitae ita se excipiunt, ut principem locum, sicut in omnibus libris, Eugippii Epistola obtineat, deinceps responsum Pascasii sequatur, Commemoratorium ultimum locum teneat; indices uero singulis capitibus praemissi leguntur: qui ordo in nullo alio codice inuenitur neque genuinus codicis parentis ordo fuit: quod uel ex Lateranensi ipso demonstrari potest. librarius enim, postquam Epistolam Eugippii ad Pascasium exarauit, iam in eo erat, ut capitulorum indicem integrum describeret, quod ex uerbis, quae post Eugippii Epistolam scripta etiam nunc legun-

tur: *EXPLICIT PROLOGVS. INCIPIVNT CAPITVLA. Quomodo primū beat' seuerin' in opido q asturis uocat'. Et cetera. Expliciunt cap. Explic' uita et obitus beati seuerini. Incip' epla pascasii diaconi ad eugepiū prbm* perspicui potest. sed ordine suo arbitrio immutato librarius Epistolam Pascasii, quae in omnibus libris ultimum, ut aptum est, locum tenet, primis indicis capitum uerbis, quae iam exarauerat, deletis descripsit, capitula uero singulis capitibus praemisit. Lateranensis et a librario ipso et ab emendatore fere aequali multis locis corrigendo deprauatus est. corrector autem, ut a me multis exemplis l. c. p. 471 sqq. demonstratum est, rem suam tam temere ac sine ullo consilio gessit, ut persaepe lectione genuina scriptoris mutata sua inuenta in loco eorum quae non intellexerat poneret. id certe et ex correcturis Lateranensis et ex consensu eorum librorum, qui Casini scripti ad eandem familiam pertinent, recte concludi posse uidetur, codicem parentem, ex quo L et Casinenses originem traxerunt, multo propius ad familiam codicis Taurinensis accessisse, quam ex Lateranensi solo conici poterat. quod etiam Sauppe sensisse uidetur, qui quamquam Vitam ad exemplar Lateranense recensuit, tamen persaepe neglecta scriptura codicis Lateranensis ueram et genuinam lectionem ex codice Vaticano (V) repetiuit, cuius rei exempla l. c. p. 477 sqq. attuli. neque uero dubium est, quin id pluribus locis factururus fuerit, si accuratiore collatione codicis Lateranensis usus esset. quibus autem locis uerba Lateranensis aperta interpolatione deprauata sint, l. c. p. 464 sqq. exposui.

Vt autem cognoscamus, quae sit auctoritas codicis Lateranensis qualisque codicis parentis huius familiae condicio fuerit, maximi momenti sunt libri in monasterio Casinensi exarati, qui quamquam XI uel XII demum saeculo scripti sunt, tamen genuinam archetypi lectionem multo fidelius quam ipse codex Lateranensis seruasse uidentur: hi sunt codices Casinenses CXXXVIII, CXLI, CXLV, CXLVI, Vaticanus alter n. 1197. inter eos enim libros ecclesiasticos, qui plurimi post reuocata per abbatem Desiderium (1058—1087) in monasterio

Casinensi litterarum studia ¹⁾ notissimis illis characteribus langobardicis descripti sunt, etiam Eugippii opera fuerunt. nam et Excerptorum codex XI saeculi ibi asseruatur et Vitae s. Seuerini quinque exemplaria in eodem monasterio scripta esse constat. omnes ex uno exemplari fluxisse uidentur, nisi forte — id quod Carolus Hofmannus, qui mea causa codicem CXLV diligenter contulit, ceteros excerpit, affirmat — codices CXXXVIII, CXLIII, CXLVI ex codice CXLV descripti sunt. omnes autem, quos nominaui, cum codice Lateranensi ad eandem familiam pertinere cum ex plurimis scripturae similitudinibus tum imprimis inde concludi potest, quod et uerba Epistolae Eugippii p. 4, 7: *tamen — tacebo* et primi Vitae capitis p. 13, 4: *ac primum — interitum*, quae in codicibus alterius familiae leguntur, in omnibus desiderantur, sub finem autem Commemoratorii p. 66, 6—23 narratio trium sanationum, quae Neapoli per corpus sancti factae esse perhibentur, et in Lateranensi et in Casinensibus leguntur, cum in libris alterius stirpis desint. codices autem Casinenses, quorum discrepantiam scripturae in notis enarraui, sunt:

Vaticanus alter n. 1197, olim littera V₂, nunc G signatus, G formae maximae, singulis paginis bipertitis, Casini XI uel XII saeculo litteris langobardicis scriptus. continet autem inde a folio 189rb — 205rb omnes Vitae partes, quae hoc ordine decurrunt, ut Epistolam Eugippii (189rb — 190rb) capitulorum index (— 191ra) excipiat, Commemoratorium (— 204rb) sequatur, opus totum concludat Epistola Pascasii (— 205rb): ordo igitur idem est, qui in codicibus NT. cum Vaticanus alter a librario diligentissime ex codice parente transcriptus sit, rarissime in eo rasuras et correcturas a manu 2 factas deprehendas. librum partim (— c. VIII) ipse, reliqua G. Kieseritzky a. 1878 contulit.

Cum Vaticano altero in omnibus mendis lacunisque ii libri consentiunt, qui adhuc in bibliotheca Casinensi seruantur, codices CXXXVIII, CXLIII, CXLV, CXLVI. ex quibus

¹⁾ cf. Giesebrecht De litterarum studiis apud Italos. Berolini 1844. A. F. Ozanam Documents inédits p. 111 sqq.

CXLVI decurtatus est, cum Vitae maxima pars desideretur, CXLIII praeter Epistolam Eugippii et capitula nihil nisi primum Commemoratorii caput exhibet, CXXXVIII omnes partes praeter capitulum indicem¹⁾ habet. totum igitur opus C integrum solus exhibet Casinensis n. CXLV (C), formae maximae, XI uel XII saeculo characteribus langobardicis scriptus. singulae Vitae partes plane eodem ordine atque in codice Vaticano G se excipiunt. cum autem etiam textus eosdem quos G hiatus atque eadem menda prae se ferat, dubitari uix potest, quin uterque codex non solum ex eodem fonte deriuatus, sed fortasse ab eodem scriba confectus sit. namque ea, in quibus alter ab altero discrepat — cf. notam ad 1, 3. 3, 10. 7, 4. 16. 8, 1. 2. 3. 6. 14. 9, 3. 21. 28. 10, 10 al. — tam leuia et nullius momenti sunt, ut potius ad comprobendam quam improbandam hanc rationem ualeant. codex diligenter exaratus fere nullas correcturas expertus esse uidetur. librum Casinensem CXLV a me rogatus C. Hofmannus diligentissime ad editionem Saupprii contulit, ceteros excerpit.

Libros Casinenses ex alio eiusdem familiae, ex qua Lateranensis deductus est, exemplari fluxisse l. c. p. 466 sqq. ex concordia mendorum lacunarumque probaui. quamquam autem negari non potest textum codicum Casinensium multas labe atque corruptelas, quae a Lateranensi alienae sunt, traxisse — de quo cf. notas ad 2, 11. 19. 3, 6. 14. 4, 7. 6, 1. 7, 11. 11, 12. 12, 12. 16, 3. 11. 17, 4. 18, 4. 10. 15. 19, 1. 6. 20, 10. 21, 17 al. — tamen saepe ueram archetypi scripturam multo fidelius quam Lateranensis seruauerunt, quod ex consensu codicum alterius stirpis et ex rasuris correcturisque, quas Lateranensis plurimis locis passus est, apparere l. c. p. 469 sqq. demonstraui.

¹⁾ Si codex CXXXVIII, id quod Hofmannus affirmat, ex codice CXLV ortus est, fortasse uerba, quae in CXLV in fine Epistolae Eugippii leguntur: *Capitula. dimitte* ita explicantur, ut haec uerba propterea addita sint, ne scriba codicis CXXXVIII capitula, cum ad rem necessaria non esse uiderentur, ex codice CXLV in apographum reciperet.

Codices interpolatos, qui plurimi in Italia et Germania extant, consulto neglexi; plerique autem non totam Vitam, sed quaedam capita exhibent. omnium librorum uero, non solum interpolatorum, antiquissimus est Monacensis, IX saeculo scriptus, cuius scripturas Sauppe in notis editionis suae sub littera D addidit. cum autem eius utilitas, ab I. Friedrich in Hist. eccl. Germ. uol. I p. 432 sqq. iusto pluris aestimata, ad recensendum textum nulla sit, lectiones eius in editionem meam recipere nolui, ne apparatus farragine scripturarum, quae nullius pretii sunt, onerarem. — Interpolatorum praeterea hos aut inspexi aut contuli: codicem Marcianum Venetum, codicem Barberinianum XII, 29, Valli-cellianos quattuor: Tom. II, fol. 299, Tom. III, fol. 84, Tom. IIII, f. 94, Tom. VI, fol. 114; codices Vindobonenses quattuor: n. 329, XIII saeculi, n. 416, XIII s., n. 444, olim Lunaelacensem, XII saeculi, n. 1064, XIII uel XIIIII saeculi, cuius glossas germanicas in notis addidi. similes glossas etiam codicem Lambacensem 109, s. XII, habere I. Huemer mecum communicauit. codicis s. Petri Salisburgensis arm. 35 notitiam eidem Huemero, collegae optimo, debeo.

Haec fere sunt quae de indole ac condicione codicum manuscriptorum dicenda uidentur. libri autem melioris notae omnes a duobus codicibus ex uno apographo archetypi deriuatis originem traxerunt, quod ex illo hiatu p. 25, 22, qui in omnibus praeter unum Ambrosianum inuenitur, concludi potest. in illo igitur apographo iam haec uerba propter similem uerborum *sacrauit* et *detulit* terminationem intercidissee uidentur. de Ambrosiani autem codicis origine quidquam certi affirmare non ausim atque minime constare supra dixi, utrum illa uerba p. 25, 22 ex codice parente deprompta an potius coniectura addita sint.

Kerschbaumer et Sauppe, qui ante me Vitam s. Seuerini ediderunt, in recensendis uerbis Lateranensem a Bethmanno detectum ducem secuti sunt. contra Lateranensem multis locis corruptelis deprauatum et interpolatum esse, ita ut fundamentum nouae editionis esse non possit, ex correcturis

Lateranensis et consensu codicum Casinensium probaui. sed ne illum quidem codicem parentem Lateranensis et librorum Casinensium, cuius scripturas ex consensu codicum deriuatorum fortasse eruere possimus, ducem in recensendo textu esse posse, cum et ipse iam mutandi coniectandique licentia librarii deprauatus esset, l. c. p. 484 sqq. probasse mihi uideor. quibus rationibus adductus sum, ut in recensendis uerbis Vitae antiquissimum et optimum librum alterius stirpis, Taurinensem, sequi constituerem.

Sed ne codicis quidem Taurinensis auctoritas tanta est, ut neglectis ubique alterius familiae libris in restituendis uerbis Eugippii in eo acquiescere possimus. ita factum est, ut etiam in hanc editionem, quamquam Taurinensem potissimum secutus sum, pauca ex codicibus alterius stirpis reciperem, uelut pro *silenti* p. 2, 13 scripsi *silentii*, p. 4, 22 pro *senior* cum CG *serio*, cum L habeat *seuerinus*, p. 30, 3 ex CGL uerba *atque contemptor* recepi, quamquam in MNTV desunt, cum et propter homoeoteleuton facile excidere potuerint et in capitulo p. 8, 15 legantur; p. 32, 2 *quid, inquit*, pro *quid* edidi, cum fere nusquam in Vita uerbum dicendi omittatur, de quo cf. Ind. s. u. ellipsis. p. 35, 1 dubitanter cum CGL *subdiaconi et materni* pro *diaconi et martini*, quod MNTV praebent, scripsi; eodem modo p. 48, 4 *item* pro *idem*, 48, 10 *compulsa* pro *compulsus*, 60, 5 *singulos* pro *singulorum*, 65, 3 *et orasse et* pro *et orasset* edidi. praeter hos locos numquam a textu Taurinensis codicis recedendum erat, cum Sauppius saepissime codicis Lateranensis scripturis neglectis lectiones alterius familiae recipere cogatur, de quo cf. l. c. pp. 477 sqq.

Vno autem loco doleo scripturam codicum CGL a me auctoritate codicis Taurinensis sine iusta causa neglecta receptam esse: p. 31, 4 enim cum CGL *concussis ex more lapidibus* scripsi, cum mihi lectio codicum alterius familiae *excussis ex more lapidibus* genuina non esse uideretur. sed plagula iam typis absoluta occurrit simillimus Ouidii locus, Met. VIII 339: *ut excussis elisi nubibus ignes*. quare reponas cum codice T *excussis* pro *concussis*, quod eodem modo ortum

esse uidetur, quo p. 26, 13 in CGL *retrosum respiciendo* pro *retrosum aspiciendo*, quod in MNTV legitur, oriri potuit; hoc tamen simillimo Sedulii pasch. carm. I 123 loco firmatur: *quia nemo retrosum . . . Aspiciens saluandus erit.*

Neque uero alio loco scriptura codicum neglecta Sauppil coniecturam recipere debebam. uerba sunt c. XXIII, 2 (p. 41, 8), quae in codicibus omnibus ita leguntur: *quas (sc. reliquias) . . . suscipiens basilicam sancti Iohannis . . . ultronea benedictione collata sacrauit officio sacerdotum.* Sauppe autem ea ita immutauit, ut scriberet: *quas . . . suscipiens in basilicam sancti Iohannis . . . ultronea benedictione collata sacrauit officio sacerdotum*, cum sine dubio alium locum simillimum respiceret, quem tamen interpolando corrupisse uidetur. uerba enim *et sacrauit*, quae p. 26, 1 inserit: *qui debito sanctorum Geruasii et Protasii martyrum reliquias honore suscipiens in basilica . . . collocauit et sacrauit officio sacerdotum*, non solum abundant sed etiam sensum plane turbant. tantum enim abest, ut reliquias sanctorum siue per sacerdotem siue per quempiam sanctum uirum sacrari opus sit, ut ipsae locum, in quemcumque conferuntur, consecrent. at nihil prorsus excidit. uerba enim in codicibus tradita recte se habent, dummodo locum recte interpreteris: nam *officio sacerdotum* non ablatiuus est, quem uulgo — cf. Brunneri et Rodenbergii uersiones — interpretantur, sed datiuus, quem finalem uocant. his autem uerbis significatur basilicam monasterii Fauianensis collatis in eam sanctorum Geruasii et Protasii reliquiis ita sacratam esse, ut *sacerdotes* in ea sollemne sacrificium siue *officium* offerre possent. sunt enim quaedam ecclesiae, ubi sacrificium missae offerre sacerdotibus licet, aliae uero, quae eo iure carent. — nostro autem loco interpretes ¹⁾, qui datiuum *officio sacerdotum* pro ablatiuo acceperunt, non magis quid *benedictio* esset intellexerunt. *benedictio* enim

¹⁾ Fallitur etiam Büdinger, cum in Hist. Aust. p. 50 *benedictionem s. Iohannis* idem, quod germanicum '*Iohannisminne*', significare opinatur indeque concludi posse arbitratur linguam moresque Germanorum iam tum a Romanis recipi coepisse.

uel benedicendi actionem, quam lingua uernacula dicimus 'Segen', uel rem ipsam sacratam siue sacram significat. ita Paulinus Nolanus ep. 32 c. 8 particulam sanctae crucis *benedictionem crucis* appellat; Eugippius autem uocem hac significatione duobus praeterea locis usurpauit: p. 9, 24 et 39, 21. *benedictio* igitur plane idem significat, quod *reliquiae* siue *sanctuaria*. proinde restituenda sunt uerba librorum mss., quae in linguam uernaculam uersa hoc fere significant: *er weihte die Basilica Iohannes des Täufers, dass die Priester in ihr Messe läsen, indem er die Reliquien, die sich ihm ohne sein Zuthun dargeboten hatten, dorthin übertrug.*

Aliis autem locis in textum codicis parentis utriusque familiae siue incuria librarii siue mendositate ipsius archetypi corruptelae irrepserant, quas scriba eius apographi, ex quo CGL fluxerunt, corrigere conatus est. ita factum est, ut c. XIII, 1, p. 31, 5 pro tradito *alterutra ac petrae collisione* scriberet: *alterutra ferri ac petrae collisione*, cum restituere deberet *alterutra hac petrae collisione*. c. XXXII 2, p. 51, 21 sq. *integritatem* pro tradito *integri* scripsit. huc fortasse etiam pertinet, quod c. XLIII 7, p. 64, 13 legitur: *multis emensis regionibus* pro corrupto *mulsemensis regionis*, quod tamen expedire nondum contigit. — Non solum autem locos corruptos tentauit, sed etiam uerba integra non satis intellecta emendare studuit, uelut c. XLIII 9, p. 62, 8 *nobis* pro *nostris* scripsit. itaque cum mihi persuasissem iam textum codicis parentis alterius familiae CGL a librario ipso uel correctore arbitrarie mutatum esse, ne iis quidem locis, ubi uerba codicis Taurinensis aperta mendositate laborant, speciosam librorum CGL scripturam recepi, sed spretis horum librorum inuentis iis locis, qui in T deprauati uidebantur, ex ipsorum uerborum ductibus medellam petiui. quod e. gr. factum est c. XXXI 6, p. 51, 9, ubi Sauppe lectionem codicum Casinensium: *in Romani soli prouinciam* — nam etiam uerba a L tradita *in romā soli* corrupta sunt — in textum recepit. quae quamquam ferri possunt, tamen uerba, quae in codice T leguntur, magis genuina esse uidentur: *asserens uniuersos in Romanis ad suas prouincias . . . migraturos*, quae leuissima mutatione emendantur, cum pro *in* scri-

bitur *inde* (= *iñ*): *uniuersos inde Romanos ad suas provincias . . . migraturos*; *Romanos* autem habet M.

Difficilius autem erat alium locum intricatissimum expedire. quae enim uerba c. XI 4, p. 28, 10 leguntur: *secreta pectoris satisfactionibus prodiderunt*, ea aperte mendosa esse nemo non uidit; neque tamen coniecturae prolatae placebant, cum non omni ex parte satisfacerent. uerum Hartelius uidisse uidetur, cum scribendum proponit *satactionibus* uel *satisfactionibus*, quod uocabulum idem significat atque *perturbatio*. haec significatio nostro loco maxime quadrat. substantium quidem, quantum scio, nusquam legitur; uerbum autem *satisagendi* hac significatione apud scriptores sequioris aetatis, imprimis apud Luciferum — cf. Ind. Hartelii p. 374 — saepissime usurpatur. in scriptoribus autem huius aetatis quid inusitatum? cur autem aliis locis — uelut p. 14, 20 *putas non ipse est*, p. 29, 8 *quae docetis* al. — mea editio a Sauppiana dissentiat, aut ex notis aut ex indice adiecto satis apparere puto.

Hymnum in laudem s. Seuerini a monacho quodam ex codice aliquo familiae CGL compositum A. F. Ozanam primus in *Documents inédits* p. 241 sqq. ex codice Vaticano 7172 publicauit, Sauppe editioni suae praemisit. H. autem Sedlmayer, collega optimus, eum mea causa denuo accuratissime excussit, cuius collationis lectiones in notis addidi: qui codicem illum Vaticanum saeculo XI uetustiores esse negat.

Restat, ut de ratione huius editionis pauca addam. in scripturis librorum manuscriptorum in annotatione critica allatis, quae a notis editionis Sauppianae differunt, meis fidem uindico, cum in ipsis codicibus primariis conferendis, Vaticano priore et Lateranensi, exemplar Sauppianae editionis mihi praesto fuerit; neque tamen id singulis locis annotandum esse putauit, ne iactantiae speciem incurrerem. multum autem me Sauppiani curis debere libere et grato animo hoc loco profiteor. ordinem tamen singularum Vitae partium, qui in editione eius inuenitur, deserendum esse existimaui, cum mihi ne hac quidem in re ab auctoritate codicis Taurinensis, quocum Vallicellianus et Casinenses faciunt, esse recedendum propo-

suerim cumque ordinem codicis Lateranensis arbitrarium esse supra demonstrauerim. sic etiam in capite VII, quod a Sauppio una capitis VI paragrapho addita auctum erat, ordinem ab omnibus libris commendatum restitui. in orthographicis autem fere ubique auctoritatem Taurinensis religiose sum secutus. ita factum est, ut e. gr. in Vita *epistola* scriberem, cum in Excerptis semper *epistula* legatur; numquam autem cum Taurinensi *cottidie*, sed ubique *cotidie* scripsi. in uetustioribus libris Taurinensi, Lateranensi, Vaticano priore uel minutissimam scripturae discrepantiam — uelut ubi *e* pro *ē* uel *oe* scriptum erat — diligenter annotaui, quod in recentioribus neglecti, nisi ubi cum illis consentiebant.

Reliquum est, ut iis uiris doctis, qui me in adornanda hac editione adiuuerunt, quas debeo gratias agam, H. St. Sedlmayero, A. Bachmanno Pragensi, qui notas quasdam ad Vitam mihi transmisit, R. Heinzel, qui de nominibus propriis germanicis mea causa consultus opem suam non denegauit, imprimis autem G. Hartelio, qui qua est humanitate et singulari doctrina, etiam in edenda Vita s. Seuerini mihi adiutor extitit.

Scribebam Vindobonae Nonis Martiis 1886.

P. Knöll.

EVGIPPII
VITA SANCTI SEVERINI.

- C* = codex Casinensis CXLV, XI—XII s.
G = codex Vaticanus alter n. 1197, XI—XII s.
L = codex Lateranensis LXXIX, X s.
M = codex Ambrosianus I. 61. inf., XII s.
N = codex Vallicellianus tom. XII, XI—XII s.
T = codex Taurinensis F. IV. 25, X s.
V = codex Vaticanus prior n. 5772, XI s.
codd. Casin. = codices Casinenses CXXXVIII, CXLIII, CXLVI, in
primo Vitae capite adhibiti.
-

EPISTOLA EVGIPPII PRESBYTERI AD PASCASIVM DIACONVM.

DOMINO SANCTO AC MERITO VENERABILI PASCASIO DIACONO
EVGIPPIVS IN DOMINO SALVTEM.

5 Ante hoc ferme biennium, consulatu scilicet Inportuni, 1
epistola cuiusdam laici nobilis ad quendam directa presby-
terum nobis oblata est ad legendum, continens uitam Bassi
monachi, qui quondam in monasterio montis, cui uocabulum
est Titas, super Ariminum commoratus, post in Lucaniae
10 regione defunctus est, uir et multis et mihi notissimus. quam
epistolam cum a quibusdam describi cognoscerem, coepi mecum
ipse tractare nec non et uiris religiosis edicere, tanta per
beatum Seuerinum diuinis effectibus celebrata non oportere
celari miracula.

1 epistola — diaconum] *om. T*; Incipit uita beati seuerini (seue-
rini *add. m. 2*) *V*¹ plogus in uita *supra scripsit V*² Incipit plogus de
uita uł obitu sc̃i seuerini *L* Incipit epistola egeppii p̃bri ad paschasium
diaconum de uita et miraculis sc̃i seuerini *G* Explicet uita beati h̃yla-
rionis. Incipit epistola eugepií p̃bri ad paschasium diaconē directa de uita
sc̃i seuerini abbatis *M* Finit uita sc̃i hylarionis heremite. Incip̃ uita
sc̃issimi abbatis seuerini. epistola eugepii p̃bri ad paschasium diaconem
directa *N* 3 sancto ac] suo *G* merito] *om. CGL* paschasio
CG paskasio *L* 4 eugipius *V* eugepius *CGLMNT* domino]
x̃po *CGL* 5 consolatu *M* consulatus *N* importuni *CGLN*
inporntuni *M pr.* 7 uobis *NTV* 8 quondam] quodam *TV*
9 titis *MNTV*; *cf. Ind.* 10 michi *CGL*; *sic semper* 11 de-
scriptā *L* cepi *CMV* cepi *GL* 13 celebrata *MV* 14 celari *V*

- 2 Quae cum auctor epistolae praefatae rescisset, animo prompto remandauit, ut aliqua sibi per me eiusdem sancti Seuerini mitterentur indicia, quibus instructus libellum uitae eius scriberet posterorum memoriae profuturum. hac ego protinus oblatione compulsus commemoratorium nonnullis refertum 5 indiciis ex notissima nobis et cotidiana maiorum relatione composui, non sine magno maerore animi, iniustum scilicet reputans, ut te superstite laicus a nobis hoc opus efficere rogaretur, cui et modus et color operis non sine praesumptione quadam possit iniungi, ne forsitan saeculari tantum litteratura 10 politus tali uitam sermone conscriberet, in quo multorum plurimum laboraret incitiae et res mirabiles, quae diu quadam silentii nocte latuerant, quantum ad nos attinet ignaros liberalium litterarum, obscura disertitudine non lucerent. sed non ultra lucernae illius igniculum te uelut sole splendente per- 15 quiram: tantum ne mihi peritiae tuae radios nube quadam excusationis obducas, imperitiam propriam uidelicet accusando. noli, obsecro, tam duris me uerberare sermonibus, dum dicis: quid tibi aquas expectare de silice? iam utique non expecto de silice plateae saecularis, sed a te, qui spiritalibus spiritalia 20

1 praefatae] *om. LM* prompto remandauit] promptiore mandauit
CGL 2 sci et 3 quibus] *bis, a m. 1 et 2, scriptum exhib. T*
3 inditia *M* uite *V* scriberet] scribere^t *M* ederet *L* 4 memorie
(e *add. T²*) *TV* hac] huic *L* ego] ergo *L* 5 oblatione
V commemoratorium *V* commoratorium *M* 6 inditiis *M*
cottidiana *TV* quotidiana *L* relatione *V* 7 merore *CGLMNT*
timore *V* 8 superstitē *N¹* rogaretur efficere *CGL*; ere *in ras.*
G 9 calor *M* 10 quodam *T¹* forsità *L¹* forsità *L²*
saeculari *MT* litteratura] littura *M* 11 multorum] *om. CG*
12 plurimorum *CG* inscicia *M* inscientia *N* 13 silenti *MNT*
V quantum] quatū *V* liberalium *V*; *corr. m. 2* 14 disserti-
tudine *MNTV* sed non *MNTV*: sed nequaquam *CGL* 15 lu-
cerne *T* uelud *G* 16 periciē *V* 17 impericiam *V* pro-
priam] *om. N* uidelicet propriam *C* accusando] accusatio *M¹*
accusans *M²* 18 noli] non *M* 19 scilice *M* iam] quam *CG*
nam *Sauppe* utique] itaque *M* 20 scilice *M* spiritalibus
CG spiritalia *C* spiritali *G*

comparans nos de firmissima petra illo quo profluis orationis
 melle recreabis: de quo iam nectareum suauissimae promissionis
 gustum dirigens praecipis, ut commemoratorium uel indicia
 uitae saepe dicti sancti Seuerini transmitterem: quae donec in
 5 tuae constructionis libellum transire mereantur, nequaquam
 animum recensentis offendant. quisquis enim ad construendam 4
 domum architectum requirit, necessariam sollicitus materiem
 praeparat: quod si moles instar parietum impolitis componatur
 artifice tardante lapidibus, numquid aedificasse dicendus est, ubi
 10 nulla magistri structura prorsus interuenit, nulla rite subicitur
 fundamenti munitio? sic ego quoque pretiosam materiem in-
 genio uestro uilissima compositione uix praeparans num putari
 debeo conscripsisse quod cupio, ubi disciplinae liberalis nulla
 constructio, nullus grammatici culminis decor extitit? habet 5
 15 plane certum fundamentum solius fidei, quo sanctum uirum
 mirandis constat claruisse uirtutibus, quod per manus linguae
 tuae nunc offero collocandum, de tui operis fastigio laudes
 Christo debitas redditurus.

Illa quoque, precor, uirtutum beneficia sanitatumque remedia, 6
 20 quae uel in itinere uel hic apud eiusdem beatissimi patris
 memoriam diuina sunt peracta uirtute, digneris adnectere:
 quae quoniam fidelis portitor, filius uester Deo gratias, optime
 nouit, uerbo commendauimus intimanda, sperantes nos baiuli
 nomen etiam de tui operis perfectione iugiter esse ducturos,

1 illo quo profuit *N* ilico profluis *M* illo pro quo fluis *TV*
 orationibus *M* 2 nectariū *V* 3 commemorarium *V* indicia
M 4 sepe *GM* dicta *V* 5 tue *TV* 6 quisquis] siquis
CG 7 materiam *CL* 8 molēs *M* instar *CGMNTV*: ad
 instar *L* componat *CGL* 9 nunquid *CGT* 10 magistri—
 nulla] *om. G* magistris] magis *L* post interuenit *ras.* 10 fere
litt. V 11 preciosam *V* materiam *MN* 12 compositione *V*
 comparatione *M* praeparans] comparans *M* 14 constructio] in-
 structio *suspiciatur Hartelius cl. ep. Pascas. §. 5* grammatici *T* extitit
LMNTV: existit *CG* 15 quo] quod *L* 16 constat *M* linguae
T 17 offero] confero *CGL* 19 uirtutum] *om. M* beneficia *M*
 20 itinere] itire *V* apud] ad *CGL* 21 uirtute] *T* adnectere
CGLN 24 nomine *CG* perfectione] pfectione *V* ducturos
Sauppe: dicturos *CGLMNTV*

ut dei fidelissimus famulus tantis uirtutibus opulentus, sicut ad sanctorum gloriam suis per Christi gratiam meritis uehitur, sic ad humanam memoriam tuis litteris consecratur.

- 7 Sane patria, de qua fuerit oriundus, fortasse necessario a nobis inquiritur, ut inde, sicut moris est, texendae cuiuspiam uitae sumatur exordium. de qua licet me fatear nullum euidentem habere documentum, tamen quid hinc ab ineunte aetate cognouerim non tacebo. cum multi igitur sacerdotes et spirituales uiri nec non et laici nobiles atque religiosi, uel indigenae uel de longinquis ad eum regionibus confluentes, saepius haesitarent inter se quaerentes, cuius nationis esset uir, quem tantis cernerent fulgere uirtutibus, nec ullus ab eo penitus auderet inquirere, tandem Primenius quidam, presbyter Italiae, nobilis et totius auctoritatis uir, qui ad eum confugerat tempore, quo patricius Orestes inique peremptus est, interfectores eius metuens, eo quod interfecti uelut pater fuisse diceretur, — post multos itaque familiaritatis adeptae dies erupit quasi pro omnibus et ita sciscitatus est dicens: 'domine sancte, de qua prouincia deus his regionibus tale lumen donare dignatus est?' cui uir dei faceta primum hilaritate respondit: 'si fugitiuum putas, para tibi pretium, quod pro me possis, cum fuero requisitus, offerre'. his talia serio mox subiciens: 'quid prodest'

- 1 uirtutibus *M pr.* opulentus] opimus *L* 2 per] *p* (= pro)
N uehitur *M* euehitur *CGL* 5 ut inde *MNTV*: unde *CGL*
 texende *GV* texendo *N* 6 qua] *om. L*; ea *Sauppe* licet] *om. C*
GL fateor *CGLM* 7 tamen—tacebo *MNTV*: *om. CGL*
 8 cum multi igitur *MNTV*: nam cum multi *CGL* spirituales *CG*
 9 nobiles *V* 10 regionibus *T* sepius *GMNV* esitarent *N*
 hesitauerint *C* esitauerint *M* excitauerint *L* 11 querentes *GN*
 12 fulgere] *fēere M* nullus *G* penitus *LV* penitus *M*
 13 inquirer] *N* priminius *L pr.* pimenius *CG* Italiae]
om. M 15 oreste *N* inique *G* peremptus *N*
 16 uelud *N* 17 itaque] *om. CG* adeptus *NV* 18 sciscitatus
G *scē LN* prouintia *MT* 19 deus] *om. M* lumen]
 lumen *xpl M* 20 hilaritate *CGL* 21 precium *MNV*
 22 serio *CG*: senior *MNTV* seuerinus *L* subitans *M*

inquit 'seruo dei significatio loci uel generis sui, cum possit id tacendo facilius uitare iactantiam, utpote sinistram, qua nesciente cupit omne opus bonum Christo donante perficere, quo mereatur dextris socius fieri et supernae patriae cuius
 5 adscribi? quam si me indignum ueraciter desiderare cognoscis, quid te necesse est terrenam cognoscere, quam requiris? uerum tamen scito, quia deus, qui te sacerdotem fieri praestitit, ipse me quoque periclitantibus his hominibus interesse praecepit'. tali memoratus presbyter responsione conticuit nec quisquam
 10 ante uel postea beatum uirum super hac parte percontari prae-sumpsit. loquela tamen ipsius manifestabat hominem omnino latinum, quem constat ad quandam orientis solitudinem feruore perfectioris uitae fuisse profectum atque inde post ad Norici Ripensis oppida, Pannoniae superiori uicina, quae barbarorum
 15 crebris premebantur incursibus, diuina compulsum reuelatione uenisse, sicut ipse clauso sermone tamquam de alio aliquo referre solitus erat, nonnullas orientis urbes nominans et itineris in-mensi pericula se mirabiliter transisse significans. haec igitur sola quae retuli, quotiens de beati Seuerini patria sermo ortus
 20 est, etiam ipso superstitute semper audiui. indicia uero mirabilis 11 uitae eius huic epistolae coniuncto praelatis capitulis comme-

2. cf. Matth. 6, 3

1 sui loci uel generis *CGL* possit *MNTV*: potius *CGL*
 2 facilius] facilius possit *CGL* euitare *CGL* iactandam *MN*;
corr. m. 2 M 3 omne] *om. N* op' (= opus) *add. M¹ in*
mg. 4 sotius *T* cuius] ciues *N* cui' (= cuius) *V* 5 ad-
 scribi *MT¹* (*d ras. in T*): ascribi *CGLNV* quam] quā (*uirgula rasa*)
L desiderare *CGMTV*: desiderante *N* designare *L* cognoscis
 — terrenam] *om. M* 6 requiris] quēris *L* ueruntamen *GL*
 uerūptamen *M* 8 me] *om. V* 9 quicquā (*sed c in ras. a m. 2*)
L 10 percunctari *M* 12 constat] constat prius *CGL*
 quendam *G¹*; *corr. m. 2* 13 ad] *om. M* nōrici *L* nurici *M*
TV 14 opida *L* 15 premebantur *L* compulso *N* reue-
 latione] uisitatione *L* 16 tanquam *CGTV* 17 immensi *LN*
 immensa *CG* 19 hortus *G* 20 semper] sepe *M* inditia *M*
 21 prelati *C* prelat' (= praelatus) *N*

moratorio recensita fient, ut rogauī, libro uestri magisterii
clariora. superest, ut eius orationibus tuas sociare non desinas
et indulgentiam mihi poscere non desistas.

1 fiant *CG* rogauit *M* uestro *G* magisterio *G* magi-
stri *M* 2 tuas sociare] t. sotiare *T* tu associare *N* 3 et
libri: ut *Sauppe* mihi] *om. M* desistat *L* INCIPIUNT
CAPITVLA DE HIS QVAE IN CÔMEMORATORIO CONTINENTVR (*rubric.*) ID
EST QVIB; VITÆ (*om. N*) VEL GESTORṼ SCI SEVERINI PANDVNTVR INDICIA
NT Expliç prologus. Incipiunt capitula. Quomodo primum beatus
seuerinus in opido quod asturis uocatur. Et cetera. Expliciunt cap.
Expliç uita et obitus beati seuerini. Incip̃ ep̃la paskasii diaconi ad eu-
gepiū pr̃bm *L* Explicit ep̃la (*om. V*) Incipit uita sc̃i (beati *V*² *in*
ras.) seuerini abbatis ab eugepio p̃bro edita pascasio diacono directa
MV; *sed uerba inde ab abbatis om. V* Explicit prologus. Capitula
dimitte *C*

CAPITVLA.

I. Quomodo primum beatus Seuerinus in oppido, quod Asturis uocabatur, et saluberrima exhortatione bonorum operum et ueracissima futurorum praedicatione claruerit.

5 II. De oppido, cui erat uocabulum Comagenis, per eum mirabiliter ab hostibus liberato.

III. Quod habitatoribus ciuitatulae Fauianis diu fame laborantibus miro modo deus eius oratione subuenerit.

10 IIII. De praedonibus barbaris, qui etiam omnia arma sua cum praeda, quam extra muros Fauianensium ceperant, amiserunt, uel de instituto eius atque humilitate praecipua.

V. In quanta reuerentia eum Rugorum rex Flaccitheus habuerit, uel qualiter ab insidiis inimicorum ipsius sit liberatus oraculo.

15 VI. De unico filio uiduae gentis praedictae Rugorum, quem per annos XII dolor excruciauerat, uiri dei oratione sanato.

VII. Qualiter Odoacar adolescentulus, uilissimis pellibus opertus, ab eo praenuntiatus sit regnaturus.

VIII. Quod Feletheus, qui et Feba, Rugorum rex, ante lati

1 *Capitula exhibent CGNT, om. MV; in L singulis capitibus praeposita sunt* 2 oppido L 3 uocatur CGL exortatione N

4 ueracissima L ueracissimas N carauerit C 5 oppido L

6 liberatos N 7 *Titulus capituli III plane differt in L: De ciuitate*

oppressa fame & muliere occultante frumenta & de aduentu nauium

fabianis CGNT 8 oracionem G 10 preda CT fabianensium

L fabinensium G coeperant T 11 uel de LNT: ualde CG

12 rex] rec L¹; corr. m. 2 flaccitheus (q a m. 2) L flacitheus NT

16 sanata G 17 odoagar N odouacer CGL 18 coopertus CG

praenuntiatus T p̄nuntiat' (' add. m. 2) L regnatuos L¹ (corr. m. 2)

regnaturū N 19 feletheus (q a m. 2) L pheba T feua CGL

filius Flaccithei, pessimam coniugem rebaptizare catholicos metu sancti Seuerini uetuerit, uel quale periculum illa de paruulo filio suo Frederico quadam die, dum pro quibusdam intercessionem eius contempsisset, incurrit.

VIII. De portitore reliquiarum sancti Geruasii et Protasii 5 martyrum mira uiro dei reuelatione monstrato, uel qua responsione, dum rogaretur, episcopatus declinauerit honorem.

X. De quodam ostiario uspiam egredi quadam die prohibito, mox a barbaris capto ab isdemque suppliciter restituto.

XI. De miraculo, quod in castello Cucullis factum est, ubi 10 cereis diuinitus accensis sacrilegi, qui se primitus occuluerant, declarati sunt atque correcti.

XII. Quemadmodum de finibus praefati castelli locustae ieiunio, oratione atque elemosynis deo propitiato depulsae sunt, abrasa mirabiliter segete cuiusdam pauperis increduli con- 15 temptoris.

XIII. Quomodo cereus in manu serui dei orantis accensus sit, dum uespertinae laudis officio ignis de more necessarius minime fuisset inuentus.

XIII. De mirabili sanatione mulieris desperatae, quae post 20 inmanem diutinumque langorem ita uiri dei oratione conualuit, ut ad opus agrale die tertio fortis accesserit.

1 filii *G* flaccithei (q a m. 2) *L* flacithei *N* pessima *N*
 2 uetuerit] uenerit *G* periculum *G* 3 paruunculo *L* die]
om. G pro *NT*: de *CGL* 4 contempsisset *N* incurrerit
CGL 5 reliquiarum *N* ptasii 7 geruasii *N* 6 mira] miri-
 fica *CGL* uiro *Hartelius*: uiri *GLNT*, *om. C* reuelatione *CGL*:
 relatione *NT* 8 hostiario *NT* 9 isdēq, *N*: hisdemque *CGLT*
 10 cocullis *T* cu (cullis *marginē desecto intercidit*) *L* 11 caereis
L diuin et prim (itus in *mg. intercidit*) *L* occuluerant *CGLN*
 12 declarati sunt] declarati *N* atque] *intercidit in L* correcti *CGLT*:
 perfecti correpti *N* 13 quemammodum *N*, ubique 14 oratione]
 et oratione (oracione *G*) *CGL* elemosinis *CLN* helemosinis *G*
 elimosinis *T* dei *G* sint *CGL* 15 abraso *N* incre-
 duli] in cretu *G* 17 caereus *L* 20 quae] *om. N* 21 inmane
T langorē (v *add. m. 2*) *T* ita] a *N* 22 agrale] *om. N*
 fortis] foris *N*

XV. Quemadmodum in bainulos postes a parte fluminis ecclesiam sustentantes, quos aqua saepe superfluens transcendebat, orans dei seruus crucis signaculum securi sculpsit, quod signum numquam deinceps aqua penitus excedebat.

5 XVI. De Siluino presbytero defuncto, cuius cadauer feretro impositum celebratis nocte uigiliis mox ad uocem uocantis aperuit oculos, rogans dei famulum, quo uocante reuixerat, ne ulterius experta requie priuaretur.

XVII. Quam sollicita pauperibus cura ministrauerit, uel
10 quod distributioni eius etiam Norici decimas dirigebant, quibus de more perlatis periculum his, qui dirigere distulerant, imminere praedixit.

XVIII. Quemadmodum rubigo, quae messibus nocitura paruerat, per uirum dei ieiuniis et oratione depulsa sit.

15 XVIII. Quod Gibuldus, Alamannorum rex, coram seruo dei magno sit tremore concussus et reddiderit multitudinem captiuorum.

XX. Quomodo ei militum fuerit interfectio reuelata, propter quorum corpora sepelienda suos ignorantes direxit ad fluuium.

20 XXI. Paulinum presbyterum, qui de longinquo ad eum uenerat, reuertentem ad patriam praedixit mox episcopum ordinandum.

XXII. Quod, dum basilicae nouae sanctuaria quaererentur, ultro sibi sancti Iohannis Baptistae benedictionem praenuntiauerit deferendam et illi oppido cladem se absente futuram, qua
25 in baptisterio presbyter uaniloquax interfectus est.

XXIII. Qualiter sanctuaria praedicta suscepit.

XXIII. De mansoribus alterius oppidi, qui spreto mandantis

1 eccliam T 2 transcendebat L 3 orat G sculpsit T:
scalpsit CGLN 4 numquam] om. CGL penitus] penitus non
CGL 6 imposito CG nocte G 8 requie G 10 quod]
quo N dirigebant decimas L 15 giuldus L gebuldus NT
alamannorum G 16 cussus L, sed cussus in ras. 18 interfectio
G 19 fluuium N 21 reuertente (reuert in ras.) C mox NT:
norici CGL ordinandi G 23 quaererentur CGN 25 oppido
L qua] q (= quod) L 28 oppidi L mandantis CNT: man-
datis GL

oraculo mox ab Herulis interfecti sunt, quia locum praemoniti relinquere noluerunt.

XXV. Quemadmodum scriptis ad Noricum destinatis castella ieiuniis, orationibus atque elemosynis praemunierit, quibus praenuntiata hostis irruptio nocere non potuit. 5

XXVI. De leproso mundato, qui reuerti ad propria, ne lepram peccati magis incurreret, euitauit.

XXVII. De uictoria, quam apud Batauis de Alamannis oratione sancti Seuerini sumpsero Romani, et quod post triumphum, qui praedicentem sequi spreuerant, sint perempti. 10

XXVIII. Quemadmodum ministrante famulo dei pauperibus oleum creuisse contigerit.

XXVIII. De his, quibus collo uestes egenis erogandas Norico deferentibus ursus media hieme ducatum per niues heremi usque ad humana habitacula praebuit, quos tali duce 15 uenire solita uir dei reuelatione cognouit.

XXX. Qualiter ad ciuitatem Lauriacum hostes futura nocte uenturos praesenserit et male securis ciuibus uigilare uix suaserit, quod mane probantes infidelitati ueniam cum gratiarum actione posebant. 20

XXXI. Quomodo Febae, regi Rugorum, ad Lauriacum cum exercitu uenienti occurrerit et in sua fide populos susceperit, ut eos ad inferiora oppida, id est Rugis uiciniora, deduceret.

1 praemuniti *NT* 3 scriptis *NT*: *om. CGL*; litteris *Sauppe*
 destinatis ad noricum *L* 4 orationibus *T* (*cf. p. 13, 6; 14, 11 al.*):
om. CGLN elemosinis *CLNT* helemosynis *G* praemuniuit *CG*
 praemunient *N* 5 inruptio *T pr.* 7 lepram *T* peccati *CGL*:
om. NT uitauit *CGL* 8 batabis *NT* baptanīs *L* 9 sum-
 sere *T* triumphus *G* 10 praedicentem] pcedentē *N* spre-
 uerant *T* speuerant *G* sunt *GL* 12 oleum] eleū *N* con-
 tingerit *NT*: prouenerit *CGL* 13 his *LNT*: iis *CG* 14 nurico
NT a norico *CGL* hyeme *L* 15 humana habitacula] cunabula
N 16 reuelatione *CGL*: relatione *NT* 17 lauriacum *C*
 lauriam *G* 18 uenturo *N* securi *N* 19 infidelitate
C pr. 21 febe *N* feuē *CGL* regi] *om. G* lauricam *C*
 lauriam *G* 22 occurrerat *L*¹ (*corr. m. 2*) 23 opida *L*
 uiciniora (*o del. m. 1*) *L* deducē *C*

XXXII. Quemadmodum Odoacar rex aliqua a se sperari poscens Ambrosium quendam de exilio ad serui dei litteras reuocauerit et, quot annis regnaturus foret, laudatoribus regis eiusdem dei seruus praedixerit.

5 XXXIII. De filio cuiusdam ex optimatibus regis Rugorum in oppido Comagenis uiri dei oratione sanato.

XXXIII. Qualiter elephantiosus quidam, nomine Teio, curatus est.

XXXV. De Bonoso monacho, qui, dum oculorum imbecillitatem quereretur, audiuit ab eo: 'ora magis, ut corde plus uideas': mox mirabiliter affectum iugiter orandi promeruit.

XXXVI. De tribus superbientibus monachis, quos mox tradidit satanae, ut eorum spiritus saluaretur, de qua re prolatis duorum patrum exemplis uerissimam suo loco reddidi
15 rationem.

XXXVII. Quemadmodum horam tribulationis Marciani et Renati monachorum suorum, quam in alia prouincia positi pertulerunt, oratione praesentibus ceteris fratribus indicta signauerit.

20 XXXVIII. De periculo letalis papulae, quod ante quadraginta dies Vrso monacho futurum et reuelatione praedixit et oratione curauit.

XXXVIII. De habitaculo eiusdem beati uiri, stratu quoque uel cibo pauca tenuiter indicantur.

1 odoaca ^r N odoacer LT odouacer CG aliqua] reliqua LN
sperari] separari L 3 regis NT: eius CGL 4 eiusdem NT:
idem CGL 6 opido L oppida G commagenis CGT sanata
G 7 elephantiosus] electantius L Teio] telo CL 8 est NT: sit
CGL 9 oculorum imbecillitate N oc. imbecillitate G de oculorum
imbecillitate L de imbecillitate oc. C 10 quereretur LT 11 af-
fectum libri: effectum Sauppe 12 superbientibus LNT: superueni-
entibus CG mox] om. CGL 13 sathanę L satane G 14 exem-
plis] test exēplis L loco suo CGL reddidit CGL 16 ^horā T
hora CGL ora N martiani NT martiani L; corr. m. 1 17 pro-
uintia T 18 oracionem G caeteris L indicta NT: indicia
CGL 19 signant G sign C 20 periculis GNT letalis T
loetalis LN lethalis G papulae] paulę N 23 strato CG

XL. Qualiter, cum propinquare transitum suum deo sibi reuelante sensisset, regem Febam noxiamque reginam fuerit adlocutus nec suos ex illo praemonere destiterit, generalem populi migrationem propinquare praenuntians suumque corpusculum pariter portari praeciens. 5

XLI. Quomodo etiam diem transitus sui sancto Lucillo presbytero manifestius indicauit.

XLII. Quemadmodum Fredericum, fratrem praedicti regis, contestatus sit suosque monuerit.

XLIII. De obitu eius uel qualibus monitis ultima suos et 10 proluxa pius exhortatione fuerit prosecutus.

XLIII. Qualia post discessum eius monasterio Fredericus intulerit qualiterue punitus sit, uel quatenus eius oraculum prospera populi fuerit migratione completum uel corpusculum eiusdem lenatum carpentoque deuectum. 15

XLV. De multorum tunc sanatione debilium, qua de singulis ommissa unius tantum muti loquela refertur orando sub carro, quo adhuc erat corpusculum, reddita.

XLVI. De fide inlustris feminae Barbariae susceptricis et occursu Neapolitani populi, ubi cum nihilominus multi tunc 20 a diuersis fuerint sanati langoribus, unius tantum sacrae uirginis sanatio memoratur.

1 cum *NT*: dum *CGL* propinquaret *N* transitum] terminum *N* 2 febam *CGL* 3 allocutus *CGLN* praemoneret *L* (t *del. m. 2*) 7 indicauerit *CG* indicarit *L* 8 fredericum *N* *T*: ferderuchum *CGL* praedicti] dicti *G* regis] regis febae (febe *C*) *CGL* 9 sit] *om. L* suosque monuerit] suos commo-
nuerit *L* 10 uel] et *L* ultimas] *N* 11 exortatione *N*
12 monasteriis *CG* ferderuchus *CGL* 13 quatinus *CG* qualiter *N* 14 completus *G* 16 qua] que *G* 17 muti (1, ut uidetur, erasa) *T* loquelam *NT* 18 quo] quod *N* redita *N* 19 illustris *CGLN* 20 occursu] cursu *CG* nichilominus *CGL* 21 langoribus *T*: languoribus *CGLN* unius *NT*: trium *CGL* sacrae uirginis *NT*: *om. CGL* 22 sanatione moratur *N* EXPLICIUNT CAPI-
TVLA. INCIPIT (om. C) VITA (uel obitus add. CG) SCI SEVERINI ABBATIS
(om. *G*; confessoris *C*) *CGNT* Lectio prima add. *C* Incipit uita s^{ci} Seuerini abbatis add. *m. posterior T*

VITA SANCTI SEVERINI.

I. Tempore, quo Attila, rex Hunnorum, defunctus est, utra-
 que Pannonia ceteraque confinia Danuuii rebus turbabantur
 ambiguis ac primum inter filios eius de optinendo regno
 5 magna sunt exorta certamina, qui morbo dominationis inflati
 materiam sui sceleris aestimarunt patris interitum. tunc ita-
 que sanctissimus dei famulus Seuerinus de partibus orientis
 adueniens in uicina Norici Ripensis et Pannoniorum paruo,
 quod Asturis dicitur, oppido morabatur, ubi uiuens iuxta euan-
 10 gelicam apostolicamque doctrinam, omni pietate et castitate
 praeditus, in confessione catholicae fidei uenerabile propositum
 sanctis operibus adimplebat. dum ergo talibus exercitiis robo-
 ratus palmam supernae uocationis innocue sequeretur, quodam
 die ad ecclesiam processit ex more. tunc presbyteris, clero
 15 uel ciuibus requisitis coepit tota mentis humilitate praedicere,
 ut hostium insidias imminentes orationibus et ieiuniis ac
 misericordiae fructibus inhiherent. sed animi contumaces ac
 desideriis carnalibus inclinati praedicentis oracula infidelitatis

2 Tempore] Tenpoe^r V In tempore L (cf. p. 4, 14) unnôrum L hu-
 norum M 3 ceteraque CLV cetera*** (que ras.) G danubii codd.
 Casin. 144. 146 4 ac primum—interitum MNTV: om. CGL codd.
 Casin. 144. 145. 146 5 exhorta TV 6 estimarunt MN 8 uicina
 MNTV: uicinia CGL codd. Casin. rupensis L Pannoniarum ma-
 uult Sauppe; Pannoni(ae superi)oris fort. 9 ubi add. Sauppe: om.
 libri 10 castitate et pietate L 11 pditus N 12 exercitiis M
 roboraretur M 13 innocue G quadam CGLN 14 ecclesiam L pr.
 15 cepit CGMV codd. Casin. cepit L 16 hostium] u a m. 2, ut
 uidetur, T propter hostium L ac ieiuniis et CGL codd. Casin.
 17 inhiherent CGMNTV: inhiherent L 18 inclinati] inquinati C
 GL codd. Casin. oraculi N

3 suae discrimine probauerunt. famulus autem dei reuersus ad
hospitium, quo ab ecclesiae fuerat custode susceptus, diem et
horam imminentis excidii prodens: 'de contumaci' ait 'oppido
et citius perituro festinus abscedo'. inde ad proximum, quod
4 Comagenis appellabatur, oppidum declinavit. hoc barbaro- 5
rum intrinsecus consistentium, qui cum Romanis foedus inierant,
custodia seruabatur artissima nullique ingrediendi aut egredi-
endi facilis licentia praestabatur. a quibus tamen famulus dei,
cum esset ignotus, nec interrogatus est nec repulsus. itaque
mox ingressus ecclesiam cunctos de salute propria desperantes 10
ieiunio et orationibus atque elemosynis hortabatur armari,
proponens antiquae salutis exempla, quibus diuina protectio
populum suum contra opinionem omnium mirabiliter liberasset.
5 cumque salutem omnium in ipso discriminis articulo promittenti
credere dubitarent, senex, qui dudum in Asturis tanti hospitis 15
susceptor exstiterat, uenit atque a portarum custodibus solli-
cita interrogatione discussus interitum sui oppidi habitu uerbo-
que monstrauit, adiciens eadem die, qua quidam homo dei
praedixerat, barbarorum uastatione deletum. quo audito solli-
citi responderunt: 'putas non ipse est, qui desperatis rebus dei 20
nobis subsidia pollicetur?' mox igitur in ecclesia recognito dei
famulo senex pedibus eius prostratus aiebat ipsius se meritis
liberatum, ne cum ceteris oppidaneis subiret excidium.

2 *ospitium (h *rasa*) L hospiciū MV ecclesię GMV 3 pro-
diens L 4 citius] cito (*sed o a m. 2 in ras. 3 litt.; post t dispi-*
citur i) L 5 comagēnis L: commagenis CGMNTV *codd. Casin.*
^{chamberhc}
comagenis *cod. Vind. 1064* 6 iniērent L 7 nullaque L
8 facilis] facile (*sed e a m. 2 in ras. 2 litt.; scriptum erat fortasse a*
m. 1 facilis) L facilius Sauppe 10 ecclesiam GLMNV 11 ieiuniis
CG *codd. Casin.* elemosinis CMTV² helemosinis GLN helemosynis
codd. Cas. elemosinas V¹ 12 antiq, LV exemplū L
13 opinionē L omnium] om. L 14 cunque T promit-
tendi N *pr.* 15 tanti] prior t *in ras. T* 16 extiterat CGLN
V *codd. Cas.* 18 adiēns M quidam CGLN *codd. Cas.: quidem*
MTV 20 putas non (= ἄρ' οὐκ) libri; cf. H. Roensch *Ital. et Vulg.*²
p. 343: putasne Sauppe desperatis TV 21 ecclesia TV
22 eius] ei N 23 ceteris LMV opidaneis TV oppidanis
CGM *codd. Cas.*

II. His auditis habitatores oppidi memorati incredulitati 1
ueniam postulantes monitis uiri dei sanctis operibus paruerunt
ieiuniisque dediti et in ecclesia per triduum congregati errata
praeterita castigabant gemitibus et lamentis. die autem tertio,
5 cum sacrificii uespertini sollemnitas impleretur, facto subito
terrae motu ita sunt barbari intrinsecus habitantes exterriti,
ut portas sibi Romanos cogerent aperire uelociter. exeuntes 2
igitur conciti diffugerunt, aestimantes se uicinorum hostium
obsidione uallatos, auctoque terrore diuinitus, noctis errore
10 confusi, mutuis se gladiis conciderunt. tali ergo aduersariis
internecione consumptis diuino plebs seruata praesidio per
sanctum uirum armis didicit pugnare caelestibus.

III. Eodem tempore ciuitatem nomine Fauianis saeua fames 1
oppresserat, cuius habitatores unicum sibi remedium affore
15 crediderunt, si ex supra dicto oppido Comagenis hominem dei
religiosis precibus inuitarent. quos ille ad se uenire praenoscebat
a domino ut cum eis pergeret commonetur. quo cum uenisset,
coepit ciuibus suadere dicens: 'paenitentiae fructibus poteritis 2
a tanta famis perniciē liberari'. qui cum talibus proficerent
20 institutis, beatissimus Seuerinus diuina reuelatione cognouit
quandam uiduam nomine Proculam fruges plurimas occultasse.
quam productam in medium arguit uehementer. 'cur' inquit
'nobilissimis orta natalibus cupiditatis te praebes ancillam et

1 habitores (ta ^{ia} add. m. 2) M habitatoribus V memorate N
pr. incredulitatis L (cf. p. 10, 19) 2 sancti L 3 ecclesia GT
V congraegati L 4 tercio M tertia L 5 sollempnitas GMV
solemnitas N 6 terre GMNV 7 sibi portas M pr. uelociter
exeuntes. Igitur MNTV 8 estimantes CGLMN 9 auctoque]
actoque L noctis] om. N 11 internecione T internecione CGL
internecione MN internecione V 13 Eodem] odem V fabianis
GL seua LMNV famis L 14 oppresserat T affore]
fore LM 15 comagenis L: commagenis CGMNTV 16 religiosi
V uenire] ire in ras. T 17 commonetur] ammoneretur L (re
del. m. 1) 18 cepit CGV cepit LN sudere V 19 per-
nitie NV pernitie M 20 beatus L releuatione V 23 orta
MN

extas auaritiae mancipium, quae est docente apostolo seruitus
 idolorum? ecce domino famulis suis misericordia consulente
 tu quid de male paratis facias non habebis, nisi forte frumenta
 dure negata in Danuuii fluenta proiciens humanitatem piscibus
 exhibeas, quam hominibus denegasti. quam ob rem subueni 5
 tibi potius quam pauperibus ex his quae adhuc te aestimas
 Christo esuriente reservare'. quibus auditis magno mulier
 pauore perterrita coepit seruata libenter erogare pauperibus.
 3 igitur non multo post rates plurimae de partibus Raetiarum
 mercibus onustae quam plurimis insperatae uidentur in litore 10
 Danuuii, quae multis diebus crassa Heni fluminis glacie fuerant
 colligatae: qua dei imperio mox soluta ciborum copias fame
 laborantibus detulerunt. tunc coeperunt omnes deum insperati
 remedii largitorem continuata deuotione laudare, qui se tabe
 diurnae famis interire crediderant, fatentes euidentius rates 15
 extra tempus glaciali solutas frigore serui dei precibus aduenisse.

1 IIII. Per id tempus inopinata subreptione praedones barbari,
 quaecumque extra muros hominum pecudumque reppererant,
 duxere captiua. tunc plures e ciuibus ad uirum dei cum
 lacrimis confluentes inlatae calamitatis exitium retulerunt, 20
 2 simul ostendentes indicia recentium rapinarum. ille uero

1 cf. Eph. 5, 5

1 que *M* 2 idolorum] dolo *in ras.* *G* ydolorum *L* idolorum
 seruitus *M* mia (= misericordia) *MNTV*: misericorditer *CGL*
 3 quid] qui *N* malis *N* paratis] partis *CG*¹ fatias *M*
 4 dure *NTV*: diu *CGLM* denegata *CG* 5 subuenit *M*
 6 estinas *CLMN* 7 seruare *CGL* 8 cepit *CGMV* cepit
L 9 retiarum *CGLN* reciarum *MTV* 10 on'te *V* hunustę *M*
 qua *N* insperate *GLV* litore *T* 11 danubii *L* crassa
 Heni] crasseui (ę *in ras. a m. 1*) *L* crassa rheni *CG* glatie *TV*
 glacie *N* 12 qua] quę *L* solutę *L* cyborum *L* copias
 fame] copiissime *N* 13 ceperunt *CGLMV* insperate *L pr.*;
corr. m. 1 14 continua *LM* qui] quę *N* 15 diurnę *M*
 credebant *CGL* 16 extra tempus] extra e tempus *M* glatiali
TV aduenisset *M* 17 id *TV*: idem *CGLMN* inopinata
M surreptione (*prior r in ras. a m. 2 L*) *CGL* 18 quę-
 cunque *T* pecudumque *CGL* precodumque *N* repperant *supr.*
*uers. add. L*¹ reppererant *M* 20 illatę *CGL* 21 inditia *M*

Mamertinum percontatus est, tunc tribunum, qui post episcopus ordinatus est, utrum aliquos secum haberet armatos, cum quibus latrunculos sequeretur instantius. qui respondit: 'milites quidem habeo paucissimos, sed non audeo cum tanta hostium
 5 turba configere. quod si tua ueneratio praecipit, quamuis auxilium nobis desit armorum, credimus tamen tua nos fieri oratione uictores'. dei famulus ait: 'etiam si inermes sunt tui 3 milites, nunc ex hostibus armabuntur: nec enim numerus aut fortitudo humana requiritur, ubi propugnator deus per omnia
 10 comprobatur. tantum in nomine domini perge uelociter, perge fidenter: nam deo misericorditer praeunte debilis quisque fortissimus apparebit: dominus pro uobis pugnabit et uos tacebitis. uade ergo festinus, hoc unum ante omnia seruaturus, ut ad me, quos ex barbaris ceperis, perducas incolumes'. exeuntes igitur 4
 15 in secundo miliario super riuum, qui uocatur Ticuntia, praedictos latrones inueniunt: quibus in fugam repente conuersis arma omnium sustulerunt, ceteros uinctos ad dei famulum, ut praeceperat, adduxerunt captiuos. quos absolutos uinculis, cibo potuque refectos paucis alloquitur: 'ite et uestris renuntiate
 20 complicibus, ne auuiditate praedandi ultra huc audeant propinquare: nam et statim caelestis uindictae iudicio punientur, deo pro suis famulis dimicante, quos ita consuevit superna uirtute protegere, ut tela hostium non eis inferant uulnera, sed arma potius subministrent'. dimissis itaque barbaris ipse 5
 25 de Christi miraculis gratulatur, de cuius et miseratione pro-

1 percunctatus *M* 4 sed] et *CG* 5 praecipit *V* 7 uictores] auctores *N* dei] et dei *CGL* inermes (h *rasa*) *L* inermes *M*
 10 perge fidenter *CGMNTV*: om. *L* 11 nam *CGMNTV*: iā *L*
 preheunte *G* 13 ad] a *V* 14 coeperis *T* ceperis *MV* in-
 colomes *NTV* 15 ticuntia *NTV*: ticuncia *M* tyguntia *CG* tigantia
L predictos *L*¹ 16 inueniunt] inuenerunt *CGL* 17 ceteros
LMN uinctos] uero uinctos *CGL* 18 praeceperat] p̄dixerat
L adduxere *CGL* 19 denuntiate *CGL* 20 praedandi *L*¹
 huc] hunc *G*¹*N* 21 et *MTV*: om. *CGLN* uindictae *V* iuditio
M 22 deo] d̄s *V* 24 subministrent *LMNT*¹: sumministrent *CG*
*T*¹*V* 25 gratubatur *M* de cuius — promittit] om. *M* mise-
 ratione] miratione *G*

mittit numquam illud oppidum hostium praedas ulterius experturum: ciues tantum ab opere dei nec prospera nec aduersa retraherent.

- 6 Deinde beatus Seuerinus in locum remotiorem secedens, qui ad Vineas uocabatur, cellula parua contentus, ad praedictum oppidum remeare diuina reuelatione compellitur, ita ut, quamuis eum quies cellulae delectaret, dei tamen iussis obtemperans monasterium haud procul a ciuitate construeret, ubi plurimos sancto coepit informare proposito, factis magis quam uerbis
7 instituens animas auditorum. ipse uero ad secretum habitaculum, quod Burcum appellabatur ab accolis, uno a Fauianis distans miliario, saepius secedebat, ut hominum declinata frequentia, quae ad eum uenire consueuerat, oratione continua deo proprius inhaereret. sed quanto solitudinem abditam incolere cupiebat, tanto crebris reuelationibus monebatur, ne
8 praesentiam suam populis negaret afflictis. proficiebat itaque per singulos dies eius meritum crescebatque fama uirtutum, quae longe lateque discurrens caelestis in eo gratiae signa pandebat. nesciunt enim latere quae bona sunt, cum iuxta sententiam saluatoris nec lucerna sub modio tegi nec in
9 monte posita ciuitas possit abscondi. inter cetera enim ma-

20 cf. Matth. 5, 14. 15

1 numquam *L* illū *V* experturum] *x et um in ras. a m. 1*
T 4 in remotiore loco *M* secedens] recedens *CL* qui] quod
CG 5 uineas ^{wienere} *cod. Vind. 1064 fol. 64^r* contentus] cēpt' *V*
 6 ut] *om. L* 8 haud] ^haud *T* haut *L*; *om. M* procul] *om. M* 9 ce-
 pit *CGL'MTV* 10 animas] animos *CG*; *om. L* auditorum] *om.*
L secretu *N* 11 burgum *CGL* apellatur (sic) *M*
 fabianis *GLNTV* fauianis ^{wjena} *cod. Vind. 1064* 12 sepius *GLNV*
 14 proprius *Hartel* (comparat. aduerb. proprie cl. *Neue Lat. Formenl.² II*
114): propius *CGM* propitius *NTV* propitio *L* inhereret *CGNTV*
 sollicitudinem *N* abditam] *om. CGL* 15 crebrius *CG* relationi-
 bus *M* 16 presentiam *L* populis] popliff *M* denegaret *CGL*
 17 meritum eius *G* 18 caelestis] celestis (qa add. m. 2) *L* gratiae]
 gra *L* 20 lucernā *M* 21 monte] mte *V* ciuitas posita
M caetera *GL*

gnalia, quae illi saluator indulserat, praecipuum abstinentiae munus accipiens carnem suam plurimis subiugabat inediis, docens corpus cibis abundantioribus enutritum animae interitum protinus allaturum. calciamento nullo penitus utebatur: 10
 5 ita media hieme, quae in illis regionibus saeuiore gelu torpescit, nudis pedibus ambulare contentus singulare patientiae dabat indicium. ad cuius immanitatem frigoris comprobendam testem constat esse Danuuium, ita saepe glaciali nimietate concretum, ut etiam plaustis solidum transitum subministret.
 10 qui tamen talibus per dei gratiam uirtutibus sublimatus intima 11
 humilitate fatebatur dicens: 'ne putetis mei meriti esse quod cernitis: uestrae est potius salutis exemplum. cesset humana temeritas, elationis supercilium comprimatur. ut aliquid boni possimus, eligimur, dicente apostolo: qui elegit nos ante
 15 mundi constitutionem, ut essemus sancti et immaculati in conspectu eius. orate immo pro me, ut non ad condemnationis cumulum, sed ad iustificationis augmentum saluatoris dona proficiant'. haec et his similia solebat proferre 12
 cum fletibus, miro erudiens homines humilitatis exemplo, cuius
 20 uirtutis fundamento munitus tanta diuini muneris claritate fulgebat, ut ipsi quoque ecclesiae hostes haeretici reuerentissimis eum officiis honorarent.

14 Eph. 1, 4

1 indulserat] intulerat *N* praecipue *G* praecipue *C* 3 habundantioribus *MTV* 4 illaturum *N* calciamento *T* penitus nullo *L* penitus *V* 5 medio hyeme *L* sauiore *GL NV* torpescit (= torpescitur) *V* 6 ambulare] semper ambulare *CG* contemptus *L* patientie *V* 7 immanitatem *M* 8 danubium *cod. Vind. 1064* sepe *GLM* glaciali *TV* 9 sumministret *CGTV* 11 meriti* (*s. rasa*) *G* 12 uestre *GV* 14 eligimur]

eligimur (*q̄* [= quo] *add. m. 2*) *L* eligere *M*² eligimur (?) *M*¹
 15 sancti] sicuti *V* immaculati *MV* 16 immo] in me *L*
 17 ad condemnatio (*L*² *in ras.*) nis cumulum sed ad (*add. L*¹ *in mg.*) iustificationis *L*² *in ras.* condemnation**is *G* 18 dona] michi dona *CGL*
 profitiant *V pr.* 19 miro] mino *V* 20 funda^{mento} *T* diuini
 (uini *a m. 2 in ras.*) *T* 21 eccle *GL¹MTV* heretici *GMNTV*

- 1 V. Rugorum siquidem rex, nomine Flaccitheus, in ipsis regni sui coepit nutare primordiis, habens Gothos ex inferiori Pannonia uehementer infensos, quorum innumera multitudo terrebatur. is ergo beatissimum Seuerinum in suis periculis tamquam caeleste consulebat oraculum. ad quem, dum uehementius turbaretur, adueniens deflebat se a Gothorum principibus ad Italiam transitum postulasse, a quibus se non dubitabat, 2 quia hoc ei denegatum fuerat, occidendum. tunc ergo a uiro dei hoc responsum praedictus accepit: 'si nos una catholica fides annecteret, magis me de uitae perpetuitate debuisti 10 consulere: sed quia de praesenti tantum salute sollicitus, quae nobis est communis, interrogas, instruendus ausculta. Gothorum nec copia nec aduersitate turbaberis, quia cito securus eis discedentibus tu desiderata prosperitate regnabis: tantum ne humilitatis meae monita praetermittas. non te itaque pigeat 15 pacem appetere etiam minimorum, numquam propriis uirtutibus innitaris. maledictus, inquit scriptura, qui confidit in homine et ponit carnem brachium suum et a domino recedit cor eius. disce igitur insidias cauere, 3 non ponere: in lectulo quippe tuo pacifico fine transibis'. qui 20 dum tali animatus oraculo laetus abscederet, perlato sibi, quod turba latronum aliquos captiuasset ex Rugis, uirum dei misit protinus consulendum. qui sanctis eum mandatis, ne

17 Hier. 17, 5

^{R^{recen}}
 1 rugorum *cod. Vind. 1064* flaccitheus *L* flacetheus *N*
 2 cepit *CGL¹TV* cepit *N* inferiore *CGL* 3 infensos] infestos
L 4 is] His *N* 5 celeste *L* celestę *N* 6 pricipibus *G*
 7 postulasse] ptulisse *N* 8 denegatum] delegatum *L* 9 accipit
N 10 annecteret (*n prior sup. uers. a m. 2*) *L* adnecteret *M* me]
 ime *V*; *om. CG* uite *V* perpetuitate *libri*: perpetuae (= aeternae)
 salute uel prosperitate *Hartel* 11 sollicitus quae nobis est] *om. V*
 13 turbaberis *CGNTV*: turbaris *L* turberis *M* 14 desideratā prosperi-
 tatē *L* 15 pretermittas *L* 21 dum *MNTV* (*cf. Paucker Spicileg.*
add. lexic. lat. p. 67): cum *CGL* sibi *V* 22 latronum *MNTV*:
 latrocinantium barbarorum *CGL* uirum *CGLMNTV* (*cf. Lucif. p. 7,*
15 ed. Hartel): ad uirum *Sauppe ex codd. rec.* 23 misit] *om. M*
 protinus] protinus adiit (*adiit a m. 2 in ras. 5 litt.*) *M*

praedones sequeretur, domino reuelante praemonuit dicens: 'si
eos secutus fueris, occideris. caue, ne amnem transeas et insi-
diis, quae tibi in tribus locis paratae sunt, improuida mente
succumbas: nam cito nuntius fidelis adueniet, qui te de his
5 omnibus efficiat certiores'. tunc duo captiuorum ab ipsis 4
hostium sedibus fugientes ea per ordinem retulerunt, quae
beatissimus uir Christo sibi reuelante praedixerat. igitur fru-
stratis insidiis aduersantum Flaccitheus incrementis auctus
prosperioribus uitam rebus tranquillissimis terminauit.

10 VI. Post haec autem quidam Rugus genere per annos duo-1
decim incredibili ossuum dolore contritus omni caruerat
incolumitate membrorum, cuius cruciatus intolerabilis circum-
quaque uicinis factus erat ipsa diuturnitate notissimus. itaque
nihil proficiente diuersitate remedii tandem uidua mater ad
15 sanctum uirum uehiculo filium deduxit impositum et ante
ianuam monasterii proiciens desperatum continuatis fletibus
reddi sibi unicum filium precabatur incolumem. sed uir dei 2
sentiens a se magna deposci fletu commotus aiebat: 'quid
opprimor opinione fallaci? cur aestimor posse quod nequeo?
20 non est uirtutis meae praestare tam grandia: consilium tamen
do tamquam misericordiam consecutus a deo'. tunc mandat
mulieri, ut pauperibus aliquid pro suis uiribus largiretur. illa
nihil morata uestem, quam induta fuerat, se uelociter exuens
egentibus diuidere properabat. quo audito uir dei feruorem 3
25 eius admirans iterum mandat, ut suis operiretur amictibus,

1 domino] *om. V* dicens] *didicens G; om. M* 2 insidiis] *i*
insidias *G² supr. uers.* 4 nuntius *V* te] *M* 5 efficiat *M*
7 sibi] *om. M* 8 aduersantium *CGLN* flaccitheus (*q a m. 2*)
L auctis *V* 9 uita *V* tranquillissimis* *L* 11 ossuum
NTV (*cf. Roensch. Itala u. Vulg.² p. 265*): ossium *CGLM* 12 in-
colomitate *LMNTV* membrorum *MN* cruciatus *TV* 14 ni-
chil *CGLM*; sic semper profitiente *M* 15 filium] *add. M²*
supr. uers. deduxit] *dedexit M¹ adduxit CG* 16 ***ianuam
L 17 filium] *om. CG* incolomem *LNTV* incolumen *CG*
18 sciens *V* 19 estimor *CGLMN* 20 uirtutis] enim uirtutis
L 21 tamquam — a deo *CGMNTV*: *om. L* 23 uestem quam
CGMNTV (*cf. Hartel Ind. ad Cypr. p. 431*): ueste qua *L* 24 egen-
tibus *L* 25 ammirans *L¹MNT¹*

dicens: 'cum filius tuus tecum domino sanante perrexerit, opere uota supplebis'. indicto igitur paucorum dierum de more ieiunio, fuis ad deum precibus ilico sanauit infirmum atque incolumem suis gressibus ambulantiem remisit ad propria. 4 qui cum postea nundinis frequentibus interesset, stupendum 5 miraculum cunctis uidentibus exhibebat. nonnulli enim dicebant: 'ecce ille, qui fuerat totius corporis putredine tabefactus': aliis autem, quod ipse esset, omnino negantibus grata contentio 5 nascebatur. ex illo igitur tempore, quo est reddita sanitas desperato, uniuersa Rugorum gens ad dei famulum frequentans 10 coepit gratulationis obsequium reddere et opem suis postulare langoribus. de aliis etiam gentibus, ad quas tanti miraculi 6 fama peruenerat, multi Christi militem uidere cupiebant. qua deuotione etiam ante hoc factum quidam barbari, cum ad Italiam pergerent, promerendae benedictionis ad eum intuitu 15 deuerterunt.

1 VII. Inter quos et Odoacar, qui postea regnauit Italiae, uilissimo tunc habitu iuuenis statura procerus aduenerat. qui dum se, ne humillimae tectum cellulae suo uertice contin-geret, inclinasset, a uiro dei gloriosum se fore cognouit. cui 20

14—p. 23, 2 *exhibet* Anonymus Valesii §. 46 p. 291 ed. Gardth.

1 filius ^{tuus} T tecum] *in mg. add. M'* 3 sanabit *G'* 4 in-
colomem *LVN* incolumen *CGM* remisit] ire iussit *N* 6 exhibebat
C 9 quo] quod (d ras.) *G* q *N* sanitas reddita *N* 10 desperata
L uniuersa rugorum] uniuersarum gothorum (a del., o *add. m. 2*)
M 11 cepit *CGLV* 12 languoribus *CGLMNV* 13 Christi]
xpiani *V* 14 quidam barbari—p. 23, 2 largiturus] *apud Anonymum*
Valesii §. 46 p. 291sq. ed. Gardth. 15 promerende *GV* 16 de-
uerterunt *CGMNTV Anon. cod. Meerm. et Palat.*: deuenerunt *L*
17 odoacar *MNTV*: odouacar *CG* odoacer *L* oducar *Anon. cod. Meerm.*
m. 1 oduacar *m. 2* odoachar *Anon. cod. Pal.* 18 uilissimo *V*
uilissimo *L* (i *add. m. 2*) tunc] *om. Anon.* 19 se, ne] *om.*
Anon.; se (*om. ne*) *L* humillime *LVN* humillimum tectum *Anon.*
cod. Pal. humillimo tecte *Anon. cod. Meerm.* suo] eius suo (*sua*
Meerm.) *Anon.* contingeret] ne contingeret *L* 20 inclinasset]
et inclinasset se *Anon. cod. Pal.* se fore] esse forte *Anon. cod.*
Meerm. eē fore te *Anon. cod. Pal.*

etiam ualedicenti: 'uade' inquit 'ad Italiam, uade, uilissimis nunc pellibus coopertus, sed multis cito plurima largiturus'.

VIII. Feletheus quoque rex, qui et Feba, memorati filius 1
Flaccithei, paternam secutus industriam sanctum uirum coepit
5 pro regni sui frequentare primordiis. hunc coniux feralis et
noxia, nomine Giso, semper a clementiae remediis reuocabat.
haec ergo inter cetera iniquitatis suae contagia etiam rebapti-
zare quondam est conata catholicos, sed, ob sancti reuerentiam
Seuerini non consentiente uiro, a sacrilega quantocius intentione
10 defecit. Romanos tamen duris condicionibus aggrauans quos- 2
dam etiam Danuio iubebat abduci. nam cum quadam die in
proximo a Fauianis uico ueniens aliquos ad se transferri
Danuio praecepisset, uilissimi scilicet ministerii seruitute
damnandos, dirigens ad eam uir dei ut eos dimitteret postu-
15 labat. uerum illa facibus feminei furoris exaestuans mandata
reportari iussit asperrima. 'ora' inquit 'tibi, serue dei, in tua
cellula delitescens: liceat nobis de seruis nostris ordinare
quod uolumus'. haec igitur audiens homo dei: 'confido' inquit 3
'in domino meo Iesu Christo, quia necessitate compelletur ex-
20 plere quod praua uoluntate despexit'. uelox itaque secuta
correptio prostrauit animos arrogantis. quosdam enim aurifices
barbaros pro fabricandis regalibus ornamentis clauserat arta
custodia. ad hos filius memorati regis admodum paruulus,

1 ualedicendi *L pr. (corr. m. 1 in mg.)* ualedicenti *G¹ Anon. cod. Meerm.* inquit *V Anon. codd. Meerm. et Pal.* uilissimis (*s rasa*) *T* uilissimis *V* 2 cito] scito *L* plurimi *Anon. cod. Meerm.* 3 Feletheus (*q a m. 2*) *L* Feua *CGL* filius] *om. L* 4 cepit *CL¹MTV* cepit *GL eras.* 5 coniunx *CGL* (*n alteram add. L² supr. uers.*) 6 clementiae] dementie *V* reuocabat *MNTV*: retrahebat *CGL* 7 ergo] autem *M* cetera *G L* 8 quondam *MNTV*: quosdam *CGL* conata] contra *N* 9 seuerini *M* sacrilega *T* quantotius *LMTV* quantotius *N* 10 romanis *V* conditionibus *MNTV* 11 adduci *M* post abduci *spatium uacuum unius uersus et semis in L* 12 fabianis *GL* fauanis *N* 13 praecepisset] precessisset *L* (*q a m. 2*) ministerii (*e ras.*) *T* ministerii *V* 14 damnandos (*corr. m. 1*) *L* dampnandos *M* 16 serue dei] *om. M* 19 in] i *add. G² in mg.* meo] *om. CGL* compelleatur *T* compellitur *L* 22 pro] (= propter *cf. l. 5 et Ind. ad Vict. Vit. ed. Petsch.*) *om. L* 23 ammodum (*corr. m. 2*) *LT* ammodum *N*

nomine Fredericus, eodem die, quo regina seruum dei contempterat, puerili motu concitus introiuit. tunc aurifices infantis pectori gladium imposuere dicentes, quod, si quis ad eos absque iuramenti praesidio ingredi conaretur, paruulum regium primitus transfigentes semet ipsos postea trucidarent, quippe 5 cum sibi nullam spem uitae promitterent, macerati diuturnis 4 ergastulis. his auditis regina crudelis et impia, uestibus dolore conscissis, talia clamitabat: 'o serue domini, Seuerine, sic, sic a deo tuo inlatae uindicantur iniuriae! hanc mei contemptus ultionem effusis precibus postulasti, ut in mea uiscera 10 uindicares!' itaque multiplici contritione ac miserabili lamentatione discurrens fatebatur se pro scelere contemptus, quod in seruum dei commiserat, plagae praesentis ultione percelli confestimque directis equitibus ueniam poscens et Romanos, quos eodem die tulerat, pro quibus et rogantem contempterat, 15 retransmisit et aurifices accipientes protinus sacramentum ac 5 dimittentes infantulum pariter et ipsi dimissi sunt. his auditis reuerentissimus Christi seruus gratias creatori referebat immensas, qui ob hoc interdum differt uota poscentium, ut fide, spe et caritate crescente, dum minora petitur, maiora concedat. 20 id namque egit omnipotentia saluatoris, ut, dum liberos saeua mulier subicit seruituti, seruientes cogeretur reddere libertati. 6 quibus mirabiliter impetratis regina statim ad seruum dei properans cum marito monstrat filium, quem fatebatur illius

2 concitis *T* 3 pectore *LN*¹ imposuere *Sauppe ex cod. Tegerns.*:
 posuere *CGLMNTV* 4 regi^{um} *T* 6 cum sibi] cum nichil sibi
 (nichil *del. m. 1*) *M* uitae] *om. CGL* promitterent *V* 8 seuerine
L sic sic *MNTV*: sic *CG* sicut *L* 9 tuo] *om. N* illatę *CGL*
M uindicantur *L* contemptus] obtentus *L* 13 dei] *om. M*
 presentis *L* 14 poscens *MNTV*: petitura *CGL* et libri: *om.*
Sauppe; iunge et Romanos — et aurifices 18 reuerentissimus libri (*cf.*
Paucker Spicilegium add. lex. lat. p. 187 sq. et Neue Lat. Formenl. II 193):
 reuerentissimus *Sauppe ex libris quibusdam recc.* xpi] *Z* xpi *G*
 immensas *CLN* 20 karitate *LN* minora petitur *CGMNTV*:
 miro patitur *L* 21 egit] *om. N* omni¹ potentia *T* seua *G*
LNV 24 monstrans *L*

orationibus de mortis confinio liberatum, promittentes se nequaquam ultra eius iussionibus obuiare.

VIII. Magna quoque famulo dei prophetiae gratia praedito¹ in redimendis erat captiuis industria. studiosus etenim insistebat barbarorum ditione uexatos genuinae restituere libertati. interea cuidam cum coniuge liberisque redempto praecepit transuadare Danuuium, ut hominem ignotum in nundinis quaereret barbarorum, quem in tantum diuina reuelatione didicerat, ut etiam signa staturae capillorumque colorem,¹⁰ uultus eius ac uestis habitum indicaret et in qua parte nundinarum reperturus eum foret ostenderet, addens, ut, quicquid ei reperta diceret persona, reuersus sibi maturius intimaret. profectus itaque cuncta, sicut uir dei praedixerat, miratus² inuenit. is igitur ab eodem homine, quem repperisse se¹⁵ mirabatur, interrogatus audiuit dicentem: 'putasne possum inuenire hominem, qui me ad uirum dei, cuius ubique fama diffunditur, qua uoluerit mercede perducatur? diu est enim, quod ipsos sanctos martyres, quorum reliquias fero, suppliciter interpello, ut a tali ministerio tandem aliquando soluar indignus, quod huc usque non temeraria praesumptione, sed religiosa²⁰ necessitate sustinui'. tunc nuntius hominis dei eius se aspectibus praesentauit reliquiasque sanctorum ab eo suscipiens uiro dei detulit. qui debito sanctorum Geruasii et Protasii martyrum reliquias honore suscipiens in basilica, quam in monasterio

1 promittentes *MNTV*: promittens *CGL* 3 Magna] *agna
V 4 remendis *M* industria] ex industria *L* studiosus.
Etenim *GMNTV* Studiosius etenim *CL* 5 ditione *MNTV*
genuine *V* 6 coniuge] cóniunge *L* 7 transuadare *CGMNTV*
(cf. Röscher *Ital. et Vulg.*² p. 202): transuadare *L pr.*, corr. m. eadem
danubium *LN* 8 quereretur *GMNV* diuinū *V pr.* 10 habi-
tus *CGL* 11 forent *L* (n expunxit m. 2) quidquid *G*
12 ei] eū *N* 14 reperisse *CLNV* 18 martires *MV* 19 a
tali ministerio tandem] om. *M* 20 huc] n̄c (= nunc) *N* 21 ne-
cessitate *L pr.*, corr. m. 1 22 presentauit *L* reliquiasque—
detulit *M*: om. *CGLNTV* 23 martirum *MV*

construxerat, collocavit officio sacerdotum. quo loco martyrum congregavit sanctuaria plurimorum, quae tamen praeunte semper reuelatione promeruit, sciens aduersarium saepe subripere sub nomine sanctitatis.

4 Episcopatus quoque honorem ut susciperet postulatus prae-
finita responsione conclusit, sufficere sibi dicens, quod solitudine desiderata priuatus ad illam diuinitus uenisset prouinciam, ut turbis tribulantium frequentibus interesset. daturus nihilominus monachis formam sollicitius admonebat beatorum patrum uestigiis inhaerere, quibus sanctae conuersationis acquireretur
10 instructio, adhibendamque operam, ne is, qui parentes reliquit et saeculum, pompae saecularis inlecebras retrorsum aspiciendo cuperet, quas uitauerat, et ad hoc uxoris Loth
5 exemplum terribile proponebat. memorabat etiam timore domini mortificanda esse incentiua libidinum nec aliter supe-
15 randa corporeae delectationis asserebat incendia, nisi fuissent per dei gratiam lacrimarum fonte restincta.

1 X. Quidam uero, nomine Maurus, basilicae monasterii fuit aedituus, quem beatus Seuerinus redemerat de manibus barbarorum. huic quadam die praecepit dicens: 'caue, ne
20 hodie digrediaris alicubi: alioquin ab imminente periculo non cauebis'. hic ergo contra praeceptum tanti patris saecularis

1 collocavit libri: collocavit et sacrauit Sauppe martirum
MV 2 plurimarum (corr. m. 1) M praegunte L 3 subripere
(forma uulg. pro subrepere; cf. Eugipp. Excerpt. p. 51, 3, Ennod. ed. Hartel Ind. p. 651) L¹NTV: surripere CGL²M subrepere edd. Welseri et Boll. 7 prouintiam MTV 8 tribulantium CL¹NTV: tribulancium G (bulancium in ras.) tribulantib; L² tribulationū M nichilominus CGL nichilominus M 9 sollicitus M ammorebat L¹M NV 10 inherere GMNV acquireretur L¹N 11 is] his MN reliquit CGLMN: relinquit TV 12 pompae] pompe GV 1 pompe (1 add. m. 2) L illecebras CGLMN 13 aspiciendo MNTV: respiciendo CGL 14 memorabatur L 18 basilice GV fuit] om. M 19 redimerat LNV 20 quadam CGLM: quādam N quidam TV die] sup. uers. add. T² praecepit MNTV²: praecedit V pr. praecepit uir dei CGL 21 ab] om. CGL 22 cauebis MNTV: carebis CGL preceptum L

cuiusdam hominis persuasu meridie ad colligenda poma in secundo a Fauianis miliario egressus mox a barbaris Danuio transuectus est cum suo persuasore captiuus. in illa hora uir 2 dei, dum in cellula legeret, clauso repente codice: 'Maurum' 5 ait 'cito requirite'. quo nusquam reperto ipse quantocius Histri fluenta praetermeans latrones properanter insequitur, quos uulgus scamaras appellabat. cuius uenerandam praesentiam non ferentes supplices quos ceperant reddidere captiuos.

XI. Dum adhuc Norici Ripensis oppida superiora constarent 1 10 et paene nullum castellum barbarorum uitaret incursus, tam celeberrima sancti Seuerini flagrabat opinio, ut certatim eum ad se castella singula pro suis munitionibus inuitarent, credentes quod eius praesentia nihil eis eueniret aduersi. quod non sine nutu diuini muneris agebatur, ut omnes eius monitis 15 quasi caelestibus terrentur oraculis exemploque illius bonis operibus armarentur. in castellum quoque, cui erat Cucullis 2 uocabulum, deuotionibus accolarum uir sanctus aduenerat euocatus, ubi factum grande miraculum nequeo reticere: quod tamen Marciani, post presbyteri nostri, ciuis eiusdem loci, 20 stupenda relatione cognouimus. pars plebis in quodam loco nefandis sacrificiis inhaerebat. quo sacrilegio comperto uir dei multis plebem sermonibus adlocutus ieiunium triduanum per presbyteros loci persuasit indici ac per singulas domos cereos afferre praecepit, quos propria manu unusquisque parietibus

1 hominis cuiusdam *N* 2 fabianis *G* danubio *L* 4 in cellula *CGNT*: cellula (*om.* in) *L* in cella *MV* 5 nusquam] nūquā
N quantotius *T* quātotius *LVN* hystri *CGM* 6 praetermeans *L* properantes *L* 7 scamaras *N* (*cf. Ind.*): se amaras *MTV*
scamaras *CGL* appellat *CG* 8 coeperant *T* ceperant *V*
reddere *G* 9 Dum *LMT*: Cum *CGN* *um *V* 10 pene *GM*
NT 11 fragrabat *L* oppinio *L pr.* 12 municionibus *GM*
monitionibus *NTV* 13 eueniret *CGMNTV*: adueniret *L* 16 Cucullis] *om.* *N* 17 deuocionibus *GMV* 18 aduocatus *GN*
19 martiani *V* ciuis *CGL* (*sic*) *MTV*: ciues *N* 21 inheribat *GNV*
22 allocutus *CGLMN* 23 presbiteros *T* persuasi *V*
cerreos *V* cereos *L* 24 afferre *NTV*: afferri *CGL* afferi *M*
praecepit *L* manu unusquisque *MNTV*: manus quisque *L*
manu (*om.* unusquisque) *CG*

- 3 affixit ecclesiae. tunc psalterio ex more decurso ad horam
sacrificii presbyteros et diaconos uir dei hortatus est tota
cordis alacritate secum communem dominum deprecari, quatenus
ad sacrilegos discernendos lumen suae cognitionis ostenderet.
itaque cum multa largissimis fletibus cum eis fixis genibus 5
precaretur, pars maxima cereorum, quos fideles attulerant,
subito est accensa diuinitus, reliqua uero eorum, qui prae-
dictis sacrilegiis infecti fuerant uolentesque latere negauerant,
4 inaccensa permansit. tunc ergo qui eos posuerant diuino
declarati examine, protinus exclamantes secreta pectoris sat- 10
actionibus prodiderunt et suorum testimonio cereorum mani-
5 festa confessione conuicti propria sacrilegia testabantur. o
clemens potentia creatoris cereos animosque flammantis! ac-
census est ignis in cereis et refulsit in sensibus: uisibilis lux
naturam cerae liquauit in flammis, at inuisibilis corda 15
fatentem soluebat in lacrimas. quis credat amplius eos quos
sacrilegus error inuoluerat postea claruisse bonis operibus,
quam eos, quorum cerei fuerant accensi diuinitus?
- 1 XII. Alio rursus tempore in finibus eiusdem castelli locustae,
frugum consumptrices, insederant copiosae, noxiis morsibus 20
cuncta uastantes. tali ergo peste percussi mox presbyteri ceteri-
que mansores sanctum Seuerinum summis precibus adierunt
dicentes: 'ut tantae plagae auferatur atrocitas, orationum
tuarum experta suffragia postulamus, quae magno dudum

1 ecclesiam *GLMV* decurso *V* 2 presbyteros *T* diacones
LMN hortatus *L'V* hortatus *L'* exhortatus *M* 3 alacritate *C*
GMNTV: claritate *L* comunem *TV* quatenus *CG* 4 sue
MV 5 fletibus libri (cf. *Eugipp. Excc. p. 967, 17*): fletibus humi
Sauppe 6 cereorum *CL* 10 declarati *V* acclamantes
N satisfactionibus (=satagentes *i. e.* perturbati) *Hartel*: satisfactionibus
CLMNTV: satisfactionibus *G* suis actionibus *Sauppe* 11 cereorum
L manifesta *CGMNTV*: et manifesta *L* 13 clementis *N*
cereos *CGL* flammantes *N* 14 cereis *CL* 15 cere *GL* cere *C*
liquauit *MNTV*: liquabat *CGL* 16 lacrimis *N* 17 sacrilegus (*v*
add. m. 2) *L* 18 cerei *GL* 20 copiose *CLTV*: copiose *GMN*
21 ceterique *CL* 22 sanctum] ad scm *M* precipus *G pr.*
ad ierunt *L'* audierunt *N* 23 tante plage *V* tanta plagam *M*

miraculo in accensis caelitus cereis multum apud dominum
 ualere conspeximus'. quos ipse religiosius allocutus: 'non 2
 legistis' ait 'quid auctoritas diuina peccanti populo praeceperit
 per prophetam: conuertimini ad me in toto corde
 5uestro, in ieiunio et in fletu, et post pauca: sancti-
 ficate, inquit, ieiunium, uocate coetum, congregare
 ecclesiam et cetera, quae secuntur? explete itaque dignis
 operibus quae docetis, ut malitiam facile praesentis temporis
 euadatis: nullus sane ad agrum exeat, quasi humana locustas
 10 sollicitudine uetiturus, ne diuina amplius indignatio prouocetur'.
 nec mora, omnibus in ecclesia congregatis unusquisque in 3
 ordine suo psallebat ex more. omnis aetas et sexus, qui etiam
 uoce non poterat, precem deo fletibus offerebat, elemosynae
 fieri non cessabant, quicquid bonorum operum praesens necessi-
 15 tas exigebat, sicut famulus dei praeceperat, implebatur. omnibus 4
 igitur huiusce modi studiis occupatis quidam pauperrimus opus
 dei coeptum deserens ad agrum propriae segetis inuisendae
 causa, quae perparua inter aliorum sata iacebat, egressus est
 totoque anxius die locustarum nubem impendentem qua potuit
 20 exturbauit industria moxque ecclesiam communicaturus intrauit,
 sed segetem eius exiguam, multis uicinarum circumdatam

4 Ioel 2, 12. 15 sq.

1 miraculis *N* caelitus] diuinitus *M* cereis *CGL* apud
V dominum] deum *N* 2 religiosus *M* 4 prophetam] pro-
 phetam dicens *M* 5 in fletu *TV*: fletu *CGLMN* 6 cetum *C*
LV cetum *M* 7 ecclesiam *GLV* cetera *CGL* secuntur
*LMNT*¹: sequuntur *GT*² sequuntur *CV* 8 docetis (*scil.* presbyteri)
libri: docet *Sauppe* docet iste olim proposui 9 humanas *G*
 11 ecclesia *GLMV* 12 etas *MV* qui *MNTV*: quae *CGL*
 13 uoce *CGLM*: uocē *NTV* flentib; *L pr.* elemosinē *GLT*
 elesine *V* helemosine *N* hele Mosinē *M* 14 quidquid *GT pr.*
 operum] *om.* *M* presens *L* preces *N* 15 exigebat] exhibebat
M 16 huiusmodi *M* paupin⁷ (= pauperinus) *M* 17 cep-
 tum *NV* ceptum *LM* inuisendē *NT*: inuisende *V* inuisendi *CG*
LM 18 quē *M* iacebat] habebat *M* 19 totoque] totaque
 (?) *G* toto *M* anxios *N pr.* impendentem *MV* impudentem
G 20 ecclesiam *GV* eccla *L* 21 circumdata *V*

frugibus, locustarum densitas deuorauit. quibus ex ea nocte ab illis finibus exterminatis imperio diuino probatum est, quanti ualeat fidelis oratio. mane quippe sancti operis temerator atque contemptor rursus ad agrum suum male securus egrediens eum locustarum perniciē funditus inuenit abrosum et omnium circum-
 5 quaque sationes integras: uehementer admirans ad castellum luctuosa uociferatione reuertitur, cumque id quod acciderat indicasset, ad huiusce modi uidendum cuncti exiere miraculum: ubi quasi ad lineam regularem contumacis hominis segetem locustarum morsus ostenderant. tunc omnium uestigiis prouolutus inter-
 6 cessionibus eorum delicti sui ueniam fusa lamentatione poscebat. ob quam rem monendi occasionem homo dei reperiens docebat uniuersos, ut omnipotenti domino discerent oboedire, cuius imperiis obtemperant et locustae. pauper uero praedictus flebiliter allegabat posse se mandatis oboedire de cetero, si
 7 ulla spes sibi, qua uiueret, remansisset. tunc ergo uir dei ceteros allocutus: 'iustum est' inquit 'ut qui proprio supplicio humilitatis uobis et oboedientiae dedit exemplum liberalitate uestra anni praesentis alimenta percipiat'. collatione itaque fidelium et correptus homo pauperrimus et ditatus didicit,
 20 quantum dispendii incredulitas inferat, quantum beneficii suis cultoribus conferat diuina largitio.

1 ex ea *Hartel*: ea *CGL* ex *MNTV* 2 imperi *N* quan-
 tum *M* 3 mane] manne *L* atque contemptor *CGL* (cf. p. 8,
 15): om. *MNTV* 4 rursū *MV* securus (r in ras. a m. 1;
scriptum erat secutus) *L* 5 perniciē *CMNTV*: pernitie *N* pr.
 perniciē *G* sub perniciē *L* abrosum *GMNTV*: ambrosum *C* ab-
 rāsū *L* 6 ammirans *L¹MNT¹* 7 luctuosa] lamentuosa *N*
 cunque *T* accederat *NT¹* 8 huiuscemodi *M* 9 segete
V 10 ostenderant *CGLMTV* (cf. *Vict. Vit. ed. Petsch. p. 167*): exten-
 derant *N* ostendebant *suspiciatur Sauppe* 11 eorum] om. *M* 12 rep-
 eriens *L¹MTV* 13 omniptenti deo *M* obēdire *CLV* obedire *G*
 15 posse se *CGLT¹*: post se *T¹* p' se *V* se posse *M* posse *N* non posse se
Sauppe obēdire *CLV* obedire *GM* cetero *GLM* 16 ulla
libri: nulla *Sauppe* spes sibi *MNTV*: sibi spes *CGL* 17 ce-
 teros *L* supplicio *V* (p. *eras.*) 18 obēdientiae *CLV* obediēciē
GM 20 pauperrimus *V* pr. pauperimus *L* paupinus *M* 21 suis]
 sui (post i spatium unius litt.) *L* 22 largicio (largi in ras. *G*) *GM*

XIII. Item iuxta oppidum, quod Iuuao appellatur, cum quadam die intrantes basilicam aestatis tempore sollemnitate uespere reddituri ad accendenda luminaria ignem minime repperissent, flammam concussis ex more lapidibus elicere nequiverunt, in tantum alterutra hac petrae conlisione tardantes, ut tempus uespertinae sollemnitatis efflueret. at uir dei genibus humi fixis orabat attentius. mox igitur in conspectu trium spiritualium qui aderant tunc uirorum cereus, quem manu idem sanctus Seuerinus tenebat, accensus est. quo lucente sacrificio uespertini temporis ex more suppleto gratiae deo referuntur in omnibus. quod factum licet memoratos, qui huic interfuere miraculo, celare uoluerit sicut et multa magnalia, quae per illum diuinis sunt effectibus celebrata, claritas tamen tantae uirtutis occultari non potuit, sed ad magnam fidem ceteros excellenter accendit.

XIII. Accidit etiam eiusdem loci quandam mulierem diutino langore uexatam iacere seminecem, exequiis iam paratis, cuius proximi maesto silentio uoces funereas quodam fidei clamore presserunt et ante ostium cellulae sancti uiri corpus iam paene exanime deposuere languentis. uidens itaque homo dei clausum aditum oppositione lectuli ait ad eos: 'quidnam

1 Item] *tem V Iuuao] ^{salcibure} iuuauo *cod. Vind. 1064* appellatur
MNTV: appellabatur *CG* apellabatur *L* 2 sollempnitatem *LM*
NV 3 uesperę *M* reddituri] dicturi *M* 4 reperissent *L*
concussis *CGL*²: excussis *MNTV* concussit *L*¹ 5 hac petrae *MN*:
ac petrę *T* ac petre *V* ferri ac petrę (tre a m. 2 in ras. 5 litt. in *L*)
CGL collisione *CGLMN* 6 uespertine *MV* sollempnitatis
(p del. m. 2 *L*) *LV* 8 spiritualium *LMNTV*: spiritualium *CG*
adherent *N* cereus *CGL* manu] in manu *M* 10 uesper-
tinis *N* gratie *V* dei *N* 11 refferuntur *L* memoratis
*L*² 12 sicut et *MTV*: sic et *N* sicut *CGL* 13 celebrata *LM*
15 ceteros *GL* 16 accidit (a om.) *M* 17 diutino *MNTV*: diu-
turno *CGL* (in ras. a m. 1 *L*) langore *LMT*: languore *CGNV*
paratis] patis *M* 18 mesto *CGLMN* funeratas *M* fidē
LM 19 hostium *GLMNTV* cellule *V* 20 pene *GLM*
NT languentis (s in ras. *G*) *CGLM*: languentes *NTV*
21 oppositione *L*²*NTV*: opposicione *M* oppisitione *L*¹ appositione
CG

est, quod facere uoluistis? responderunt: 'ut oratione tua uitae reddatur exanimis'. tunc ipse lacrimabundus: 'quid' inquit 'a paruo magna deposcitis? agnosco me prorsus indignum. utinam merear ueniam pro meis inuenire peccatis!' et illi: 'credimus' inquit 'quod, si oraueris, reuiuiscet'. tunc sanctus 5 Seuerinus fuis ilico lacrimis in oratione prostratus est et muliere protinus assurgente allocutus est eos: 'nolite quicquam horum meis operibus applicare: hanc enim gratiam fidei uestrae feruor emeruit, et hoc fit in multis locis et gentibus, ut cognoscatur, quod unus sit deus, faciens in caelo et in terra 10 prodigia, excitans perditos in salutem et mortuos uitae restituens'. mulier uero sanitate recepta opus agrale die tertio iuxta morem prouinciae propriis coepit manibus exercere.

- 1 XV. Quintanis appellabatur secundarum municipium Raeti-
arum, super ripam Danuuii situm: huic ex alia parte paruus 15
fluuius, cui Businca nomen est, propinquabat. is crebra in-
undatione Danuuii superfluentis excrescens nonnulla castelli
spatia, quia in planum fundatum fuerat, occupabat. ecclesiam
etiam loci eius mansores extra muros ex lignis habuere con-
structam, quae pendula extensione porrecta defixis in altum 20
stipitibus sustentabatur et furculis, cui ad uicem soli tabularum

1 uite (i a m. 2 in ras.) L 2 quid inquit CGL (cf. praef.): quid M
NTV 3 agnoscite M 4 inuenire pro meis M inuenire] om. V
5 quod si CGMNTV: q̄ fi p ea L² in ras. orauerint N pr.
reuiuiscet CGM 7 eos CGMNTV: eos dicens L 9 feruor
emeruit (or a m. 2 in ras. L) CGLMNT: feruore meruit V 10 a-
gnoscat G in cēlo et in terra faciens GM 11 uite V
12 recepta MNTV: percepta CGL opus] op'q̄ M 13 cepit
CL cepit GMN 14 quintanif^{chunisen} cod. Vind. 1064 post appella-
batur add. L² supr. uers. locus secundarum] secundariū N fecun-
darum (, add. m. 2) L municipiū (ū a m. 2 in ras.) L reti-
arum CLNTV reciarum GM 15 danubii GL sitū L¹ situ'
(= situs) L² 16 businca (nca in ras. a m. 2) L inca M bun-
sica (n del. m. 2) N *is (h ras.) L his MNTV 17 danubii L
castella L pr. 18 planū MNTV: plano CGL ecclesiam
LN 19 eius loci G eiusdem loci M ex] et G 20 que V
qui N porecta V 21 su*stentabatur (i, ut uidetur, rasa) L
ad uicem] ad inuicem N soli* L

erat leuigata coniunctio, quam, quotiens ripas excessisset, aqua superfluens occupabat. Quintanensium itaque fide sanctus 2 Seuerinus illuc fuerat inuitatus. ubi, cum tempore siccitatis uenisset, interrogat, cur tabulata nudatis obstaculorum teg-
 5 minibus apparerent. accolae responderunt, quod frequenti fluminis alluione quicquid fuisset superstratum continuo laberetur. at ipse: 'sternatur' inquit 'super tabulata nunc in Christi nomine pauimentum: iam uidebitis amodo fluuium caelesti iussione prohibitum'. pauimento itaque perfecto ipse 3
 10 subter naui descendens accepta securi postes facta oratione percussit atque ad aquam fluminis uenerandae crucis expresso signaculo dixit: 'non te sinit dominus meus Iesus Christus hoc signum crucis excedere'. ex illo itaque tempore, cum ex 4
 more fluuius creuisset in cumulos ambissetque uiciniam, quam
 15 solebat, ita spatiis ecclesiae erat inferius, ut numquam sancti patibuli signaculum, quod impresserat homo dei, prorsus excederet.

XVI. Accidit autem, ut castelli presbyter memorati admodum 1 uenerabilis, Siluinus nomine, moreretur, et cum in ecclesia
 20 feretro posito noctem psallentes duxissent ex more peruigilem, iam clarescente diluculo rogauit uir dei fessos presbyteros et diacones uniuersos parumper abscedere, ut post laborem uigili-
 arum somno se aliquantulum recrearent. quibus egressis homo 2
 dei ostiarium, Maternum nomine, interrogat, utrum omnes, ut

3 illic *M* siccitatis *L* 4 tabulate *L pr.* 5 apparent
M accolae *MV* 6 illuione *MN* fuisset *CGLMN*: fuisse
TV 7 inqd *V* super tabulata *CGMNTV*: tabulatis *L*
 8 fluuium ammodo *M* 10 naui *CGLN*: nauim *MTV* postes
 (es in *ras. a m. 2*) *L* p'//////// hec (ante hec scriptum fuisse uidetur
 acta) *M* oratione] *om. M* 11 ad] *om. N* uenerande
GMNV 14 cumulos *V* cumulos *M, corr. m. 1* uicina *M*
 15 ecclesie *GLMV* ecclē *T* inferius *CGLMNTV*: inferior *Sauppe*
ex cod. D Monacensi; inferi(or fluui)us *Hartel* 16 quod — excederet]
om. L¹, add. m. 2 homo dei impresserat *M* 18 ammodum *L¹MN*
TV 19 moreretur (ore in *ras.*) *G* ecclesia *GL¹NV* ecclā *T*
 20 nocte *N* ex more duxissent *M* 21 presbyteros *T* 22 nigil-arum
T 23 aliquantum *N* 24 hostiarium *LMNTV*

dixerat, abscessissent. at illo respondente cunctos abisse: 'nequaquam' ait 'sed latet hic quaedam'. tunc ianitor ecclesiae saepa secundo perlustrans nullum intra ea remansisse testatur. uerum Christi miles domino sibi reuelante: 'nescio quis' ait 'hic delitescit'. tertio itaque diligentius perscrutans quandam ⁵ inuenit uirginem consecratam locis se occultioribus abdidsisse. ³ hanc ergo memoratus sic increpauit aedituus: 'cur istic famulo dei posito tuam credideras posse latere praesentiam'? at illa: 'pietatis' inquit 'amor talia me facere persuasit: uidens enim cunctos foras expelli cogitauit mecum, quod seruus Christi ¹⁰ inuocata diuina maiestate praesentem mortuum suscicaret'. ⁴ exeunte igitur memorata uirgine homo dei cum presbytero et diacono ianitoribusque duobus in oratione curuatus orauit fletu largissimo, ut opus solitae maiestatis superna uirtus ostenderet. tunc orationem complente presbytero ita cadauer uir beatus ¹⁵ alloquitur: 'in nomine domini nostri Iesu Christi, sancte ⁵ presbyter Siluine, loquere cum fratribus tuis'. at ubi oculos defunctus aperuit, uix praesentibus homo dei tacere prae gaudio persuasit. et denuo ad eum: 'uis' inquit 'rogemus dominum, ut te adhuc seruis suis in hac uita condonare dignetur'? at ²⁰ ille ait: 'per dominum te coniuro, ne hic diutius tenear et ⁶ frauder quiete perpetua, in qua me esse cernebam'. statimque reddita oratione quieuit exanimis. hoc autem factum ita sancti Seuerini adiuratione celatum est, ut ante mortem eius non potuisset agnosci: ego tamen haec quae retuli Marci ²⁵

1 dixerat *CGMNTV*: dixerant *L* illo] o *ex e corr.* *L*²
 2 ecclesie *GL*¹ *V* 3 septa libri 4 miles *CGLMNT*: milites *V*
 sibi *CGMNTV*: om. *L* 7 ergo] igitur *G* edituus *GMN*
TV istic *CGMNTV*: istius *L* 8 credideras *MNTV*: credi-
 deris *CGL* posse *MNTV*: potuisse *CGL* 9 pietas *V*
 10 expelli foras *M* 11 presentem *LM* post suscicaret *spatium*
uacuum duorum fere uersuum in L 13 diacone *L* orauit] postu-
 lauit *G* 14 solite *G* solito *M*, corr. *m.* 1 15 oratione *C*
 16 sancte *T* 17 ubi] add. *G*¹ in *mg.* 18 defunctos *N* apper-
 uit *N*, corr. *m.* 1 prae gaudio tacere *M* 19 rogemus *CGMNT*
V: ut rogemus *L* dominum] deum *M* 24 adiuratione] diuratione
L celatum *GLM* est] om. *N* 25 que *V*

subdiaconi et Materni ianitoris relatione cognoui. nam presbyter et diaconus, tanti testes miraculi, ante uirum sanctum, cui iurauerant nulli se quod uiderant prodituros, obisse noscuntur.

XVII. Talibus igitur beatus Seuerinus per Christi gratiam 1
5 muneribus opulentus captiuorum etiam egenorumque tantam curam ingenita sibi pietate susceperat, ut paene omnes per uniuersa oppida uel castella pauperes ipsius industria pascerentur: quibus tam laeta sollicitudine ministrabat, ut tunc se crederet tantummodo saturari uel abundare bonis omnibus,
10 quando uidebat egentum corpora sustentari. et cum heb-2 domadarum continuatis ieiuniis minime frangeretur, tamen esurie miserorum se credebat afflictum. cuius largitionem tam piam in pauperes plurimi contemplantes, quamuis ex duro barbarorum imperio famis angustias sustinerent, deuotissime
15 frugum suarum decimas pauperibus impendebant. quod mandatum licet cunctis ex lege notissimum, tamen quasi ex ore angeli praesentis audirent, grata deuotione seruabant.

Frigus quoque uir dei tantum in nuditate pauperum sentiebat, 3
siquidem specialiter a deo perceperat, ut in frigidissima regione,
20 mirabili abstinentia castigatus, fortis et alacer maneret. pro 4 decimis autem, ut diximus, dandis, quibus pauperes alerentur, Norici quoque populos missis exhortabatur epistolis. ex qua consuetudine cum ad eum nonnullam erogandarum uestium copiam direxissent, interrogauit eos qui uenerant, si ex oppido

1 subdiaconi *CGL*: diaconi *MNTV* materni *CGL*: martini
MNTV ianitoris] genitoris *N* 2 sanctum uirum *M* 4 beatissimus *M* 6 ingenitā *V* poene *TV* pene *GLMN* 9 saturari] saluari *M* habundare *TV* habundari *M* omib; *V*
10 egentum *CGLNTV*: egencium *M* sustentari *N* cum *L*
MNTV: cum ipse *CG* ebdomadarum *CLMNT* epdomadarum *G*
edomadarum *V* 12 largitionem (*corr. m. 1*) *L* largitiorem *N* largiciorem *G* 14 imperio] *om. M* angustias *NTV*: angustiam
CGL inopias angustias *M* 15 frugum] tamen frugum *CG*
inpendebant *MNV* 16 notissimum] notissimum sit *CG* 17 praesentis] *om. M* 19 spetialiter *TV* a deo specialiter *M* acceperat *M* 20 maneret *MNTV*: permaneret *CGL* 22 exortabatur *L'V* 23 nonnullam *CGLN*: nonnulli *M* 24 copia *TV*

quoque Tigurniae similis collatio mitteretur. respondentibus etiam inde protinus affuturos uir dei nequaquam eos uenire signauit, sed dilatam eorum oblationem praedixit barbaris offerendam. itaque non multum post ciues Tigurniae uario cum obsidentibus Gothis certamine dimicantes uix initi foederis 5 pactione inter cetera etiam largitionem iam in unum collatam, quam mittere famulo dei distulerant, hostibus obtulerunt.

- 1 XVIII. Ciues quoque ex oppido Lauriaco crebra quondam sancti Seuerini exhortatione commoniti frugum decimas pauperibus offerre distulerant. quibus fame constrictis iam maturitate 10 messium flauescente uicina subsidia monstrabantur. at ubi rubiginis inprouisae corruptio frugibus nocitura comparuit, mox ad ipsum conuenere prostrati, poenas suae contumaciae 2 confitentes. miles uero Christi fessos uerbis spiritalibus alleuabat dicens: 'si decimas obtulissetis pauperibus, non solum 15 aeterna mercede frueremini, uerum etiam commodis possetis abundare praesentibus. sed quia culpam confessione propria castigatis, de domini pietate polliceor, quod rubigo praesens tam ualida penitus non nocebit: tantum fides uestra ulterius non uacillet'. uerum ciues ad persoluendas ex illo decimas 20

1 (et 4) tigurniē NT: tigurnie V tugurniē M tiburniē CG tiburtinie (ti expunxit m. 2) L collatio] collocatio N 4 offerendam L multum MNTV: multo CGL (in ras. a m. 1 L) uario—certamine] om. L 5 obsidentibus Gothis CGNTV: hostibus M initi L MNTV: inita CG fēderis CGL² federis L¹M 6 pactionem N TV cētera GL largitionem] largionē V unum] ulū V collata L collectam N 7 dei] om. N optulerunt CLM 8 ciues] u in ras. a m. 2 C lauriaco^{lorach} cod. Vind. 1064 9 exortatione V 11 flauente M 12 inprouisē MTV: improuisē CG improuisa L inprouiso N comparuit V 13 conuenire L² penas CG penas LMN contumatie V 14 spiritalibus NTV: spiritalibus CGM spiritalibus L 15 decimis N, corr. m. 2 optulissetis LM 16 eterna V fruemini L; re add. m. 2 etiam] om. M 17 habundare L¹MTV set V pr. propria V 18 presens LV prēsentis N 19 penitus CL (q a m. 2 L) 20 illo decimas CGMNTV: illo decimas die L

haec promissio reddidit promptiores. tunc, ut solebat, hortatus est indici ieiunium: quo expleto placidus imber desperatae messis amputauit incommoda.

XVIII. Batauis appellatur oppidum inter utraque flumina, 1
 5 Henum uidelicet atque Danuuium, constitutum, ubi beatus Seuerinus cellulam paucis monachis solito more fundauerat, eo quod ipse illuc saepius rogatus a ciuibus adueniret, maxime propter Alamannorum incursus assiduos, quorum rex Gibulds summa eum reuerentia diligebat. qui etiam quodam tempore 2
 10 ad eum uidendum desideranter occurrit. cui sanctus obuiam, ne aduentu suo eandem ciuitatem praegrauaret, egressus est, tantaque constantia regem est allocutus, ut tremere coram eo uehementius coeperit, secedensque suis exercitibus indicauit numquam se nec in re bellica nec aliqua formidine tanto
 15 fuisse tremore concussum. cumque dei famulo daret optionem 3 imperandi quae uellet, rogauit doctor piissimus, ut sibi potius praestaturus gentem suam a Romana uastatione cohiberet et captiuos, quos sui tenuerant, gratanter absolueret. tunc rex constituit, ut ex suis aliquem dirigeret ad id opus maturius
 20 exsequendum, statimque missus Amantius diaconus e uestigio regem subsequitur eiusque prae foribus excubans multis diebus non potuit nuntiari. cui re, pro qua directus fuerat, non per- 4

1 haec] hec *V*, om. *L* reddidit *M* promptiores *G* pmtiores *V*
 pmciores *M* hortatus *N* 2 ymber *MN* desperate *V* 3 in-
 comoda *M* 4 atauis *V* Beatauis *N* Patauis *cod. Vind. 1064* 5 henum
NTV: henum *M* renum *L* rhenum *CG* danubium *L* 7 sepius *M*
V a] ad *V* 10 desideranter] et desiderandū *M* 11 ad-
 uentu *CGMNTV*: adtentu *L*¹ attentu *L*² pregauaret *CV*
 12 regem constancia allocutus est *M* eo] *L*, o a m. 2 in ras.
 13 cepit *CG* cepit *LM* 14 nunquam se nec *CGNTV*: nūquā
 semet *L* se nūquā nec *M* 15 fuisse tremore *CGMNTV*: tremore
 fuisse *L* concussus *N* cunque *T* famulū *V* 16 im-
 petrandi *GM* que *V* 17 prestaturus *CL*¹ 18 absoluerent
*LV*¹ 19 dirigeret (ret in ras. a m. 2) *L* id *CGMNTV*:
 om. *L* 20 exequendum *CGMN* 21 prae *MNT*: pro *CG*
LV excubantis *N* 22 nuntiari *V* re pro qua *Bollandus*:
 pro re qua *libri*

acta tristissimo reuertenti apparuit quidam, effigiem sancti
 praeferens Seuerini, qui eum minaci compellatione perterritum
 sequi se iussit. cumque pauens et concitus sequeretur, per-
 uenit ad ianuam regis statimque dux ille praeuius ex oculis
 mirantis euanuit. uerum regis internuntius diaconum unde
 esset uel quid speraret interrogat. ille rem breuiter insinuans
 5 oblati regi receptisque remeavit epistolis. dimissus igitur
 reuexit fere septuaginta captiuos, insuper promissionem regis
 gratam deferens, qua se spopondit, cum diligenter prouinciam
 peragrarerit, remissurum quantos in eadem reperturus fuisset
 10 numeros captiuorum. pro qua re sanctus Lucillus presbyter
 postmodum destinatus magnam miserorum copiam ex captiui-
 tate reuocauit.

- 1 XX. Per id temporis, quo Romanum constabat imperium,
 multorum milites oppidorum pro custodia limitis publicis
 stipendiis alebantur. qua consuetudine desinente simul mili-
 tares turmae sunt deletae, cum limite Batauino utcumque
 numero perdurante: ex quo perrexerant quidam ad Italiam
 extremum stipendium commilitonibus allaturi, quos in itinere
 2 peremptos a barbaris nullus agnouerat. quadam ergo die, dum
 in sua cellula sanctus Seuerinus legeret, subito clauso codice
 cum magno coepit lacrimare suspirio, astantes iubens ad fluuium

3 Cunque *T* conciti' (= concitius) *V* 4 statimque] statimq;
M 5 mirantib; *L* diaconum *MNT*: diacon' (= diaconus) *V*
 diaconem *CGL* 6 uel] et *N* 7 regi] regis *L*¹*N*¹*TV* receptis-
 que] pceptisque *N* 9 grām (= gratiam) *N* se spopondit *MNT*
V: spopondit se *CGL* prouintiam *N*¹*TV* 10 quantos *MNTV*:
 quantus *CGL*² quantas *L*¹ reperturus *MTV*: repertus *CGLN*
 11 numeros *MNTV*: numerus *CGL* postmodum sc̃s lucillus presbyter
CGL 12 ex *MNTV*: a *CGL* 14 Per] er *V* id temporis *M*
NTV: idem tempus *CGL* 15 puplicis *TV* 17 turme *V* delē-
 tae *L* delate *V* *pr.*, *corr. m. 1*; delatę *M*, quod mauult *Hartelius* cum]
 simul cum *M* limite] lim a *m. 2* in *ras. L* batabino *L* utcum-
 que *L* uno ut cũque *M* 18 quidam *CGMNTV*: quidē *L* 20 pe-
 remtos *N* barbaris *M* quādā *V* 21 sua] *om. N* sc̃s seuerinus
 legeret *MNTV*: sc̃s legeret seuerinus *CGL* 22 cepit *CGL*¹ cepit
MN lacrimari *C(?)L* iubens *MNTV*: iubet *CGL*

properanter excurrere, quem in illa hora humano firmabat
cruore respergi, statimque nuntiatum est corpora praefatorum
militum fluminis impetu ad terram fuisse delata.

XXI. Paulinus quidam presbyter ad sanctum Seuerinum 1
fama eius latius excurrente peruenerat. hic in consortio beati
uiri diebus aliquot remoratus, cum redire uellet, audiuit ab
eo: 'festina, uenerabilis presbyter, quia cito dilectionem tuam,
populorum desideriis, ut credimus, obluctantem, dignitas epi-
scopatus ornabit'. moxque, remeante ad patriam, sermo in eo 2
10 praedicentis impletus est. nam ciues Tigurniae, quae est me-
tropolis Norici, elegerunt praedictum uirum summi sacerdotii
suscipere principatum.

XXII. Basilicae extra muros oppidi Batauini in loco nomine 1
Boiotro trans Henum fluuium constitutae, ubi cellulam paucis
15 monachis ipse construxerat, martyrum reliquiae quaerebantur.
ingerentibus ergo se presbyteris, ut mitterentur ad sanctuaria
deferenda, haec beatus Seuerinus monita proferebat: 'quamuis
cuncta mortalium opere constructa praetereant, haec tamen
aedificia prae ceteris celerrime relinquenda sunt': et ideo pro
20 reliquiis sanctorum nullum laborem debere suscipere, quia et
ultra eis sancti Iohannis benedictio deferretur. interea beatum 2

1 quem] *qa (sed q tantum est a m. 1) L* humano *CGL* *MNT*
V: humanum *L*² affirmabat *M* 2 cruore (*uirgulam add.*
m. 2) L 5 latius *MNTV*: *om. CGL* 6 diebus *CGL* *MNTV*:
dies *L*¹ demoratus *M* 7 tuam] *om. N* 8 abluctantem *G*
9 ornabit] ornabit *V* ornauit *L*¹ ordinabit *G* remeantē *GN*
eo *MNTV*: eum *CGL* 10 tigurñē *NT*: tigurñē *V* tugurniē *M*
tiburniē *CG* tiburtiniē *L* que *V* 11 elegerunt *MNTV*: coe-
gerunt *CGL* sacerdoti] sacerdotis *MN* 13 asilice *V*
14 boiotro *CGL*: boiothro *N* baiothro *M* biothro *TV* henum
fluuium *NTV*: haenū fluuium *L* rhenum (*rehenum G*) fluuium *CG* fluuium
henum *M* constitute *GV* 15 martirum *V* reliquie *V*
querebantur *GMV* querebat *N*, *corr. m. rec.* 17 hec *V* pro-
ferebat *MTV*: p̄ferebat *CGL* p̄ferebant *N*, *n del. m. rec.*
19 edificia *GV* ceteris *L* celerrime *L* et ideo *CGMNTV*:
Video *L* 20 debere (*sc. eos*) *CGMNTV*: deberi *L* debetis *Sauppe*
et ultro *MNTV*: ultro *CGL* 21 ioh̄is (= iohannis) *LM* b̄ne-
dictio (*sic*) *V* benedictio *M* deferretur *CMTV* (*cf. Ind.*): deffer-
retur (*prior f eras.*) *G* deferetur *LN*

uirum ciues oppidi memorati suppliciter adierunt, ut pergens
 ad Febanem, Rugorum principem, mercandi eis licentiam
 postularet. quibus ipse: 'tempus' inquit 'huius oppidi propin-
 quauit, ut desertum, sicut cetera superiora castella cultore
 destituta, remaneat. quid ergo necesse est locis mercimonia 5
 3 prouidere, ubi ultra non poterit apparere mercator?' respon-
 dentibus illis non se debere contemni, sed consueto subleuari
 regimine quidam presbyter haec diabolico spiritu repletus
 adiecit: 'perge, quaeso, sancte, perge uelociter, ut tuo discessu
 parumper a ieiuniis et uigiliis quiescamus'. quo dicto uir dei 10
 lacrimis urgebatur ingentibus, quod in ridiculam uanitatem
 cunctis audientibus sacerdos eruperit. aperta namque scurrilitas
 latentium est testificatio delictorum. sanctus itaque uir cur
 ita fleret interrogatus a fratribus: 'uideo' inquit 'plagam
 grauissimam nobis absentibus huic loco protinus euenturam, 15
 et Christi sacraria, quod non sine gemitu cogor exprimere,
 humano sanguine redundabunt in tantum, ut etiam locus iste
 4 uiolandus sit'. nam in baptisterio loquebatur. ad antiquum
 itaque et omnibus maius monasterium suum iuxta muros
 oppidi Fauianis, quod centum et ultra milibus aberat, Danuuii 20
 nauigatione descendit. mox igitur eo descendente Hunumundus
 paucis barbaris comitatus oppidum, ut sanctus praedixerat,

2 febanem *MTV* (*cf. Ind.*): febanum *CGL²N* fabianum *L¹* 3 inqđ
V propinquauit *libri* (*cf. Luc. 21, 8; Rom. 13, 12*): propinquabit
suspiciatur Hartel 4 cētera *L* 5 destituta *MNTV*: destituto *CG*
L loci *G* 6 prouidere *N* 7 illis] eis *M* contempni *GLM*
NTV 8 hec *V* repletus] plenus *M* 9 queso perge *G*
 queso *NTV* scē *L¹V* perge *M* discessu *V* 10 dicto]
 audito *M* 11 lacrimis] a lacrimis (*a del. m. 1*) *L* urge-
 batur *CGLN* in ridiculam] irridiculam *N* uani^{ta}tem *M*, *corr.*
m. 1 12 erupit *G* aperta—delictorum] *om. M* nanque
C scurrilitas *NTV* 14 uide° inqđ *V* 16 et *CGMTV*: ex
N ut *L* non sine *CGMTV*: sine *LN* 19 suum] *om. M*
 20 fabianis *GL* danubii *L* 21 descendente *LMNTV*: disce-
 dente *CG* hunumundus *CGL¹NTV*: huni-mundus *L²* hodemundus
M post hunumundus spatium uacuum 6 litt. in *L* 22 comi-
 tatus *L*

Batauis inuasit ac paene cunctis mansoribus in messe detentis quadraginta uiros oppidi, qui ad custodiam remanserant, interemit. presbyterum quoque illum, qui tam sacrilega contra 5 famulum Christi in baptisterio fuerat elocutus, ad eundem locum confugientem insequentes barbari peremerunt. frustra enim illuc offenso deo ueritatis inimicus accessit, ubi tam imprudenter excesserat.

XXIII. Igitur sanctissimus Seuerinus, dum in monasterio 1 Fauianis euangelium legeret, oratione suppleta consurgens scfam sibi iubet ilico praeparari et mirantibus ait: 'sit nomen domini benedictum: sanctuariis beatorum martyrum nos oportet 10 occurrere'. nec mora: transmeato Danuio inueniunt hominem consistentem in ripa ulteriore fluminis ac multis eos precibus postulantiem, ut ad seruum dei, ad quem fama uulgante olim uenire cuperet, duceretur. mox itaque ei Christi famulo de- 15 monstrato suppliciter sancti Iohannis Baptistae reliquias optulit multis apud se seruatas temporibus. quas dei seruus debita ueneratione suscipiens in basilicam sancti Iohannis, sicut praedixerat, ultronea benedictione collatas sacrauit officio sacerdotum.

XXIII. Ad habitatores praeterea oppidi, quod Iobiaco uocabatur, uiginti et amplius a Batauis milibus disparatum; 1

1 pene *GL¹MN* poene *V* 3 presbyterum *CGV* sacrilegam *C¹*
N contra] *add. T¹ s. l.* 4 xpi famulum *M* locutus *N*
5 confugientes *G pr.* 6 offenso deo] offendō *V* 7 imprudenter
LMTV: impudenter *CGN* 8 sanctissimus *CGNT*: sanctissimus *M*
sanctus *LV* im monasterio *N* 9 fabianis *G* 10 scfam *CG*
MNTV: scāphā *L* sibi] 'ibi (s *add. m. 2)* *L* ilico ^{sibi} preparari
iubet *M* 12 occurrere *M* danubio *L* 13 consententem *CG*
confidentem *V* ulteriore *CGMNTV*: ulteriori *L* (ori in *ras.*
a m. 2) 'ulteriori' in ripa *L* multis eos *CGLNTV*: multos
eorum *M* 14 quem] quā *V* 16 baptiste *CGMV* optulit
LMTV: obtulit *CGN* 17 seruata' (s *add. m. 2)* *T* seruata *N*
18 in basilicam *Sauppe*: basilicam *CGLMT* basilica *NV* 19 collatas
Sauppe: collata *CGLNTV* collocata *M* offitio *V* 20 Adj] d
V iobiaco *CMNTV*: iouiāco *L* iobiano *G* 21 uocabatur *LMN*
TV: uocatur *CG* amplius] eo amplius *M* bātābis *L pr.*
disparatu *N*

solita uir dei reuelatione commonitus Moderatum nomine,
cantorem ecclesiae, destinauit praecipiens, ut habitationem
loci illius omnes sine cunctatione relinquerent: mox enim
2 perituros fore, si contemnerent imperata. aliis ergo de tanto
nuntio dubitantibus, aliis prorsus non credentibus iterum misit
Quintasium quendam, cui et inlacrimans ait: 'perge uelocius,
denuntians eis, si hac ibidem nocte manserint, sine dubitatione
capiuntur'. sanctum quoque Maximinum, spiritalis uitae presby-
terum, instantius imperat admonere, ut saltem ipse contemptori-
bus derelictis properaret caelesti misericordia liberari: de quo 10
sibi dei famulus magnam dicebat inesse maestitiam, ne forte
salutiferum differendo mandatum imminenti subiaceret exitio.
3 praedictus itaque pergens imperata suppluit, sed presbytero
et reliquis incredulitate nutantibus nuntius uiri dei presbytero
retinendi se atque hospitalitatis gratiam praebere cupienti 15
nullatenus adqueiuit. qua nocte Heruli insperate protinus
irruentes oppidumque uexantes plurimos duxere captiuos, presby-
terum memoratum patibulo suspendentes. quo audito seruus
dei grauiter doluit praemonitos non curasse.

1 XXV. Deinde quidam de Norico, Maximus nomine, ad seruum 20
dei frequentare solitus cum uenisset et pro familiaritate, quam

2 ecclesie *GMV* destinabit *L* 3 enim] *om. M* 4 forent
N contempnerent *GL^aMV* tento (*corr. m. 1*) *V* 5 nuntio
NTV: nuncio *M* praesagio *CGL* 6 inlacrimans *MNTV*: illa-
crimans *CG* *lacrimans *L* (il, ut uidetur, erasum) 7 denuncians
GMV denuntians ait (ait *del. m. 1*) *L* dubitatione *NT*: dubitatione
V dubio *M* dilacione *CL* dilacione *G* 8 maximinum *NTV*: maxi-
mianum *CGL* maximum *M* spiritalis *CGLM* uite *GV*
9 instancius *GMV* ammonere *MN* ammoneri *L^a* admoneri *CG*
L^a saltim *N* 11 mestitiam *CLN* mesticiam *G* tristiciam
M 12 exitio] excidio *M* 13 sed presbytero *MTV*: *om. CGL*
N 14 nuntiis (° a m. 2) *L* uiri *CGMN*: uero uiri (*corr. m. 1*) *T*
uiri (° a m. 2) *L* 15 retinendi *M* hospitalitatis *N* 16 acqueiuit
L^aN insperatē *M* imperante *G* 17 uexantes *MNTV*: uastantes
CGL 18 suspentes (den *add. m. 2*) *M* 19 praemonitos *MTV*:
premonitos *N* premonitus *L* premonitum *CG* 20 Deinde] einde
V

meruerat, in monasterio sancti uiri diebus aliquot moraretur,
 eius informatur oraculis patriam suam graue repente exitium
 subituram. qui acceptis litteris ad sanctum Paulinum epi-
 scopum destinatis remeauit instantius. igitur memoratus antistes 2
 5 litterarum tenore perstructus uniuersa diocesis suae castella
 scriptis propriis uehementer admonuit, ut triduo ieiunio,
 quod litterae uiri dei signauerant, exitio uenturae cladis occur-
 rerent. quibus iussa complentibus terminato ieiunio ecce 3
 Alamannorum copiosissima multitudo feraliter cuncta uastauit.
 10 castella uero nullum sensere periculum, quae lorica fidelis
 ieiunii et laudanda cordis humilitas per uirum propheticum
 aduersus hostium ferociam fidenter armauerat.

XXVI. Post haec leprosus quidam Mediolanensis territorii 1
 ad sanctum Seuerinum fama eius inuitante perrexerat: hunc
 15 sanitatis remedia suppliciter implorantem monachis suis in-
 dicto ieiunio commendauit: qui continuo dei gratia operante
 mundatus est. cumque recepta sanitate redire suaderetur ad
 patriam, prostrauit se pedibus sancti uiri, petens, ne ulterius
 ad sua redire cogeretur, cupiens scilicet, ut lepram quoque
 20 peccatorum sicut carnis effugeret uitamque in eodem loco fine
 laudabili terminaret. cuius animum religiosum uir dei uehe- 2
 menter admirans paucis monachis paterna iussione praecepit,
 ut frequentatis cum eo ieiuniis in oratione continua permanerent,

1 diebus] *om. V* aliquit (*corr. m. 2*) *L* 2 informatur] in
 forma *G* grauem] graue* (*m rasa*) *T*, *om. V* exitium *CNTV*:
exicium GM excidium L 3 episcopum destinatis *CGMNTV*: *episcopum*
ordinatis *L*² *sup. ras.* 5 perstructus *MNTV*: praestructus *CG*
 prestructus *L* diocesis *CGLMTV*: a diocesis *N* 6 ammonuit
L¹MNT¹ 7 signauerat *N* uenture *MV* 8 complentibus
(*corr. m. 1*) *V* 10 periculis *N* fidelis] *in mg. add. M¹*
11 cordis *CGLMNT*: carnis *V* 12 ferociam *G* ferocium *N*
13 leprosus *T* mediolensis *L* 14 eius] *eī T* perrexerat
CGLNTV: peruenerat *M* 15 implorante *N* 16 qui libri: ita-
que *Hartel* dei gratia *CGNTV*: dei *gram L* deo *M* 17 cun-
que *T* 18 *sci uiri* pedibus *M* 19 lepram *T* 20 effugeret
CGMNTV: effugaret *L* eadem *G¹* 22 ammirans *L¹MN*
23 ut *MTV*: *om. CGLN* permanerent *MNTV*: permanere *CGL*

ut dominus ei quae essent opportuna concederet. tantis itaque remediis praemunitus intra duorum mensuum spatium uitae mortalis est compedibus absolutus.

- 1 XXVII. Eodem tempore mansores oppidi Quintanensis, creberrimis Alamannorum incursionibus iam defessi, sedes proprias 5 relinquentes in Batauis oppidum migrauerunt. sed non latuit eosdem barbaros confugium praedictorum: qua causa plus inflammati sunt credentes, quod duorum populos oppidorum uno impetu praedarentur. sed beatus Seuerinus orationi fortius incubans Romanos exemplis salutaribus multipliciterhorta- 10 batur, praenuntians hostes quidem praesentis dei auxilio superandos, sed post uictoriam eos qui contemnerent eius monita perituros. igitur Romani sancti uiri praedictione firmati spe promissae uictoriae aduersus Alamannos instruxerunt aciem, non tam materialibus armis, quam sancti uiri orationibus 15 praemuniti. qua congressione uictis ac fugientibus Alamannis uir dei ita uictores alloquitur: 'filii, ne uestris uiribus palmam praesentis certaminis imputetis, scientes idcirco uos dei nunc praesidio liberatos, ut hinc paruo interuallo temporis, quasi quibusdam concessis indutiis, discedatis. mecum itaque ad 20 oppidum Lauriacum congregati descendite'. haec homo dei 3 plenus pietate commonuit. sed Batauinis genitale solum relinquere dubitantibus sic adiecit: 'quamuis et illud oppidum, quo pergitur, ingruente barbarie sit quantocius relinquendum,

1 oportuna libri 2 praemunitus MT: premunitus N premoni-
tus CGLT²V mensuum NTV (cf. Röscher Itala et Vulg. p. 265):
mensium CGLM spacium GMV 3 uite V 4 Eodem] odem
V 5 iam] om. N 6 batauis V obpidum L pr. sed non—
9 praedarentur] om. M latuit] latos V 8 inflammati G in-
flamati V 9 pda praedarentur G 10 ortabatur L 11 prae-
sentes CGL 12 contemnerent GLV contemnerint M 13 Ro-
mani] romani omnes CGLN praedictione] praedicatione CG spe
CGL: om. MNTV 14 promisse NV uictorie V instru-
xerunt CGL: construxerunt MNTV 16 fugientibus N 17 ita
dei G 18 presentis L imputetis] computetis L iccirco
CGM nunc CGMNTV: om. L 19 presidio L hinc] huic
G 20 indutiis L: induciis GM indiciis NTV meum T
24 barbarie GLMN quantotius LTV quantotius N

hinc tamen nunc pariter descendamus'. talia commonentem secuti sunt plurimi, quidam uero reperti sunt contumaces, nec defuit contemptoribus gladius inimici. quicumque enim ibidem contra hominis dei interdicta manserunt, Thoringis irruentibus in eadem hebdomade alii quidem trucidati, alii in captiuitatem deducti poenas dedere contemptui.

XXVIII. Igitur post excidium oppidorum in superiore parte 1 Danuuii omnem populum in Lauriacum oppidum transmi- grantem, qui sancti Seuerini monitis paruerat, assiduis hortati-
10 bus praestruerat, ne in sua uirtute confiderent, sed orationibus et ieiuniis atque elemosynis insistentes armis potius spiritalibus munirentur. praeterea quadam die uir dei cunctos pauperes 2 in una basilica statuit congregari, oleum prout poscebat ratio largiturus: quam speciem in illis locis difficillimam negotia-
15 torum tantum deferebat euectio. igitur tamquam benedictionis accipiendae gratia maior egenorum turba confluit: pretiosius quippe ibidem huius liquoris alimentum auxit turbam numerum- que poscentium. tunc uir beatus oratione completa, signo 3 crucis expresso solitum sibi scripturae sanctae sermonem
20 cunctis audientibus exprimens ait: 'sit nomen domini benedic- tum'. tunc coepit oleum propria manu ministris implere portantibus, imitatus fidelis seruus dominum suum, qui non

1 hunc *N* descendamus *NTV*: discedamus *CGLM* commonente
L¹MN 3 quicumque *T* 4 thoringis *CGMTV*: thorigis *N* turingis
L 5 ebdomade *CNT* ebdomadae *GV* ebdōmada *LM* 6 penas *CGL*
penas *MN* 7 superiorē partē *L* 8 danūbii *L* 9 hortatibus
CGL²TV: ortatib; *L¹* hortationibus *N* oracionibus *M* 10 prae-
struebat *MNTV*: perstruebat *CGL* ne] non *N* sed] sed et
G 11 atque] an *V* elemosinis *CGLTV* helemosinis *MN*
spiritalibus *CGLM* 12 quadam die uir dei *CGL¹MNTV*: uir dei
quadam die *signis supra scriptis transposuit L²* 13 ^{pro}ut *T* 14 spe-
ciem *V* difficillima *L* difcillima *N* 16 accipiente *MV* pre-
ciosius *M* pretiosum *CL* preciosum *G* 17 ibidem] idē *L* huius
CGMNTV: om. *L* alimentum *CGMNTV*: elementum (ele a m. 2
in ras.) *L* turba *TV* 18 poscentum *N* cōpleta (corr.
m. 1) *L* signo *MNTV*: signoque *CGL* 19 scripture sancte
V 21 cepit *CGL¹V* cepit *MN* 22 imitatus *L pr.*

ministrari uenerat, sed potius ministrare, sequensque uestigia
saluatoris gaudebat augeri materiem, quam officio dexteræ
sinistra nesciente fundebat. completis quippe uasculis pauperum
4 nihil minuebatur in manibus ministrantium. tantum igitur dei
beneficium dum circumstantes tacite mirarentur, unus eorum, 5
cui nomen erat Pientissimus, nimio timore perterritus exclamauit: domine mi, crescit hic caccauus olei et in modum
fontis exundat'. sic liquor ille gratissimus prodita uirtute
5 subtractus est. statim Christi famulus exclamans ait: 'quid
fecisti, frater? obstruxisti commoda plurimorum: ignoscat tibi 10
dominus Iesus'. sic aliquando mulier uidua debitis onerata
Helisei prophetae iussis instruitur ex olei stilla, quam habebat,
uasa replere quam plurima. quod cum fecisset et adhuc a
filiis uasa deposceret, ubi audiuit defecisse numerum, mox
stetit et oleum. 15

1 XXVIII. Per idem tempus Maximus Noricensis, cuius
fecimus in superioribus mentionem, fidei calore succensus
media hieme, qua regionis illius itinera gelu torpente clau-
duntur, ad beatum Seuerinum audaci temeritate, uel magis,
ut post claruit, intrepida deuotione uenire contendit, conductis 20
plurimis comitibus, qui collo suo uestes captiuis et pauperibus

1 cf. Marc. 10, 45 2 cf. Matth. 6, 3 12 cf. III Reg. 4, 2—7

1 ministrari] ministrare *N*, corr. *m.* 1 2 offitio *V* dex-
trae *CGL* 3 nesciente sinistra *M* quippe] itaq; ¹ qppe *M*
4 in manibus] immanibus *N* ministrantium *NTV*: ministrantium
CL ministrancium *GM* 6 Pientissimus] sapientissimus *G* timore
TV: stupore *CGLMN* exclamauit] exclamauit dicens *CG*
7 caccauus *L¹TV*: cacauius *MN* caccabus *CGL²* in modum *CGM*:
immodum *NTV* in nodum *L*, corr. *m.* 1 8 sic libri: sed uel
hinc susp. *Hartelius* liquor *T* 9 statim] cui statim *CG* ait
LMTV: dixit *CG*, om. *N* 11 Iesus] ihs xps *CGL* sic] si-
(c ras.) *L* honerata *MTV* 12 helisei *GMT* prophete *V*
stillas libri: situla mauult *Sauppe* 13 quod — deposceret] om. *N*
14 numerum *MNTV*: numerum uasorum *CGL* 15 et oleum *CG*
MNTV: oleū om. *L¹*, add. *L²* in *mg.* 16 tempus] tep' (sic) *L*
17 fecimus] add. *L²* in *ras.* 18 hyeme *M* 21 comitibus *V*

profuturas, quas Noricorum religiosa collatio profligauerat, baiularent. itaque profecti ad summa Alpium cacumina perueniunt, ubi per totam noctem nix tanta confluit, ut eos magnae arboris protectione uallatos uelut ingens fouea demersos
 5 excluderet. et cum de uita sua penitus desperarent, nullo scilicet subueniente remedio, uidit ductor comitum per soporem quendam in effigie uiri dei stantem ac dicentem sibi: 'nolite timere, pergite quo coepistis'. hac ergo reuelatione protinus animati cum coepissent fide magis quam gressibus proficisci,
 10 subito diuino nutu ingentis formae ursus e latere ueniens uiam monstraturus apparuit, qui se tempore hiemis speluncis abdere consuevit. mox cupitum reserat iter et per † ducenta ferme milia non ad sinistram deuians, non ad dexteram uiam demonstrauit optabilem. tanta enim eos intercapedine praecedebat,
 15 quanta recenti uestigio semitam praepararet. itaque progrediens bestia per heremi uastitatem uiros, qui egenis deferebant solacia, non reliquit, sed usque ad habitacula hominum qua potuit humanitate perduxit et mox in unam partem officio diuertit expleto, ostendens tanto ducatus officio, quid homines
 20 hominibus praestare debeant, quantum caritatis impendere, cum desperantibus iter bestia saeua monstauerit. igitur cum 4 seruo dei nuntiarentur qui uenerant, ait: 'sit nomen domini

1 collatione *suspiciatur Hartelius* 4 magne *GLV* 5 excluderet (sc. itinere) *MNTV*: includeret *CGL* 7 quendam *MNTV*: om. *CGL* in effigie *NTV*: in effigē *M* in effigiem *CG* ** effigē *L* (in, ut uidetur, *erasum*) 8 cepistis *CL* cepistis *M* cepisti *G* 9 animatis *G* cepissent *CV* cepissent *GLMNT* 10 nuto *N* forme *GLV* 11 hyemis *M* 12 reserat] seserat *V* referat *G*, corr. m. 1 ducenta (cc)] duo (II) fort., per duo ducendo uel perducens t(ri)a *Hartel* 14 obtabilem *L¹V* 15 quanta *CGMNTV*: quanto *L* 16 egenis *L* egenos (corr. m. 1) *V* 17 solatia *CTV* habitacula († add. m. 2) *L* qua] quā *G* 18 humaniter perduxit (ter perduxit in ras.) *G* humanitate *V* unam libri: suam *Hartel* (et 19) offitio *V* 19 diuertit—officio] om. *G* diuertit *MNTV*: deuertit *CL* ducatus *MNTV*: ducūs *CL* 20 prestare *L¹* prestare *V* quantum *MNTV*: quantumque *CGL* karitatis *N* 21 desperantibus] de spalib; *N* seua *GLMN*

benedictum. ingrediantur quibus uiam, qua uenirent, ursus aperuit'. quo audito illi stupore nimio mirabantur uirum dei referre id quod in absenti prouenerat.

- 1 XXX. Ciues item oppidi Lauriaci et superiorum transfugae castellorum ad suspecta loca exploratoribus destinatis hostes 5 quantum humana poterant sollicitudine praecauebant. quos seruus dei diuinitatis instinctu commonitus praesaga mente praestruxit, ut omnem paupertatis suae sufficientiam intra muros concluderent, quatenus inimicorum feralis excursio nihil humanitatis inueniens statim fame compulsa immania crudeli- 10 tatis coepta desereret. haec per quadriduum contestatus aduesperascente iam die Valentem nomine monachum mittens ad sanctum Constantium, eiusdem loci pontificem, et ad ceteros commanentes: 'hac' inquit 'nocte dispositis per muros ex more uigiliis districtius excubate, superuenientis hostis cauentes 15 insidias'. at illi nihil aduersi per exploratores sentire se 3 penitus affirmabant. sed Christi famulus praemonere non desinens dubitantibus uoce magna clamabat, eadem nocte eos asserens capiendos, nisi imperiis fideliter oboedirent, saepius repetens: 'me' inquit 'me, si mentitus fuero, lapidate'. itaque 20 tandem aliquando muris inuigilare compulsi, expleta consueti

1 uiam *CGLMN*: uia *TV* 2 aperuit ursus *M* 3 absenti *GLMNTV*: absentia *C* *codd. rec.* 4 item *CGL*: idem *MNTV*

^{lorche} lauriaci *cod. Vind. 1064* transfuge (fug a m. 2 in ras.) *L*

6 poterant humana sollicitudine *CGL* humana sollicitudine poterant

M 7 cōmonitus *V*, corr. m. 1 8 praestruxit *MNTV*: per-

struxit *CGL* sufficientiam *V* 9 quatinus *CG* excursus

CG 10 compulsa *CL*: compulsus *GMNTV* 11 coepta (o del.

m. 1) *L* cepta *CV* cepta *GM* desererent *C* quadriduum

CGN: quadriduum *MTV* quadrubiū *L* 13 constantium *CL* (sic) *N*

TV: constancium *GM* ceteros *CLV* 14 comanentes *CGMNTV*:

comonentes *L* 15 cauentes *CGMNTV*: cauētes (n et s del. m. 2)

L 16 illi libri: illis *Sauppe* per *GMNTV*: om. *C* (?) *L*

17 penitus *LV* affirmabant *CGMNTV*: igno·rabant (igno·ra a

m. 2 in ras.) *L* 18 desinentes *N* de dubitantibus *fort.*

19 asserens] affir asserens (affir del. m. 1) *M* oboedirent *CV* obe-

dirent *GLM* saepius] sepius *M*, corr. m. 1 20 repetes ⁿ *T*

operis in noctis principio psalmodia, cum celeberrimo coepissent uigilare concursu, acruus faeni comminus positus et facula baiuli nolentis accensus lumen, non incendium reddidit ciuitati. qua occasione uociferantibus cunctis hostes siluarum 4 occultati nemoribus, subito splendore clamoreque perterriti, putantes se praecognitos quieuerunt ac mane facto circumdantes ciuitatem et ubique discurrentes, cum nihil uictualium repperissent, direpto animalium grege cuiusdam hominis, qui seruo dei praedicente contumax sua tutare contempserat, recesserunt. 10 illis autem abeuntibus ciues portas egressi haud procul a muris scalas iacentes inuenerunt, quas ad urbis excidium praeparantes barbari uigilantium clamore turbati nocte iactauerant. qua- 5 propter memorati ciues ueniam a Christi famulo precabantur humiliter, confitentes corda sua lapidibus esse duriora, qui 15 rebus praesentibus agnouerant in sancto uiro gratiam uiguisse propheticam: esset nempe tunc plebs inoboediens uniuersa captiua, nisi eam liberam uiri dei consueta seruasset oratio, Iacobo apostolo protestante: multum, inquit, ualet oratio iusti assidua.

20 XXXI. Feletheus, Rugorum rex, qui et Feba, audiens cuncto- 1 rum reliquias oppidorum, quae barbaricos euaserant gladios, Lauriacum se per dei famulum contulisse, assumpto ueniebat exercitu, cogitans repente detentos abducere et in oppidis sibi

18 Iac. 5, 16

1 noctis] hoc *M* cepissent *CLV* cepissent *GM* 2 acruus
(= acruus) *V* cōminus *L* et facula *MNTV*: facula *CGL*
3 reddit *N* 4 qua] quasi (si *del. m. 1*) *L* 5 in nemorib;
(in *expunxit m. 1*) *L* 6 circumdantes *M* 7 reperissent *LM*
8 grege animalium *M* animalium gregem *G* 10 haud] aut *M*
11 inuenerunt *MNTV*: inueniunt *CGL* 15 agnouerant *MNTV*:
agnouerunt *CGL* 16 propheticum *G pr.* esset *MNTV*: isset
CGL inobediens *CMV* inobediens *GL* 17 consueta seruasset
(sueta *del. m. 1*) *L* 18 iacobo (iaco *a m. 2*) *L* attestante *M*
20 Rugorum *cod. Vind. 1064* feba *MNTV*: feua *GL* feua *C*
21 barbaricos] barbārico sé *L* euaserant (inuaserant *N*) gladios lau-
riaco *CGMNTV*: om. *L* 22 assumpta *G pr.* 23 exercitui *G*

tributariis atque uicinis, ex quibus unum erat Fauianis, quae
 2 a Rugis tantummodo dirimebantur Danuuio, collocare. quam
 ob rem grauius uniuersi turbati sanctum Seuerinum adiere
 suppliciter, ut in occursum regis egrediens eius animum
 mitigaret. cui tota nocte festinans in uicesimo ab urbe mili- 5
 ario matutinus occurrit. rex ergo aduentum eius protinus
 expauescens testabatur se illius fatigatione plurimum prae-
 grauatum: causas itaque repentinae occursionis inquit. cui
 3 seruus dei: 'pax' inquit 'tibi, rex optime. Christi legatus
 aduenio, subditis misericordiam precaturus. recole gratiam, 10
 diuina beneficia recordare, quibus pater frequenter se sensit
 adiutum. nam cunctis regni sui temporibus nihil me inconsulto
 gerere praesumebat. qui monitis salutaribus non resistens
 crebris prosperitatibus recognouit, quanti ualeret oboedientis
 animus quantumque triumphatoribus prosit suis non tumere 15
 4 uictoriis'. et rex: 'hunc' inquit 'populum, pro quo beniuolus
 precator accedis, non patiar Alamannorum ac Thoringorum
 saeua depredatione uastari uel gladio trucidari aut in serui-
 tutem redigi, cum sint nobis uicina ac tributaria oppida, in
 5 quibus debent ordinari'. cui seruus Christi constanter ita 20
 respondit: 'numquid arcu tuo uel gladio homines isti a prae-
 donum uastatione creberrima sunt erepti et non potius dei
 munere, ut tibi paulisper obsequi ualeant, reseruati? nunc
 ergo, rex optime, consilium meum ne respuas, fidei meae hos
 committe subiectos, ne tanti exercitus compulsionem uastentur 25

1 ex quibus—fauianis *CGLN*: om. *MTV* fabianis *GLN*
 2 danúbio *L* 3 adire *N* 5 in *CGMNTV*: om. *L* 6 matu-
 tinus *CG* (in *ras.*) *NTV*: matuninus *M* maturius (uri a m. 2 in *ras.*
 4 litt.) *L* occurrit *M* ergo *LMNTV*: uero *CG* 9 tibi
 inquit *M* 11 pater] pater tuus *CGL* frequenter se *MNTV*:
 se frequenter *CGL* 12 inconsulto] inconsumpto *N* 14 obei-
 entis *CLMV* oboedientis *G* 16 beneuolus *M* 17 paciar *GMV*
 18 seu a *LMN* depredatione *T* uel gladio—redigi] om.
M seruitutem *NTV*: seruitium *C* seruicium *G* seruitio *L*
 20 debent *MNTV*: debeant *CGL* Christi] dei *M* 21 nunquid
CTV p̄donum *M* 22 sunt] *ras. in M* 23 obsequii *G*
 24 obtine *L* consilium *M* 25 committe *V* supiectos *G*
 compulsionem *CGLMN*

potius quam migrentur. confido enim in domino meo, quod ipse, qui me fecit horum calamitatibus interesse, in perducendis eis idoneum faciet promissorem'. his auditis rex modestis allegationibus mitigatus cum suo protinus remeauit exercitu. igitur Romani, quos in sua sanctus Seuerinus fide susceperat, de Lauriaco discedentes pacificis dispositionibus in oppidis ordinati beniuola cum Rugis societate uixerunt. ipse uero Fauianis degens in antiquo suo monasterio nec admonere populos nec praedicere futura cessabat, asserens uniuersos in<de> Romanos ad suas prouincias absque ullo libertatis migraturos incommodo.

XXXII. Isdem temporibus Odoacar rex sancto Seuerino 1 familiares litteras dirigens, quae speranda duceret, dabat suppliciter optionem, memor illius praesagii, quo eum quondam 15 expresserat regnaturum. tantis itaque sanctus eius alloquiis inuitatus Ambrosium quendam exultantem rogat absolui. cuius Odoacar gratulabundus paruit imperatis. quo etiam tempore, 2 dum memoratum regem multi nobiles coram sancto uiro humana, ut fieri solet, adulatione laudarent, interrogat, quem 20 regem tantis praeconiis praetulissent. respondentibus 'Odoacarem': 'Odoacar' inquit 'integer tredecim et quattuordecim

4 cf. Anonym. Valesii §§ 47 sq. p. 292 ed. Gardth.

1 migraentur V enim] om. N 2 me] in me N 3 ydo-
neum L faciat M modestis CGL¹MNTV: mo/lestis L ras;
in marg. additum: al destis 4 exercitu* L (s rasa) 6 discetes
T 7 Rugis] regis N 8 fabianis G ammonere L^{den}MNT¹
9 inde scripsi: in CGLNTV, om. M 10 romanos ad suas M:
romanis ad suas NTV romani soli CG romā soli L regni Romani (i. e.
uniuersos Romanos) ad suas suspicatur Hartelius prouincias MNV:
prouintias T prouinciam L prouincia CG 12 Hiisdem T hisdem CL
MNV (et 17) odoacar MNTV: odoouacer C odoachar Anonym. cod.
Pal. odochar cod. Meerm. odoacer L odouacer G 13 quae MNTV: si
qua CGL codd. Meerm. Pal. 15 alloquiis eius CG 16 cuius] cui Anon.
Meerm. 17 quo MNTV: quodam CGL 19 humanę L
adulacione GM adolatione TV Anon. Meerm. 20 odoacarem MN
TV: odocharem Anon. Meerm. m. 1 odoacrem L Meerm. m. 2 odoacrem
CG odoachrem Pal. 21 odoacar NTV: odoeacar M odoouacer CG
odoâcer L, om. Anon. inquit] om. L integer MNTV: integer
inter CGL qui dixit eis inter Anonym. qui integer inter Saupe integer
erit Hartel et] uel fort. quattuordecim G XIII^{den} M

annos', <annos> uidelicet integri eius regni significans: et his dictis adiecit citius illos quod ipse praedixerat probaturos.

- 1 XXXIII. Ab oppidanis Comagensibus, apud quos primum quondam innotuerat, beatus Seuerinus suppliciter rogatus aduenit. cuius comperta praesentia unus ex optimatibus 5 Felethi regis filium suum adolescentem diuturno langore uexatum, cui iam parabat exequia, traiecto Danuio pedibus eius proiecit et lacrimans: 'credo' inquit 'homo dei, te filio 2 meo uelocem impetrare diuinitus sanitatem'. tunc data oratione qui semiuius allatus fuerat statim incolumis patre mirante 10 surrexit et perfecta protinus reuertitur sospitate.
- 1 XXXIII. Elephantosus etiam quidam, Teio nomine, de longinquis regionibus sancti Seuerini inuitatus uirtutibus uenit, rogans eius se oratione mundari. accepto itaque ex more praecepto iubetur deum, totius gratiae largitorem, sine cessati- 15 one lacrimabiliter exorare. quid plura? precibus beati uiri idem leprosus diuina opitulatione mundatus, dum commutat mores in melius, mutare meruit et colorem, regis aeterni magnalia tam suis quam plurimorum uocibus longe lateque denuntians.
- 1 XXXV. Bonus quoque, monachus beati Seuerini, barbarus genere, qui responsis eius inhaerebat, oculorum imbecillitatem 20

1 <annos> uidelicet *scripsi* (cf. *Sitzb. XCV p. 491 sqq.*): uidelicet libri integri eius regni *NTV Anonym. Meerm.*: integrum eius regnum *Pal. Anon.* interi eius regnum *M* integritatem eius regni *CGL*
 2 probaturus *L* 3 Ab] *b *V* oppidanis *NTV*: oppidanis *CG LM* commagensibus *NTV* commagenensibus *CG* apud *M* primum] plurimum *M* 5 aduenerat *M* 6 felethi (q a m. 2) *L* langore *LMT*: languore *CGNT*²*V* 7 exequia *MNTV* (cf. *Roensch It. et Vulg.*² p. 271): exequias *CGL* transiecto *L* danubio *L* 9 uelocis *V* tum *M* 10 semiuius] semiuium *N* semiuius reliquerat *V* fuerat] *M*² s. l. incolomis *TV* mirante] migrante *L* 11 perfectā *G* ^{sospitate} sanitate (corr. m. 1) *V* sanitate *C* in sanitate *G* 12 elefantosus *GMV* Teio] tegio *N* 14 se *MNTV*: om. *CGL* mundare *V* 15 iubetur] om. *M* cessatione] c. iubetur *M* 16 beati *V* 18 mores] morē mox *N* 21 Bonus] Bonos^m *T* (corr. m. 1) bonus *L* beati—inhaerebat] om. *M* 22 responsit *N* inherebat *GNTV* inbecillitatem *MNV* imbecillitate *C* inbecillitate *L* imbecillitate *G*

plurimam patiebatur medelamque sibi praestari eius oratione
poscebat, aegre ferens aduentitios et externos salutaris gratiae
sentire praesidia sibi que nullam remediorum opem aliquatenus
exhiberi. cui seruus dei: 'non tibi' inquit 'expedit, o fili, 2
5 corporeis luminibus aciem habere perspicuam et exterioris
oculi clarum praeferre conspectum: ora magis, ut optutus
uegetetur interior'. talibus igitur monitis informatus dedit
operam corde magis uidendi quam corpore meruitque absque
ullo fastidio mirabiliter in orationis effici iugitate continuus
10 et quadraginta fere annis in monasterii excubiis perseuerans
eodem quo conuersus est fidei calore transiuit.

XXXVI. In loco Boiotro superius memorato quosdam tres 1
monachos sui monasterii doctor humilis superbiae foeditate
respersos dum pro suis singulos excessibus increpatos durare
15 in pernicie comprobasset, orauit, ut eos dominus in adoptionem
recipiens filiorum paterno dignaretur flagello corripere. prius
ergo quam orationem effusus lacrimis terminaret, uno momento
idem monachi daemone corripiente uexati contumaciam sui
pectoris uocibus fatebantur. absit, ut cuiquam hoc crudele 2
20 uideatur aut noxium, quia traditi sunt huiusmodi homines sata-
nae in interitum carnis, sicut beatus dicit apostolus, ut

20 I Cor. 5, 5

1 plurimum *CGL* patiebatur medelamque *MNTV*: praegrauatus
medelam *CGL* sibi praestari sibi (*sic*) *V* sibi prare *M* 2 egre *GNT*
V egros *M* aduenticios *GLMN* externos] hesternos *M* gre *V*
3 aliquatinus *M* 4 non tibi *CGMNTV*: *om. L*, Quid *Saupe*
inquit *N* o fili *MNTV*: fili *CGL* 5 corporei luminis *N*
exterioribus oculis *CG* 6 praeferre] perferre *N* optutus *MNT*
V: obtutus *CGL* 7 uegetetur *LMNTV*: uigeat *CG* taliter
N monetis *M pr.* 8 uidendi *MTV*: uidere *CGL*, *om. N*
9 fastigio *V* 12 boiotro *CGL*: boitro *NTV* boytro *M* 13 fedi-
tate *GL'MN* faeditate *CL* 15 pernicię *L* pernitie *N*
adoptione *V* 18 demone *GMNV* sui] suam *N* 20 aut]
uel *M* noxiā *L*¹, *corr. m. 2* traditi] (*s expunxit m. 2*) *L*
sathane] *LMV* satane *GNT* 21 beatus dicit *MNTV*: docet beatus
C beatus docens *L* beatus (*om. dicit*) *G*

spiritus saluus sit in die domini Iesu, cum beatus Ambrosius, Mediolanensis episcopus, seruum Stiliconis, auctorem falsarum epistolarum deprehensum, dixerit oportere tradi satanae, ne talia in posterum auderet admittere: quem eodem momento, cum adhuc sermo esset in ore sacerdotis, spiritus inmundus 5 arreptum coepit discernere. Seuerus quoque Sulpicius refert 3 ex relatione Postumiani uirum quendam magnis uirtutibus signisque mirabilem ad expellendam de corde suo iactantiae uanitatem, quam incurrerat, exorasse, 'ut permissa in se mensibus quinque diabolo potestate similis his fieret, quos ipse 10 curauerat'. idemque post pauca: itaque 'correptus a daemone, tentus in uinculis, omnia illa quae energumeni solent ferre perpeusus quinto demum mense curatus est, non tantum daemone, sed, quod illi erat utilius atque optatius, uanitate'. 4 praedictos itaque monachos uir dei delegatos fratribus per 15 dies quadraginta arduis abstinentiae remediis mancipauit. quibus expletis data super eos oratione a potestate daemonis eruit nec solum sanitatem corporis, sed et mentis inperitiit. quo facto et sancto uiro reuerentiae terror adcreuit et ceteros maior disciplinae metus optinuit.

20

2 cf. Paulin. Vita S. Ambros. 43 (XIII p. 42 M.) 7 Sulpic. dial. I 20, 7 sq. (p. 173 ed. Halm)

1 sit] *om.* *N* Iesu] *om.* *M* 2 episcopos *T pr.* stili-
chônis *L* auctorem *CGMN*: auctore *TV* auctoritate *L* 3 sa-
thane] *LMV* satane *GT* 4 in posterum] postmodū *a m. 2 in ras.*
L admittere *CGT*: admitteret *V* amittere *N* amittere *L* cō-
mittere *M* 5 inmundus *L¹T*: immundus *CGL¹MN* inmundis *V*
6 cepit *CGLV* cepit *MN* 9 exorasse *V* 10 diabolo *NTV*
(diabulo *cod. Veron. Sulpicii*): diaboli *CGLM* 11 pauca ita-
que] pauca idē; (a idē *a m. 2 in ras.*) *L* correptos *M pr.*
demone *GMNV* 12 tentus *CGMNTV*: tempus *L¹* temtus *L²* est
retentus *cod. Veron. Sulpicii* omnia illa *MNTV et Sulpicii*: om-
nia *CGL* inergumini *libri* 13 curatus *CGMNTV*: cura-
tur] *L* purgatus *Sulpicius* non tantum—uanitate] *in mg. inf. add.*
M² demone *MNV* 14 optatius] optabilis *M²* optatiuibilis *cod.*
Ver. Sulpic. 15 predictos *L¹* 17 demonis *MNV* 18 inper-
ciit *V* imperciit *M* impertit *GL¹N* 19 et sancto] sancto *N*
terror *V* adcreuit *NTV*: accreuit *CGLM* ceteros *CL*
20 optinuit *GLMTV*: obtinuit *CN*

XXXVII. Marcianum monachum, qui postea presbyter ante 1
nos monasterio praeuit, ad Noricum cum Renato fratre
direxerat. et cum dies tertius laberetur, ait fratribus: 'orate,
carissimi, quia grauis hac hora tribulatio Marcianum com-
5 primit et Renatum, de qua tamen Christi liberabuntur auxilio'.
tunc monachi quae ab eo dicta sunt protinus adnotantes, illis 2
post menses plurimos redeuntibus diem horamque periculi,
qua barbaros euaserant, indicantibus, sicut signauerant,
approbarunt.

10 XXXVIII. Item uir beatissimus Seuerinus uni ex fratribus, 1
nomine Vrso, repente praecepit quadraginta dierum districtiore
ieiunio uenturae calamitati, abstinentia ciborum et lamentis,
occurrere, dicens: 'imminet tibi corporale periculum, quod dei
praesidio parui panis et aquae remediis expiabis'. quadragesimo
15 itaque die mortifera papula in brachio ieiunantis apparuit,
quam mox ad ipsum ingressus suppliciter demonstrauit. cui 2
sanctus dei famulus: 'noli' inquit 'metuere praenuntiatum tibi
ante dies quadraginta discrimen', statimque propria manu
signo crucis obducto mirantibus, qui aderant, papula letalis
20 euauit. hoc unum de domesticis sanitatibus narrasse sufficiat,
prolixi operis fastidia declinando. nam saepius suorum aegri-
tudines monachorum Christo sibi reuelante praenuntians isdem
quibus praeuidebat muneribus et sanabat.

XXXVIII. A discipulorum quoque suorum cellula spiritalis 1
25 doctor non longius habitabat, in orationibus uel abstinentia

1 Marcianum V	2 Renato V	3 ait T	4 Marcianum TV
6 adnotantes CGLMN	7 plurimos pluribus N	8 qua] qui M	
indicantibus sicut signauerant] om. M	9 approbauerunt N		
10 uir MNTV: om. CGL	Seuerinu' V	11 repente L	
districtiore] districcione G	12 ciborum M	13 occurre N	
15 papula M	17 tibi] om. M	19 obducto] om. M	letalis
TV letalis CGLN	20 euauit M	narrasse CGMNTV: nar-	
rare L	sufficiat V	21 nam] om. CG	saepius ** T
egritudines GLMNTV	22 isdem L: hisdem CGMNTV	24 A]	
om. V	spiritalis CGL	25 orationib; (prior b rasa) V	
abstinentia] in abstinentia CG			

- iugiter perseuerans: cum quibus tamen matutinas orationes et propriam noctis principio psalmodiam sollemniter adimplebat, reliqua uero orationum tempora in paruo complebat oratorio, quo manebat. in quibus saepe caelestibus firmatus oraculis multa futura per dei gratiam praedicebat, multorum etiam⁵ occulta cognoscens, ut opus erat, proferebat in medium et singulis remedia, prout poscebat modus aegritudinis, prouidebat.
- 2 stratus eius unum erat in oratorii pauimento cilicium, omni tempore ipso quo uestiebatur amictu, etiam dum quiesceret, utebatur. numquam ante solis occasum nisi certa soluit festi-¹⁰ uitate ieiunium. quadragesimae uero temporibus una per hebdomadem refectione contentus aequali uultus hilaritate fulgebat. aliena quasi propria errata deflens quibus poterat praesidiis temperabat.
- 1 XL. Deinde post multos agones et diuturna certamina, cum¹⁵ se idem beatus Seuerinus de hoc saeculo transiturum deo reuelante sensisset, memoratum Rugorum regem Febam cum uxore eius crudelissima, nomine Giso, ad se uenire commonuit.
- 2 quem cum salutaribus exhortatus esset affatibus, ut ita cum sibi subiectis ageret, quo se iugiter cogitaret pro statu regni²⁰ sui rationem domino redditurum, aliisque uerbis intrepide monuisset, protenta manu regis pectus ostendens reginam his interrogationibus arguebat: 'hanc' inquit 'animam, Giso, an aurum argentumque plus diligis?' cumque illa maritum se diceret cunctis opibus anteferre, uir dei sapienter adiecit:²⁵

2 psalmodia *L*, corr. m. 2 sollemniter *L*¹*M* sollenniter *G*
 3 complebat] implebat *M* 4 oraculis *L* 6 in medium proferebat
M 7 egritudinis *GLMTV* 8 cilium (ci add. m. 2) *T* 11 qua-
 dragesime *GV* 12 ebdomadem *CGTV* ebdomadā (ā a m. 2 in ras.
L) *LMN* contentus] contēntus (uirgulam add., n del. m. 2) *L*
 equali *GL* hylaritate *CG* 16 deo] dñō *N* 17 regem rugorum
M febam *MNTV*: febam *CL* febam *G* 18 (et 23) giso *CG*
LN: gisa *MTV* 19 salutaribus] sclarib; *M* exortatus *L*¹*V*¹
 affatibus *T* sibi cum *L* 20 subiectis (prior i in ras.) *T*
 quo *CGMNTV*: ut *L* pro statu] pstratū *N* 22 protenta] por-
 recta (porrec a m. 2 in ras.) *L* 23 interrogationibus *V* 24 arum
V Cunque *TV*

ergo' inquit 'desine innocentes opprimere, ne illorum afflictio uestram magis dissipet potestatem: etenim mansuetudinem regiam tu saepe conuellis'. at illa: 'cur' inquit 'nos sic accipis, 3 serue dei?' cui ipse: 'contestor' ait 'uos ego humillimus iam profecturus ad deum, ut ab iniquis actibus temperantes piis insistatis operibus. huc usque regnum uestrum auctore domino prosperatum est: iam ex hoc uos uideritis'. his monitis rex cum coniuge sufficienter instructi ualedicentes ei profecti sunt.

Tunc sanctus non desinebat de suae migrationis uicinia suos 4
10 alloqui dulcedine caritatis, quod quidem facere nec ante cessa-
uerat. 'scitote' inquit 'fratres, sicut filios Israel constat ereptos
esse de terra Aegypti, ita cunctos populos terrae huius oportet
ab iniusta barbarorum dominatione liberari. etenim omnes
cum suis facultatibus de his oppidis emigrantes ad Romanam
15 prouinciam absque ulla sui captiuitate peruenient. sed me-5
mentote praecepti sancti Ioseph patriarchae, cuius ego indignus
et infimus uos attestatione conuenio: uisitacione uisitabit
uos deus: tollite ossa mea hinc uobiscum. quod non
mihi, sed uobis est profuturum. haec quippe loca nunc
20 frequentata cultoribus in tam uastissimam solitudinem redi-
gentur, ut hostes aestimantes auri se quippiam reperturos
etiam mortuorum sepulturas effodiant'. cuius uaticinii ueri-6
tatem euentus rerum praesentium comprobauit. leuari uero
suum corpusculum pater sanctissimus, pietatis prouidus, argu-

17 Gen. 50, 25

4 cui] cum *L pr.* 5 deum] dominum *GM* 6 operibus insistatis
M auctore *L* domino] deo *L* 7 uos *CGMNTV*: om. *L*
8 coniunge *L* 10 karitatis *N* 11 sitote *V* filii *M* isra-
hel *C* iñl *G* ereptos esse *CGLNV*: ereptos ess& *T* esse ereptos
M 12 egypti *CGLMN* egipti *V* cunctos] contos *V* terre
MV 13 iusta *V* 15 prouintiam *V* mementote] mntote *M*
16 precepti *L* patriarche *M* ego indignus et infimus uos *NTV*:
uos ego indignus et infimus *CGL* ego indignus uos *M* 17 uitacione
V uisitauit (corr. m. 2) *L* 18 tollite *CGMNTV*: et tolletis *L*
21 osten *L* estimantes *CGLM* se auri *M* 22 uaticinii (corr.
m. 2) *L* 23 comprobauit] demonstrauit *M* 24 corpusculum *G*

mento praecepit, ut, dum generalis populi transmigratio prouenisset, indiuisa fratrum, quos adquisierat, congregatio proficiens optentu memoriae eius in uno societatis sanctae uinculo permaneret.

- 1 XLI. Diem etiam, quo transiturus esset idem beatissimus 5
Seuerinus e corpore, ante duos seu amplius annos hac signi-
ficatione monstrauit. Epiphaniorum die, cum sanctus se Lucillus
presbyter abbatis sui sancti Valentini, Raetiarum quondam
episcopi, diem depositionis annua sollemnitate in crastinum
celebraturum sollicitus intimasset, idem famulus dei ita 10
respondit: 'si beatus Valentinus haec tibi celebranda sollemnia
delegauit, ego quoque tibi in eodem die uigiliarum mearum
2 studia obseruanda migraturus e corpore derelinquo'. ille his
sermonibus tremefactus cum se magis, utpote homo decrepitus,
enixius commendaret quasi primitus transiturus, adiecit: 'hoc 15
erit, sancte presbyter, quod audisti, nec domini constitutum
humana uoluntate praeteriet'.
1 XLII. Praeterea Fredericus a fratre suo, Rugorum rege
Feba, ex paucis, quae super ripam Danuuii remanserant,
oppidis unum acceperat, Fauianis, iuxta quod sanctus Seue- 20
rinus, ut retuli, commanebat. ad quem cum idem Fredericus
ex more salutaturus accederet, coepit ei Christi miles iter
suum enixius indicare, sub contestatione haec proloquens:

1 populis *GM* 2 prouenisset] prouenit se *N* adquisierat *L*¹
MN 3 obtentu *GMN* optēptu *V* 5 beatus *LM* 6 cor-
pore] corpe *M* hac] *om. M* significationes *V pr.* 7 epi-
phaniorum *LN*: epyphaniorum *T* epyphaniorum *CGMV* se sanctus
M 8 p̄sbyter *TV* abbati sui *G*¹*V* retiarum *CLNTV*
reciarum *GM* 9 sollempnitate *L* sollennitate *G* 10 dei famu-
lus *M* 11 celebranda *L* ueneranda *M* sollēpnia *L*¹*M* sol-
lennia *G* 13 studi* (o *eras.*) *V* obseruandā *V* 14 ūtpute
L 17 preteriet *LMN* 18 fredericus *MNTV*: ferderuchus *C*
GL regē *TV* 19 feba *MNTV*: feua *CL* feua *G* danūbii
L 20 acceperan̄ *N* fabianis *G* 21 commanebat *CGL*¹*M*
*NT*²*V*: commonebat *L*²*T*¹ idem] ille *M* fredericus] ferdēru-
chus *GL* federuchus *C* 22 cepit *CGLN* cepit *M*

'noueris me' inquit 'quantocius ad dominum profecturum et
 idcirco monitus praecaueto, ne me discedente aliquid horum,
 quae mihi commissae sunt, attaminare pertemptes et substantiam
 pauperum captiuorumque contingas, indignationem dei, quod
 5 absit, tali temeritate sensurus'. sed Fredericus inspirata 2
 commonitione percussus: 'cur' inquit 'hac contestatione con-
 fundimur, cum non optemus tantis orbari praesidiis et sanctae
 largitioni tuae, quae omnibus nota est, conferre aliquid deceat,
 non auferre, quatenus solita, sicut et pater noster Flaccitheus,
 10 tua merear oratione muniri, qui experimento didicit sancti-
 tatis tuae meritis se fuisse semper adiutum?' et ille: 'qua-
 libet' inquit 'occasione cellulam meam uolueris laedere, et hic
 statim probabis et in futuro solues quam non opto uindictam'.
 tunc Fredericus promittens se Christi famuli monita seruaturum 3
 15 remeauit ad propria. doctor uero dulcissimus non cessabat
 suos alloqui per monita discipulos dicens: 'confido de gratia
 domini mei Iesu Christi, quia uobis in opere suo durantibus
 et meae memoriae pacata societate coniunctis aeternae uitae
 bona tribuet nec praesentium solacia denegabit'.
 20 XLIII. Nonis itaque ianuariis coepit tenuiter lateris dolore 1
 pulsari. quo durante per triduum medio noctis tempore fratres
 adesse praecepit, quos de corpore suo commonens et paterna

1 quantotius *LTV* quātotius *N* 2 iccirco *CGM* monitis
M praecaueto *N* 3 pertemptes *C* 4 indignacione *M*
 5 temeritate] seueritate *M* ferdêruchus *CGL* inspirata *L*
 6 commotione (*corr. m. 2*) *T* commotione *N* 7 sancte *GNV*
 8 conferri *M* aliquid] nos aliquid *CGL* deceat] doceat *L*²
 9 auferri *M* quatinus *CG* flaccustheus (us *del. m. 2*) *N*
 11 se] *om. M* 12 occacione *G* uoluerit *M* ledere *CGL*
MN 14 ferderuchus *CGL* monita *CGLMN*: nonita *TV*
 16 monita *MNTV*: momenta *CGL* confidoe *N* 17 durantibus]
 laborantibus *M* 18 pacata (a *prima a m. 2 in ras. 2 litt.*) *L*
 paccata *M* eterne *GV* eterna *M* uitae] *om. M* 19 tri-
 buet *M* presentiam *T pr.* solatia *N'TV* denegauit (u *ex b*
corr. m. 2) *G* 20 ianuariis *T* cepit *CGLN* cepit *M* 21 medie
M fratres] *om. M* 22 adessae *V* suo] *om. M*
 commouens *N*

informatione corroborans, instanter ac mirabiliter talia prosequutus aiebat: 'filii in Christo carissimi, scitis, quod beatus Iacob de saeculo recessurus condicione mortis instante filios suos adesse praeciens et propheticae benedictionis affatibus singulos quosque remunerans mysteriorum arcana prodidit futurorum. nos uero infirmi ac tepidi tantaeque impares pietati hanc praerogatiuam nostris usurpare uiribus non audemus, unum tamen, quod humilitati congruit, non tacebo, mittens uos ad exempla maiorum, quorum intuentes exitum conuersationis imitamini fidem. Abraham namque uocatus a domino fide oboediuit, ut exiret in locum, quem accepturus erat in possessionem, et exiit nesciens, quo uenturus esset. huius igitur beati patriarchae imitamini fidem, imitamini sanctitatem, terrena despiciite, patriam caelestem semper inquirete. confido autem in domino, quod mihi de uobis aeterna lucra prouenient. uideo enim uos gaudium meum feruore spiritus ampliassse, amare iustitiam, fraternae caritatis uincula diligere, castitati operam dare, humilitatis regulam custodire: haec, quantum ad hominis spectat intuitum, laudo confidenter et approbo. sed orate, ut quae humanis aspectibus digna sunt aeternae discretionis examine firmentur, quia non, sicut homo uidet, uidet deus. ille siquidem, sicut diuinus sermo denuntiat, omnium corda scrutatur et omnes mentium cogitationes anteuenit. assiduus ergo precibus hoc sperate, ut oculos cordis uestri deus inluminet eosque, sicut optauit

3 cf. Gen. 49, 1—33

23 Rom. 8, 27

2 aiebat] agebat *TV* 3 condicione *LTV* 4 et propheticae
CGMNTV: prophetice *L* 5 singulos *CGL*: singulorum *MNTV*
misteriorum *GM* ministeriorum *L*, corr. m. 2 archana libri
6 infirmi (fi in ras. *L*) *CGL* pietate *N pr.* 7 praerogatiuan
V 10 abraham *TV*: habraham *LN*¹ abraam *CGM* nanque
C 11 oboediuit *CL* obediuit *GMN* 12 uentu|turus *T*
13 patriarche *M* fidem imitamini] *C*¹ in ras. 15 autem] *om.*
M eterna *V* 17 karitatis *LN* uincula *CG* 18 haec] hec
autem *M* 20 eterne *V* 21 examine] examinatione (ion a m. 2 *L*)
CL examinatione *G* homo uidet *MNTV*: uidet homo *CGL*
22 diuinis *N pr.* 25 illuminet *CGLMNT*²*V*

beatus Heliseus, aperiatur, quo possitis agnoscere, quanta nos
 circumstent adiumenta sanctorum, quanta fidelibus auxilia
 praeparantur. deus enim noster supplicibus appropinquat. non 5
 desit militantibus deo iugis oratio: non pigeat agere paeni-
 10 tentiam, quem non puduit facinus perpetrare: non dubitetis
 lugere peccantes, si quo modo offensa diuinitas uestrarum
 lacrimarum inundatione placetur, quia spiritum contribulatum
 suum dignatus est uocare sacrificium. simus igitur corde
 humiles, mente tranquilli, delicta omnia praecauentes ac
 15 diuinorum semper memores mandatorum, scientes non prodesse
 nobis humilitatem uestis, nomen monachi, uocabulum religionis,
 speciem pietatis, si circa obseruantiam mandatorum degeneres
 inueniamur et reprobis. mores igitur, filii mei carissimi, 6
 proposito suscepto consentiant: grande nefas est peccata
 20 sectari etiam hominem saecularem, quanto magis monachos,
 qui blandimenta saeculi quasi atrocem bestiam fugientes
 Christum cunctis affectibus praetulerunt, quorum incessus et
 habitus uirtutis creditur esse documentum? sed quid uos ultra
 demoror, filii carissimi, longi sermonis affatu? superest, ut 7
 25 beati apostoli ultima oratione uos prosequar ita dicentis: et
 nunc commendo uos deo et uerbo gratiae eius,
 qui potens est conseruare uos et dare hereditatem
 in omnibus sanctificatis. ipsi gloria in saecula saecu-
 lorum. amen.

1 cf. III Reg. 6, 17

7 cf. Ps. 50, 19

20 Act. 20, 32

1 quo *LMNTV*: ut *CG* 2 sanctorum adiumenta *M* 3 sup-
 plicibus *Sauppe ex codd. quibusdam recc.*: simplicibus *libri* 4 non
 pigeat—perpetrare] *add. m. 1 in mg. V* penitentiam *V* 5 pudui
N 6 peccantes] *ntes in tis (= peccatis) corr. m. 1 in mg. L*
 8 scimus *TV* 10 memores] *om. N* 12 sp&iem *T¹* mandatorum]
 mandatorum *di M* 13 inueniamur *CGMNTV*: inuenimur *L*
 15 saecularem *LV* 16 seculi *L* 17 affectibus *V* 19 demorer
M filii] filii mei *M* affatu *CGLMN*: affectu *TV* 20 pro-
 sequar *T* dicentis (tis *del.*, s *add. m. 2*) *L* et] e *V*
 22 conseruare] consolari *M* hereditatem (*redi in ras.*) *L* 23 secula
 seculorum *V* 24 amen *MNTV*: *om. CGL*

8 Post huiusmodi igitur aedificationis alloquium cunctos per ordinem ad osculum suum iussit accedere et sacramento communionis accepto fieri se penitus prohibet totumque corpus signo crucis extenta manu consignans, ut psallerent imperavit. quibus maeroris suffusione cunctantibus ipse psalmum protulit ⁵ ad canendum: Laudate dominum in sanctis eius, ⁹ omnis spiritus laudet dominum. sexto itaque iduum ianuariarum die in hoc uersiculo nostris uix respondentibus quieuit in domino. quo sepulto credentes omni modo seniores nostri, quae de transmigratioe praedixerat, sicut et multa ¹⁰ alia praeteriri non posse locellum ligneum parauerunt, ut, cum praenuntiata populi transmigratio prouenisset, praedictoris imperata complerent.

1 XLIII. Fredericus uero beati Seuerini morte comperta, pauper et impius, barbara cupiditate semper immanior, uestes ¹⁵ pauperibus deputatas et alia nonnulla credidit auferenda. cui sceleri sacrilegium copulans calicem argenteum ceteraque ² altaris ministeria praecepit auferri. quae cum imposita essent sacris altaribus nec auderet directus uilicus ad tale facinus suas manus extendere, quendam militem, Auitianum nomine, ²⁰ compulit diripere memorata. qui quamuis inuitus praecepta perficiens, mox tamen incessabiliter uexatus omnium tremore membrorum daemone quoque corripitur. is ergo uelociter consilio meliore correxit errata. suscepto namque professionis sanctae proposito in insulae solitudine armis caelestibus ²⁵

6 Ps. 150, 1. 6

3 communiohnis <i>M</i>	penitus] protinus <i>M</i>	4 extenta] tenta
<i>N</i> 5 meroris <i>libri</i>	cunctatibus <i>V</i>	8 ianuarii <i>M</i> no-
stris <i>MNTV</i> : nobis <i>CGL</i>	9 *quieuit <i>L</i>	10 nostri] <i>om. M</i>
11 praeterire <i>CGLN</i>	12 populi prenunciata <i>M</i>	predictoris
<i>MV</i> predictores <i>L</i> ¹ , corr. <i>m. 2</i>	13 impera ^{ta} (ta fere euanuit) <i>M</i>	
14 ferdêruchus <i>CGL</i>	17 ceteraque <i>GLM</i>	18 com <i>V</i> 19 di-
*ectus <i>T</i> uilicus <i>NTV</i> : uillicus <i>CGLM</i>	20 extendere manus <i>M</i>	
auicianum <i>GM</i> 21 deripere <i>L</i> ¹	precepta <i>L</i>	22 uexatus *omnium
(s <i>ras.</i>) <i>L</i> tremore <i>CGL¹MNTV</i> : tumore <i>L</i> ²	23 membrorum	
<i>LN</i> his <i>LM</i> 24 oscilio <i>M</i>	melire <i>L pr.</i>	nanque <i>C</i>

mancipatus militiae commutauit officium. Fredericus autem 3
 immemor contestationis et praesagii sancti uiri abrais omnibus
 monasterii rebus parietes tantum, quos Danuuio non potuit
 transferre, dimisit. sed mox in eum ultio denuntiata peruenit:
 5 nam intra mensis spatium a Frederico, fratris filio, interfectus
 praedam pariter amisit et uitam. quapropter rex Odoacar 4
 Rugis intulit bellum. quibus etiam deuictis et Frederico
 fugato, patre quoque Feba capto et ad Italiam cum noxia
 coniuge transmigrato, post audiens idem Odoacar Fredericum
 10 ad propria reuertisse statim fratrem suum misit cum multis
 exercitibus Onoulfum, ante quem denuo fugiens Fredericus ad
 Theudericum regem, qui tunc apud Nouas, ciuitatem prouinciae
 Moesiae, morabatur, profectus est. Onoulfus uero praecepto 5
 fratris admonitus uniuersos iussit ad Italiam migrare Romanos.
 15 tunc omnes incolae tamquam de domo seruitutis Aegyptiae, ita
 de cotidiana barbarie frequentissimae depredationis educti
 sancti Seuerini oracula cognouerunt. cuius praecepti non
 immemor uenerabilis noster presbyter tunc Lucillus, dum
 uniuersi per comitem Pierium compellerentur exire, praemissa
 20 cum monachis uespere psalmodia sepulturae locum imperat
 aperiri. quo patefacto tantae suauitatis fragrantia omnes nos 6
 circumstantes accepit, ut prae nimio gaudio atque admiratione

1 mancipatus *CGLM*: mancipatum *NTV* ferderuchus *CGL*
 autem] uero *M* 3 danubio *L* 4 tranferre *M* 6 quapropter]
 quia propter (i *expunxit m. 2*) *L* (et 9) odouacar *CG* odoacer
L 8 feba *MNTV*: feua *CL* feua *G* et *MNTV*: atque *C*
GL 10 multis] *om. M* 11 onoulfum *M* quem *CGMN*
TV: quā *L* fredericus* ad *L* 12 teudericum *NTV* theo-
 dericum *CGLM* prouintie *TV* 13 mesie *LM* misie *G* my-
 sie *C* onoulphus *M* 14 fratris] patris *M* ammonitus *L*
MNT 15 post incolae *ras. 2 litt. in L* tanquam *TV* quasi
M egyptiae *CN* egyptie *GM* 16 cotidiana *CGN*: cottidiana
MTV quotidiana *L* barbarie *GMNV* depredationis *V*
 17 preceptis (s *del. m. 1*) *M* 18 presbyter *TV* 21 fragrantia
C: fragrantia *LMNTV* fragrancie (e *in a corr.*) *G* nos omnes
M 22 circumstantes] *om. M* ammiratione *NT* ammiracione
M iammiratione (i *expunxit m. 2*) *L*

prosterneremur in terram. deinde humaniter aestimantes ossa
funeris inueniri disiuncta — nam annus sextus depositionis
eius effluxerat — integram corporis compagem repperimus.
ob quod miraculum immensas gratias retulimus omnium condi-
tori, quia cadauer sancti, in quo nulla aromata fuerant, nulla
manus accesserat condientis, cum barba pariter et capillis usque
7 ad illud tempus mansisset inlaesum. linteaminibus igitur
immutatis in loculo multo ante iam tempore praeparato funus
includitur, carpento trahentibus equis inpositum mox euehitur,
cunctis nobiscum prouincialibus idem iter agentibus, qui oppidis 10
super ripam Danuuii derelictis per diuersas Italiae regiones
uarias suae peregrinationis sortiti sunt sedes. sancti itaque
corpusculum ad castellum, nomine Felethem, † Mulsemensis
regionis appartatum est.

1 XLV. Per idem tempus multi uariis occupati langoribus et 15
nonnulli ab spiritibus inmundis oppressi medellam diuinæ
gratiæ sine ulla mora senserunt. tunc et mutus quidam ad
id castellum suorum miseratione perductus est. qui dum in
oratorio, quo sancti uiri corpusculum super carrum adhuc
positum permanebat, alacer peruenisset ac sub eo clauso oris 20
sui ostio in cordis cubiculo supplicaret, ilico lingua eius in

1 terra *L* humaniter *CGMNTV*: unanimiter *L* estimantes
CGLMN 2 inuenire *CG* 3 effluxerat *V* repêrimus *L*
4 immensas *CMN* 5 quo] qua *N* 7 mansisset *MNTV*: per-
mansisset *CGL* inlesum *MV* illêsum *L*¹ illesum *CGL*²*N*
8 fumus *N* 9 equis *GL*¹ impositum *CGLMN* uehitur *M*
10 cunctis nobiscum] *rasa in M* prouincialibus *V* idem *CLM*:
idem *G* eundem *NTV* 11 danubii *L* diuersa *M*
12 peregrinationes *L*¹, *corr. m. 2* sortiti—regionis] *om. M*
13 felethem *NTV*: montem fêletem *CL* montem felentem *G* mulse
mensis regionis (*sub mulse mensis nomen regionis Italiae latere uide-*
tur) *NTV*: multis emensis (*sis in ras. G*) regionibus *CGL* 15 multi
CMNTV: multis *GL* langoribus occupati *M* languoribus *C*
GN 16 ab *CGMNTV*: a *L* inmundis *CGL*¹*MN* medel-
lam *TV pr.*: medelam *CGMN* medêlam (*e la a m. 2*) *L* 17 sem-
serunt *V* ad id] adit *N* 19 oratorio *LMNTV* (*cf. Rônsch It. et*
Vulg.² p. 406): oratorium *CG* 21 hostio *NTV* ^{hostio in cordis} cubiculo cubiculo
M lingua* *T*

oratione soluta laudem dixit altissimo. cumque reuersus ad
hospitium, quo suscipi consuerat, interrogatus fuisset ex more,
nutu signoque pulsatus, et orasse et laudem se deo obtulisse
clara uoce respondit. quo loquente pauefacti qui eum noue-
rant, ad oratorium cum clamore currentes sancto Lucillo
presbytero simulque nobis, qui cum illo eramus, ignorantibus
quod euenerat, indicarunt. tunc omnes exultantes in gaudio
diuinae clementiae gratiarum retulimus actionem.

XLVI. Igitur illustris femina Barbaria beatum Seuerinum, 1
quem fama uel litteris cum suo quondam iugali optime nouerat,
religiosa deuotione uenerata est. quae post obitum eius audiens
corpusculum sancti in Italiam cum multo labore perductum
et usque ad illud tempus terrae nullatenus commendatum
uenerabilem presbyterum nostrum Marcianum, sed et cunctam
congregationem litteris frequentibus inuitauit. tunc sancti 2
Gelasii, sedis Romanae pontificis, auctoritate et Neapolitano
populo exequiis reuerentibus occurrente in castello Lucullano
per manus sancti Victoris episcopi in mausuleo, quod praedicta
femina condidit, collocatum est.
Qua celebritate multi langoribus diuersis afflicti, quos 3
recensere longum est, receperunt protinus sanitatem. inter

1 soluta *MNTV*: resoluta *CGL* cunque *TV* 2 *ospitium
(h *ras.*) *L* consuerat *TV*: consueuerat *CGLMN* interro-
gatus *M*: interrogantis *CGLNTV* 3 nutu] nitu *N* signoque
CGMNT: signoque *V* signoue *L* et orasse et *CGL*: et orasset
NTV an orasset *M* optulisse *LM* 4 lonquente *G* 7 indi-
cauerunt *M* 8 clementiae] gr̃e clementię (sed gr̃e del. m. 1) *N*
10 quondam] quodam *M* 11 religiosa deuotione] deuotiosa *L*; re-
ligiosa *in ras.* *G* 12 italia *L* cum *MNTV*: om. *CGL*
labore *CGMNTV*: honore *L* 14 uerabilem *V* martianum
TV 15 frequentibus litteris *G* tum *M* 16 neapolitane
*L*¹ neapolitanę *L*² 17 exsequiis *L* exequis *V* reuerentibus *CG*
NTV: reuertentibus *L* reuerendis *M* occurrentibus *M* lucullano
CGLN: lucallano *TV* lucalano *M* 18 manu *TV* uictois *V*
in] om. *N* mausuleo *NT*: mausoleo *CGLM* manusuleo *V*
20 celeritate (corr. m. 2) *L* languoribus *CGMNT*² languobus *V*

quos quaedam uenerabilis ancilla dei, Processa nomine, cuius Neapolitana, cum grauissimum aegritudinis pateretur incommodum, sancti funeris prouocata uirtutibus in itinere properanter occurrit et ingressa sub uehiculo, quo corpus uenerabile portabatur, statim caruit omnium langore membrorum. 5

4 [Tunc et Laudicius quidam caecus, inopinato psallentis populi clamore percussus, sollicite suos quid esset interrogat. respondentibus, quod cuiusdam sancti Seuerini corpus transiret, compunctus ad fenestram se duci rogat, de qua poterat a sanis eminus multitudo psallentium atque uehiculum sancti 10 corporis contemplari. cumque fenestrae nixus incumberet et oraret, protinus uidit, singillatim nominatimque demonstrans omnes notos atque uicinos. quo facto cuncti, qui audierant, gratias deo lacrimantibus gaudiis retulerunt.

5 Marinus quoque, primicerius cantorum sanctae ecclesiae 15 Neapolitanae, cum sanitatem post immanissimum langorem recipere pro incessabili capitis dolore non posset, caput uehiculo credens apposuit et mox a dolore liberum subleuauit memorque beneficii semper in die depositionis eius occurrens uoti sacrificium deo cum gratiarum actione reddebat. 20

6 Verum multis plura scientibus sufficiat tria de innumeris, quae in ingressu eius gesta sunt, beneficiorum uirtutumque retulisse miracula.] Monasterium igitur eodem loco constructum ad memoriam beati hactenus perseuerat, cuius meritis multi

1 quaedam] que**dam L cuius CGMNTV²: cuius LV¹
 2 neapolitane L¹ neapolitane L² egritudinis GLMTV 3 in]
 om. L itinere] initinere V properanter] ppe (= prope) M
 4 occurrit—quo] om. M uehiculum G post corpus ras. 4 litt.
 in V uenerabile corpus M 5 omnium] omni M languore
 CGMNV¹ membrorum LN 6 Tunc et Laudicius—23 retulisse mira-
 cula] exhibent CGL, om. MNTV inoppinâta L 11 nixus C
 L: nixus G 12 nominatimque CG: om. L 13 notos] ex natos
 corr. L² 15 ecclesie L¹ 16 languorem CG 21 sufficiat
 CG¹L: sufficiant G² 23 eodem CGMNTV: in eodem L con-
 structum] constitutum M 24 beati] beati uiri CGL actenus
 MV¹ perseuerat M

obsessi a daemonibus sunt curati et diuersis obstricti langoribus
receperunt ac recipiunt operante dei gratia sanitatem: cui est
honor et gloria in saecula saeculorum. amen.

Habes, egregie Christi minister, commemoratorium, de quo
opus efficias tuo magisterio fructuosum.

1 a *CGLT*¹: om. *MNT*²*V* sunt—langoribus] om. *CGL* lan-
guoribus *N* 2 dei gratia] dño grām (m *del. m. 2*) *N* sani-
tate *N* 3 amen] om. *N* 4 Habes—fructuosum *CGNT*: om.
MLV egregie *CG*: egregi *NT* EXPLICAT COMMÉMORATORIUM
IN QVO SCI SEVERINI VITAE CONTINENTVR INDICIA. INCIPIT RESCRIPTVM
SCI PASCASII DIACONI *T* INCIPIT RESCRIPTA SCI PASCASII DIACONI *N*
Explicit (om. *G*) Incipit epistola paschasii diaconi rescripta (rescrita *G*)
ad eugepium presbyterum *CG* Explicit uita sci seuerini. Incipit pro-
logus in libro uitae scorum patrum *M* Incipit uita beati pauli primi
heremite *V*

EPISTOLA PASCASII DIACONI AD EVGIPPIVM PRESBYTERVM.

DOMINO SANCTO SEMPERQVE CARISSIMO EVGIPPPIO PRESBYTERO
PASCASIVS DIACONVS.

1 Frater in Christo carissime, dum nos peritiae tuae facundia 5
et otii felicitate perpendens amaritudines occupationesque
multiplices peccatorum retractare contemnīs, pudoris iacturam
2 dilectionis contemplatione sustineo. direxisti commemoratorium,
cui nihil possit adicere facundia peritorum, et opus, quod
ecclesiae possit uniuersitas recensere, breui reserasti compendio, 10
dum beati Seuerini finitimas Pannoniorum prouincias incolentis
uitam moresque uerius explicasti et quae per illum diuina
uirtus est operata miracula diuturnis mansura temporibus
tradidisti memoriae posterorum — nesciunt facta piorum
praeterire cum saeculo — ut omnes praesentem habeant et 15
secum quodam modo sentiant commorari, quibus eum relatio
peruenerit lectionis. et ideo, quia tu haec quae a me narranda
3 poscebas elocutus es simplicius, explicasti facilius, nihil ad-
iciendum labori uestro studio nostro credimus: siquidem aliter

1 *Epistolam Pascasii om. MV* 3 *sancto] om. CG* *semper-*
que] semper G *eugepio libri* 4 *pascasius T: pascasius L pa-*
schasius CGN 6 *perpendens NT: perpendis CGL* 7 *con-*
tempnis L 8 *cōtēplatione L* 10 *ēcclesię GL* 11 *prouintias*
T 14 *tradidistis (corr. m. 1) L* *nesciunt CGNT: nesciunt*
enim L *piorum Bollandus: priorum CGLNT* 15 *perire N*
16 *relatio] relaxacio G* 17 *a] om. C* 19 *credimus NT: credidi-*
mus CGL *alter (corr. m. 2) T*

audita narramus, aliter experta depromimus. facilius uirtutes magistrorum a discipulis exponuntur, quae suggeruntur crebrius conuersatione docentium.

Diuinis charismatibus inspiratus scis, bonorum mentibus 4
 5 excolendis quantum gesta sanctorum utilitatis impertiant,
 quantum feruoris attribuant, quantum puritatis infundant.
 de qua re apostolicae uocis auctoritas latius innotescens: forma,
 inquit, estote gregi, et beatus Paulus Timotheo praecipit:
 forma esto fidelibus. unde idem apostolus iustorum
 10 catalogum summa breuitate contexens ab Abel incipiens
 insignium uirorum pergit narrare uirtutes. sic et ille fidelis-5
 simus Matathias morti gloriosissimae iam propinquans filiis
 suis hereditario iure sanctorum exempla distribuit, quorum
 certaminibus admirandis celebrius excitati animas suas pro
 15 legibus sempiternis sanctitatis feruore contemnerent. nec
 paterna liberos fefellit instructio: tantum enim profuerunt
 memoratis facta maiorum, ut aperta fide armatos principes
 deterrerent, castra sacrilega superarent, cultus arasque dae-
 monicas longe lateque diruerent ciuicamque coronam gestis
 20 decorati perennibus splendenti patriae prouiderent. unde et 6
 nos ornamentis sponsae Christi quiddam fraterno ministerio
 prouideri gaudemus, non quo ullis, ut credo, temporibus
 defuerit clarior uita maiorum, sed quod domum magni regis
 plurimorum uexilla trophaeorum habere conueniat. non enim

7 I Petr. 5, 3
 14 I Macc. 2, 51 sqq.

9 I Tim. 4, 12

10 cf. Hebr. 11

4 charismatibus *CGL* carismatibus *NT* inspiratis *G* scis]
 scis (= sanctis) *GN* 6 quantum feruoris attribuant *CGNT*: om.
L 7 de qua re] om. *CG* uocis] uobis *G* 10 katálagum
L pr. contexens *CGNT*: contexens et *L* 11 insignum *T*
 12 mathathias *libri* suis filiis *G* 13 hereditario *CL*
 14 ammirandis *NT*¹ celebrius (cf. I Macc. 2, 51) *CGLNT*: celerius
Sauppe 15 contemnerent *G* 17 aperta *NT*: apertissima *C*
GL 19 ciuicamque(?) *T* gestis *NT*: sertis *CGL* 20 per-
 hennibus *N* prouidere *CG* 22 gaudeamus *G* quo ullis *GNT*:
 quod ullis *C* quod illis *L* 24 trophaeorum *CGLNT*

uera uirtus excluditur numerositate uirtutum, sed optatis
successibus eatenus ampliatur.

2 *post* ampliatur *add. L*: misericordia dei nostri sanctitatem ue-
stram semper tueatur incolumen. EXPLICAT (EXPLICIT *N*) EPLA
PASCASII (PASCHASII *N*) DIACONI AD EVGIPIVM PRBRM (*om. N*) DIRECTA.
INCIPIVNT CAPITVLA LIBRI QVI APPELLATVR PARADISVS *NT* VI. ID IAN.
INCIPIT VITA VEL OBIVS SCI SEVERINI CONFESSORIS *L* INCIPIT PRO-
LOGVS IN VITAM SCI HILARII (HYLarii *G*) EPISCOPI ET CONFESSORIS
CG

HYMNVS IN LAVDEM SANCTI SEVERINI.

5 Canticum laudis domino canentes
Hunc diem festum celebremus omnes,
Quo Seuerinus penetrauit almus
Celsa polorum.

Quis stilo diues modulansque plectro
Cuncta signorum replicare possit,
Quae potens Christus studiis opimis
Contulit eius?

10 Inclitus uates nimiumque felix,
Saepius cui deus intimabat
Tunc ad oppressi populi salutem
Multa futura.

15 Voce praesaga laqueos latronum
Atque praedonum machinas retexens
Valde tutabat monitis supernis
Oppida fessa.

11 cf. Vit. XI, 1 13 cf. XXXVIII, 1 14 cf. IIII, 1.
V, 3. X, 2 17 cf. XI, 1. XXV, 3

1 Hymnus—Seuerini] *cod. Vat. 7172*: IN SCI SEVERINI magnus
alta celorū 4 almus
5 celsa polorum 6 qui plec || f. 33^r tro 7 replicare cōphende f enarrare
miracula scis ppha beatus frequentius
8 que opimis 10 uates felix 11 sepius
I scia c'todiebat ciuitates I uicos lassa
14 psaga 15 pdonum 16 tutabat 17 oppida fessa

Dulce solamen miseris ministrans
 Horridam pestem famis amputauit,
 Barbara plures feritate uictos
 Soluit ab hoste.

Magne confessor, humilis magister,
 Tu quidem normam monachis dedisti,
 Calle demonstrans sobrio sequaces
 Scandere caelum.

In tuis sanctis manibus refulsit
 Caelitus lumen refluensque creuit
 Ad tuos haustus olei liquamen
 Fontis ad instar.

Condolens cunctos inopes fouebat,
 Languidos sanans releuabat aegros:
 Omnis accedens salubrem medelam
 Sumpsit ab illo.

Tuque Siluinum loculo iacentem,
 Fratribus coram precibus peractis,
 Morte deuicta redire fecisti ad
 Gaudia uitae.

Cereos flamma fidei cremante
 Arguit sanctus pater infideles:
 Moxque flammescunt deitatis igne
 Algida corda.

1 cf. III, 3 3 cf. VIII, 5. VIII, 1. X, 2. XVIII, 3
 6 cf. III, 6. VIII, 4 9 cf. XIII, 2 11 cf. XXVIII, 2
 13 cf. XVII, 1 14 cf. VI, 1. XIII, 1. XXXIII. XXXIII.
 XXXVIII, 2 17 cf. XVI, 4 21 cf. XI, 3

nig^u 1 tribilē
 1 ministrans horridam 2 fames (e in i corr. m. 1) 3 uictos]
 libauit m̄surā uia
 uictor Ozanam uicta Sauppe 4 soluit 6 normam 7 calle
 i
 8 scandere celum 9 sacs 10 celitus 13 inhopes
 14 egros 15 accendens || f. 34^r 17 syluinum 19 redire]
 regredi Sauppe corr. 20 uite 23 moxque Sauppe: nosque cod.

Cuius ad funus ueniens sacratum
 Mutus accepit modulos loquelaē,
 Caecus exultat procul ambulantes
 Cernere notos.

5 Neapolis, gaude redimita festis,
 Plaude caelestem retinens patronum,
 Quem tibi summus decus et iuuamen
 Praestitit auctor.

10 Huius o clemens meriti creator
 Gloriam nobis ueniamque confer,
 Quo tui cultus super astra semper
 Luce fruamur.

Gloriam patri resonemus omnes.

2 cf. XLV, 1

3 cf. XLVI, 4

1 sacrat'	2 loquele	3 caecus] cer'	5 gaudet
8 pstitit	9 meriti*	7 sūm'] summum	<i>Ozanam Sauppe</i>
		13 gloriam — omnes]	<i>om. Ozanam Sauppe</i>

I. INDEX SCRIPTORVM

Numeri adiecti paginas lineasque significant.

A) Scriptores, quos citat Eugippius.

a) Loci scripturae sacrae.		Actus apostolorum	
Genesis	49, 1—33 . . . 60, 3	20, 32 . . .	61, 20
	50, 25 . . . 57, 17	ad Romanos 8, 27 . . .	60, 23
Exodus	14, 14 . . . 17, 12	ad Corinthios I 5, 5 . . .	53, 21
Regnorum IIII	4, 2—7 . . 46, 12	ad Ephesios 1, 4 . . .	19, 14
	6, 17 . . . 61, 1	5, 5 . . .	16, 1
Psalmi	50, 19 . . . 61, 7	ad Hebraeos 11 . . .	69, 10
	150, 1. 6 . . . 62, 6	ad Timotheum I 4, 12 . .	69, 9
Ioel	2, 12. . . . 29, 4	epistola Petri I 5, 3 . .	69, 7
	2, 15 sq. . . . 29, 5	Iacobi 5, 16 . . .	49, 18
Hieremias	17, 5 . . . 20, 17		
Maccabaeorum			
	I 2, 51 sqq. . . 69, 14	b) Scriptores ecclesiastici.	
Matthaeus	5, 14. 15. . . 18, 20	Sulpic. Seuer. dial. I 20, 7 sq.	
	6, 3 . . . 5, 2; 46, 2	(p. 173 ed. Halm) . . .	54, 7
Marcus	10, 45 . . . 46, 1	Paulini Vita S. Ambrosii 43	
		(XIII, p. 42 ed. Migne)	54, 2

B) Scriptores, qui citant Eugippii Vitam S. Seuerini.

Anonym. Valesii §. 46 (p. 291 ed. Gardth.) . .	22, 14—23, 2	Paulus Diacon. hist. Rom. XV, 8 (ed. Droys.)	22, 17—23, 2
Anonym. Valesii §. 47 sq. (p. 292 ed. Gardth.) .	51, 4	Paulus Diacon. hist. Langob. I, 19. . . c. I, 1. XL. XLVI, 2	

II. INDEX NOMINVM ET RERV.

Abba (cf. Excerpta p. XXV) 58, 8
 Abel 69, 10
 Abraham 60, 10
 aedituus *i. q.* ostiarius *uel* ianitor
 ecclesiae 26, 19, 34, 7
 Aegypti terra 57, 12. Aegyptia serui-
 tus 63, 15
 Alamanni a Romanis apud Batauis
 uicti 10, 8, 44, 14, 16. Alaman-
 norum incursus assidui 37, 8.
 44, 5. Alamannorum copiosissima
 multitudo cuncta uastat 43, 9.
 Alamannorum saeua depredatio
 50, 17
 Alpium cacumina 47, 2
 Amantius diaconus ad Gibuldum
 regem missus 37, 20
 Ambrosius quidam de exilio reuocatus
 11, 2, 51, 16
 beatus Ambrosius, Mediolanensis epi-
 scopus, seruorum Stiliconis tradit
 satanae 54, 1
 antistes = *episcopus* 43, 4
 apostolus (*sc. Paulus*) 16, 1, 19, 14.
 53, 21, 69, 9
 architectus 3, 7
 Ariminum 1, 9
 Arriani *uide* haeretici
 Asturis, oppidum paruorum Norici
 Ripensis 7, 2, 13, 9, barbarorum
 uastatione deletum 14, 15 (*hodie*
Klosterneuburg, cf. *Mommsen*
CIL III p. 683)
 Attila, rex Hunnorum, defunctus
 (*anno 452*) 13, 2
 Auitianus miles diripit monasterium
 s. Seuerini 62, 20
 aurifices barbari pro fabricandis rega-
 libus ornamentis custodia clausi
 23, 21, 24, 2, dimissi 24, 16

Baptisterium 9, 26, 40, 18, 41, 4
 Barbaria, iulustris femina, corpus s.
 Seuerini suscipit 12, 19, 65, 9
 barbari (*i. e. Germani*) 8, 9, 26, 20.
 27, 2, 38, 20, 49, 12, 55, 8. b. in
 oppido Comagenis consistentes 14,
 5, 15, 6. Asturis oppidum delent
 14, 19, 15, 6. a Romanis capti
 17, 14, dimissi 17, 24. b. quidam
 ad Italiam pergunt 22, 14. barba-
 rorum crebri incursus 5, 14, 27.
 10, dicio 25, 5, durum imperium
 35, 14, iniusta dominatio 57, 13,
 nundinae 25, 8. — b. (= *Gothi*) 36,
 3. (= *Alamanni*) Batauis oppi-
 dum inuadunt 40, 22, 41, 5. a
 Romanis uicti 44, 7. barbari
 praedones 7, 9, 16, 17. b. auri-
 fices 23, 22. monachus barbarus
 genere 52, 21
 basilica 9, 23, 25, 24, 26, 18, 31, 2.
 39, 13, 45, 13
 Bassus: uita Bassi monachi 1, 7
 Batauis oppidum inter Henum et
 Danuuium flumina 37, 4, 41, 21.
 uictoria apud B. 10, 8. Hun-
 mundus B. inuadit 41, 1. Quinta-
 nenses in oppidum B. migrant
 44, 6. — Batauinum oppidum 39,
 13. limes Batauinus 38, 17 (*hodie*
Passau, cf. *Mommsen CIL III*
p. 690)
 Batauni genitale solum relinquere
 dubitant 44, 22
 Boiotro (*codd. etiam* boiothro, boitro,
 biotro) locus extra muros Bata-
 uini oppidi trans Henum situm
 39, 14, 53, 12 (*ortum ex nomine*
Boiodurum; *nunc fort. Innstadt*
prope Passau, cf. *Mommsen l. c.*)

Bonus monachus s. Seuerini, barbarus genere 11, 9. 52, 21
 Burcum (Burgum *CGL*) habitaculum s. Seuerini, uno a Fauianis distans miliario 18, 11
 Businca, paruus fluuius prope opp. Quintanis 32, 16

Caccauus (caccabus *CGL*?) olei 46, 7
 cantor ecclesiae 42, 2. 66, 15
 castellum (= *oppidum*) 8, 10. 13. 10, 3. 27, 10. 12. 16. 28, 19. 30, 6. 32, 17. 33, 18. 35, 7. 43, 5. 10. 64, 13. 18. superiora (i. e. in superiore parte *Danuuii sita*)
 castella cultore destituta 40, 4. 48, 5

catholicos rebaptizare 23, 8
 cellula 18, 5. 7. 22, 19. 23, 17. 27, 4. 31, 19. 38, 21. — (i. q. *paruum monasterium*) 37, 6. 39, 14. 55, 24. 59, 12

cereus 8, 11. 17. 27, 23. 28, 6. 11. 13. 14. 18. 29, 1. 31, 8

Christus: Christi gratia 4, 2. 35, 4, miracula 17, 25, sacraria 40, 16, auxilium 55, 5. Christo donante 5, 3, reuelante 21, 7. 55, 22. Christo (i. e. *Christianis*) esuriente 16, 7. in Ch. nomine 33, 8. fratres in Ch. 60, 2. Christum praeferre 61, 17. — Christi miles (i. e. *Seuerinus*) 22, 13. 34, 4. 36, 14. Ch. seruus 24, 18. 34, 10. 50, 20. Ch. legatus 50, 9. Ch. sponsa (i. e. *ecclesia*) 69, 21

cilicium 56, 8

ciuica corona 69, 19

Comagenis oppidum 11, 6. 14, 5, ab hostibus liberatum 7, 5. 15, 5. — oppidanei Comagenes 52, 3 (*hodie fort. Tulln, cf. Mommsen CIL III 683*)

comes (sc. *domesticorum* Pierius) 63, 19 (*cf. Notit. dign. I p. 45 B*) — comites (= *Suite*): conductis plurimis comitibus 46, 21. ductor comitum 47, 6

commemoratorium 2, 5. c. uel indicia uitae 3, 3. 5, 21. 67, 4. 68, 8

congregatio cuncta (sc. *monachorum s. Seuerini*) 65, 15

s. Constantius, pontifex oppidi Lauriaci 48, 13 (*eundem Ennodius in uita s. Antonii 385, 17. 386,*

16 [ed. Hart.] commemorat; cf. *Pallmann hist. migr. pop. II p. 408*)

Cucullis castellum 8, 10. 27, 16. 28, 19 (*Cuculle tabulae Peuting.; nunc Kuchel*)

custos ecclesiae 14, 2

Daemon (= *diabolus*): a daemone corripere 53, 18. 54, 11. d. curari 54, 13. 17. a daemonibus obsessi 67, 1 — daemone corripere 62, 23 — daemonicas aras diruere 69, 18

Danuuius 13, 3. 16, 4. 11. 23, 11. 13. 25, 7. 27, 2. 32, 15. 37, 5. 41, 12. 50, 2. 52, 7. 58, 19. 63, 3. 64, 11, saepe glaciali nimietate concretus 19, 8, superfluens 32, 17. Danuuii nauigatio 40, 20. oppida in superiore parte D. 45, 8. cf. Hister

Deogratias, fidelis portitor *commemoratorium* 3, 22

diabolus 54, 10 — diabolico spiritu repletus 40, 8

diaconus 1, 3. 28, 2. 34, 13. 35, 2. 37, 20. 38, 5. diacones 33, 22

diocesis (*sic codd. omnes: dioecesis Sauppe*) 43, 5

Ecclesia (sc. *catholica*) 19, 21. 29, 7. ecclesiae uniuersitas 68, 10 — (= *basilica*) 29, 11. 20. 32, 18. 33, 19

elemosyna (*sic optimi codd. et Excerptorum et Vitae*) 8, 14. 10, 4. 14, 11. 29, 13. 45, 11

energumeni (= *a diabolo obsessi*) 54, 12

Enus uide Henus

Epiphanius dies 58, 7

episcopatus honor 8, 7. 26, 5. 39, 9

episcopus 17, 1. 51, 2. 58, 9. 65, 18

ergastulum 24, 7

Eugippius presbyter (*codd. Vitae habent Eugipius uel Eugepius, codd.*

Excerptorum Eugippius uel Euepius; in subscriptione codicis *Sangermanensis Excerptorum scriptum est egippius*) 1, 1. 4.

68, 2. 3. appellatur frater in Christo carissimus 68, 5; cf. 65, 6

euangelium legere 41, 9

Fauianis ciuitatula 7, 7. F. ciuitas fame oppressa et liberata 15, 13. Burcum, uno a F. distans miliario 18, 11. proximus a F. uicus 23, 12. in secundo a F. miliario 27, 2. F. oppidum tributarium et uicinum Feletheo regi 50, 1. Frederico, fratri Felethei, traditum 58, 20. antiquum et omnibus maius monasterium s. Seuerini iuxta muros oppidi F. 40, 20, 41, 9. 51, 8 — Fauianensium muri 7. 10 (*hodie Mauier prope Oeling, cf. Mommsen CIL III p. 687*)

Feba (Feua *CGL*) cognomen Felethei regis Rugorum 7, 19, 10, 21, 12, 2. 23, 3. 49, 20. 56, 17. 58, 18. 63, 8

Febanes, princeps Rugorum 40, 2 (*fortasse idem est, qui Feba; forma enim ab acc. germ. Feban nominis Feba eodem modo ducta esse uidetur, quo ab nomine fem. generis Bertrada ductae sunt formae Bertradanae, Bertradanam.* R. Heinzel; cf. *Büdinger hist. Austr. I p. 49*)

Felethe, castellum Mulsemensis (?) regionis Italiae (Montem Fêletem uel Felentem *CGL*) 64, 13

Feletheus, Rugorum rex, qui et Feba, filius Flaccithei, coniugem rebaptizare catholicos uetat 7, 19, 23, 3, Romanos in suam fidem recipit 10, 21. 49, 20, ad s. Seuerinum morientem uenit 12, 2. 56, 17, 58, 18, captus et ad Italiam transmigratus 63, 8. — unus ex optimatibus F. regis 52, 6

Ferderuchus uide Fredericus

Flaccitheus, Rugorum rex, pater Felethei et Frederici, ab insidiis inimicorum s. Seuerini oraculo liberatus 7, 12. 20, 1, moritur 21, 8. cf. 59, 9. — Flaccithei filius Feletheus 8, 1. 23, 4

Fredericus, filius regis Felethei, a periculo mortis liberatus 8, 3. 24, 1. Fredericum patrum interficit 63, 5, ab Odoacare deuincitur et fugatur 63, 7, ad propria reuertitur 63, 9, ad Theudericum regem fugit 63, 11

Fredericus (Ferderuchus *CGL*) frater Felethei, Rugorum regis, a

fratre oppidum Fauianis accipit 58, 18, a s. Seuerino admonetur 12, 8. 58, 21. 59, 5. 14, monasterium s. Seuerini diripit 12, 12. 62, 14. 63, 1, a Frederico fratris filio occiditur 63, 5 (*cf. Das Handschriftenverhältniss d. Vita Seuerini in Sitzb. XCV, p. 495 sq.*)

s. **Gelasius**, sedis Romanae pontifex, 65, 16

s. **Geruasii** et **Protasii** martyrum reliquiae 8, 15. 25, 23

Gibuldus (s. **Gebuldus**) Alamannorum rex, captos Romanos reddit 9, 15. 37, 8

Giso (*in quibusdam codd. Gisa*), coniux Felethei regis, rebaptizare catholicos conatur 8, 1. 23, 6, a s. Seuerino admonetur 12, 2. 56, 18. 23

Gothi ex inferiori Pannonia infensi Flaccithei regi 20, 2. 12. Tigurniam obsident 36, 5 — Gothorum principes 20, 6

Haeretici (= *Arriani*) hostes ecclesiae 19, 21. cf. 20, 9. 23, 8

Heliseus propheta 46, 12. beatus 61, 1

Henus flumen 16, 11. 37, 5. 39, 14

Heruli oppidum Iobiaco uastant 10, 1. 42, 16

Histri fluua 27, 5. cf. **Danuuius**

Hunni: **Attila**, rex Hunnorum 13, 2

Hunumundus (*in cod. L ex corr.*

Hunimundus) oppidum Batauis inuadit 40, 21

b. **Iacob** 60, 3

Iacobus apostolus 49, 18

ianitor (= ostiarius, aedituus) 34, 2. 13. 35, 1

ieiunium: *sing.* 8, 14. 14, 11. 29, 5. 6. 37, 2. 43, 8. 11. i. indicare 43, 16. soluere 56, 10. i. triduanum 27, 22. 43, 6. i. paucorum dierum 22, 3 — *plur.* 9, 14. 10, 4. 13, 16. 15, 3. 40, 10. 45, 11 — ieiunare 55, 15

- Iesus dominus 46, 11. 54, 1. I. Christus 23, 19. 33, 12. 34, 16. 59, 17. *uide Christus*
- Inportunus consul (*a. p. Chr. n. 509*) 1, 5
- Iobiaco (Ioniaco *L*) oppidum uiginti et amplius a Batauis milibus disparatum 41, 20 (*hodie Schlögen prope Haibach, cf. Mommsen l. c. p. 690*)
- s. Iohannis Baptistae benedictio 9, 24. 39, 21, reliquiae 41, 16, basilica 41, 18
- s. Ioseph patriarcha 57, 16
- Israel filii 57, 11
- Italia 20. 7. 22, 15. 17. 23, 1. 38, 18. 63, 8. 14. 65, 12. Italiae regiones 64, 11
- Iuuao (*sic codd. meliores*) oppidum 31, 1. 16 (*nunc Salzburg; glossa cod. Vind. salciburg. cf. Mommsen l. c. p. 668*)
- Laicus 2, 8. epistola laici nobilis, continens uitam Bassi monachi 1, 6. laici nobiles 4, 9
- latinus: homo omnino latinus *appellatur Seuerinus* 5, 11
- Laudicius caecus 66, 6
- Lauriacum ciuitas 10, 17. 21. oppidum 36, 8. incolae superiorum oppidorum ad Lauriacum transmigrant 44, 21. 45, 8. 48, 4. 49, 22. Romani de Lauriaco discedunt 51, 6 (*hodie Lorch prope Enns, cod. Vind. lorch; cf. Mommsen l. c. p. 689*)
- limes (*sc. Romanus*) 38, 15. limes Batauinus 38, 17
- Loth uxor 26, 13
- Lucania: Bassus monachus in Lucaniae regione defunctus 1, 9
- s. Lucillus presbyter 12, 6. 58, 7. ad Gibuldum missus Romanos ex captiuitate reuocat 38, 11. ad Italiam una cum Romanis transmigrat 63, 18. 65, 6
- Lucullanum castellum: corpusculum Seuerini in L. c. collocatum 65, 17 (*nunc Pizzofalcone (?) prope Neapolim*)
- Mamertinus tribunus *oppidi Fauianis*, post episcopus 17, 1
- Marcianus monachus s. Seuerini 11, 16. ciuis oppidi Cucullis 27, 19. post presbyter monasterii s. Seuerini Lucullanensis ante Eugippium 55, 1. 4. 65, 14
- Marcus subdiaconus (*in codd. MNTV diaconus*) 34, 25
- Marinus, primicerius cantorum s. ecclesiae Neapolitanae 66, 15
- Martinus *uide Maternus*
- martyr: reliquiae martyrum s. Geruasii et Protasii 8, 6. 25, 18. 23. 39, 15. sanctuaria beatorum martyrum 26, 1. 41, 11
- Matathias fidelissimus 69, 12
- Maternus ostiarius ecclesiae opp. Quintanensis 33, 24. 35, 1 (*in codd. MNTV 35, 1 Martinus appellatur*)
- Maurus, basilicae monasterii Fauianensis aedituus a barbaris captus 26, 18, a Seuerino liberatus 27, 4
- mausuleum (mausoleum *CGLM*) 65, 18
- Maximinus (Maximus *M* Maximianus *CGL*) presbyter oppidi Iobiacensis a barbaris interfectus 42, 8
- Maximus Noricensis ad Seuerinum frequentare solitus 42, 20, uestes s. Seuerino media hieme defert 46, 16
- Mediolanense territorium 43, 13. Mediolanensis episcopus Ambrosius 54, 2
- Moderatus, cantor ecclesiae monasterii Fauianensis 42, 1
- Moesia prouincia 63, 13
- monachus: Bassus m. 1, 8. Bonosus m. 11, 9. 52, 21. Marcianus et Renatus m. 11, 17. *cf.* 55, 5. Vrsus m. 11, 21. Valens m. 48, 12. tres superbientes monachi 11, 12. 53, 13. 18. 54, 15. Seuerinus monachis suis dat formam 26, 9. cellulam paucis m. in opp. Batauis condit 37, 6. m. s. Seuerini 43, 15. 22. 55, 6. 22 — nomen monachi 61, 11. 15
- monasterium montis, cui uocabulum est Titas 1, 8. m. Seuerinus haud procul a ciuitate Fauianis construit 18, 8. 21, 16. basilica monasterii 25, 24. 26, 18. antiquum et omnibus maius monasterium

iuxta oppidum Fauianis 40, 19.
51, 8. 43, 1. — monasterium Lu-
cullanense 55, 2. 63, 3. 66, 23.
cf. cellula
ad Montem Feletem *vide* Felethe
Mulsemensis (?) regio Italiae (multis
emensis regionibus *CGL*) 64, 13

Neapolitana ciuis 66, 2, ecclesia
66, 16. Neapolitanus populus 12,
20. 65, 16

Noricum: a) Ripense: Seuerinus ad
Norici Ripensis oppida, Pannoniae
superiori uicina uenit 5, 3. 13,
8. N. R. oppida superiora 27, 9.
b) *Mediterraneum*: s. Seuerinus
ad N. scripta destinatus 10, 3. No-
rico uestes deferunt 10, 14. Norici
populos pro decimis dandis hor-
tatur 35, 22. N. metropolis
Tigurnia 39, 11. Maximus de
Norico uenit 42, 20. Marcianum
et Renatum ad N. dirigit 55, 2 —
Norici decimas dirigunt 9, 10.
Noricum religiosa collatio uestes
profigat 47, 1 — Maximus Nori-
censis 46, 16

Nouae, ciuitas prouinciae Moesiae
63, 12 (cf. *Anon. Val.* § 42; *nunc*
Bunovich prope Svisstova in Bul-
garia; cf. Mommsen l. c. p. 141.
992)

Odoacar (Odoacar *CG* plerumque;
Odoacer *L*) adulescentulus a s.
Seuerino praenuntiatus regnaturus
7, 17. 22, 17, s. Seuerino fami-
liares litteras dirigit 51, 12.
Ambrosium de exilio reuocat 11,
1. 51, 17. O. integer tredecim et
quattuordecim annos 51, 21, Ru-
gis infert bellum 63, 6, fratrem
Onoulfum cum exercitu mittit
63, 9

Onoulfus, frater Odoacaris regis,
Fredericum fugat 63, 11, Romanos
ad Italiam migrare iubet 63, 13
oppidum: Norici Ripensis oppida
superiora (*i. e. ultra Batauis oppi-*
dum sita) 27, 9. superiora castella
40, 4. 48, 4. oppida in superiore
parte Danuuii 45, 7 — oppida

inferiora, id est Rugis uiciniora
10, 23 — oppidanei 14, 23. 52,
3. *passim*

optimates: quidam ex optimatibus
regis Rugorum 11, 5. 52, 5

oratorium paruum 56, 3. oratorii
pauimentum 56, 8. corpusculum
s. Seuerini in oratorio castelli
Felethe positum 64, 19. 65, 5

Orestes patricius *Placentiae a. 476*
ab Odoacare inique peremptus
4, 15 (cf. *Anon. Vales.* § 37. p.
290, 3 *Gardth.*)

oriens: Seuerinus ad quandam orientis
solitudinem profectus 5, 12. non-
nullas orientis urbes nominat 5,
17. de partibus orientis aduenit
13, 7

ostiarius (= ianitor, aedituus) 8, 8.
33, 24

Pannonia superior 5, 14. P. inferior
20, 2. utraque P. 13, 3 — Pan-
nonii: s. Seuerinus adueniens in
uicina Norici Ripensis et Pannoni-
orum 13, 8. finitimae Pannoniorum
prouinciae 68, 11

Pascasius (Paskasius *L* Paschasius
CG) diaconus 1, 2. 3. 68, 1. 4.
appellatur egregius Christi mi-
nister 67, 4

pater (*sc. ecclesiae*): duorum patrum
(*sc. Ambrosii et Seueri Sulpicii*)
exempla 11, 14. beatorum patrum
uestigiis inhaerere 26, 9. *Seue-*
rinus appellatur tantus pater
26, 22

patriarcha 60, 13

Paulinus presbyter 9, 20. 39, 4,
postea episcopus Tigurniae 39, 11.
litterae ad s. P. episcopum desti-
natae 43, 3

beatus Paulus 69, 8; cf. apostolus

Pientissimus 46, 6

Pierius comes 63, 19 (*fuit comes*
domesticorum Odoacaris regis,
qui in pugna ad Adduam a. d.
III idus Augustas 490 interfectus
est; cf. Anon. Val. §. 53 p. 294,
10 Gardth.)

pontifex (= episcopus): s. Constantius,
eiusdem loci (*i. e. oppidi Lauriaci*)
pontifex 48, 13. s. Gelasius, sedis
Romanae pontifex 65, 16

Postumianus 54, 7
 presbyter 9, 20. 26. 12, 6. 13, 14.
 27, 23. 28, 2. 21. 33, 18. 21. 34,
 12. *passim*
 Primenius, presbyter Italiae, nobilis
 et totius auctoritatis uir 4, 13
 primicerius cantorum ecclesiae Nea-
 politanae 66, 15
 Processa, cuius Neapolitana 66, 1
 Procula uidua 15, 21
 Protasius *uide* Gernasius
 psalterium 28, 1

Quintanis, municipium Raetiarum
 secundarum 32, 14. castellum 33,
 18. Quintanense oppidum 44, 4 —
 Quintanensium fides 33, 2 (*cod.*
Vind. chunizen; *hodie* *Platling*
prope Osterhofen; *cf. Mommsen*
l. c. p. 734. Notit. dign. occid.
II p. 101 sq. ed. B.)
 Quintasius quidam in oppidum Iobiaco
 missus 42, 6

Raetiae: de partibus Raetiarum 16,
 9. s. Valentinus, Raetiarum quon-
 dam episcopus 58, 8. Raetiarum
 secundarum municipium Quintanis
 32, 14

Renatus monachus 11, 17. 55, 2. 5
 Romani uictoriam de Alamannis apud
 Batauis reportant 10, 9. 44, 10.
 13. cum barbaris in oppido Coma-
 genis habitantes 14, 6. 15, 7,
 duris condicionibus a Gisa regina
 aggrauati 23, 10, a regina remissi
 24, 14, de Lauriaco discedentes
 beniuola cum Rugis societate
 uiuunt 51, 5, ad suas provincias
 (*i. e. Italiam*) migrabunt 51, 10,
 ad Italiam migrare iubentur 63,
 14 — Romana uastatio 37, 17.
 Romanum imperium 38, 14.
 Romana provincia (*i. e. Italia*) 57,
 14 (ad Romani soli provincias *CG*
 51, 10) Romanae sedis pontifex
 65, 16

Rugi: Rugorum gens 7, 15. R. uni-
 uersa gens ad Seuerinum frequen-
 tat 22, 10. Romani cum Rugis
 beniuola societate uiuunt 51, 7.
 turba latronum aliquos ex Rugis
 capit 20, 22. Rugis Odoacar bellum

infert 63, 7. inferiora oppida Rugis
 uiciniora 10, 23. oppida Romana
 a Rugis Danuuio dirimuntur 50,
 2 — Rugorum rex Flaccitheus 7,
 12. 20, 1. R. rex Feletheus (Feba)
 10, 21. 58, 18. 49, 20. 56, 17. R.
 princeps Febanes 40, 2 (*cf. Feba-*
nes). optimates regis Rugorum 11,
 5. quidam Rugus genere 21, 10

Saluator 18, 20. 19, 1. 18. 24, 21.
 46, 2

satanas 11, 13. 53, 21. 54, 3

scamaras: latrones, quos uulgus
 scamaras (*falso* scameras *L*)
 appellat 27, 7. *cf. Menander Prot.*
p. 35 (IV p. 237 ed. Müller):
οἱ σαμαρεῖς ἐγγράτως ὀνομα-
ζόμενοι ἐνεδρεύοντες ἀπειλούντο
ἰπποῦς. Theophanes p. 673 ed.
Bonn. Iordanes Get. c. 58 (p. 135,
14. ed. Momms.): plerisque
 actoribus scamarisque et latroni-
 bus undecumque collectis. *cf. quae*
Mommsen in ind. p. 197 adnotat

seniores nostri (*sc. monasterii s.*
Seuerini) 62, 9

s. Seuerinus: Seuerini patria ignoratur
 4, 6. fuit homo omnino latinus 5,
 11. ad quamdam orientis soli-
 tudinem profectus 5, 12. post
 mortem Attilae (*anno 452*) ad
 Norici Ripensis oppida uenit 5,
 14. in oppido Asturis moratur 7,
 12. 13, 9. inde in oppidum Coma-
 genis se confert 14, 5. Comagenis
 ab hostibus liberat 7, 5. 15, 7.
 in oppidum Fauianis uenit 15, 17.
 Fauianis a saeua fame liberat 7,
 7. 15, 20. praedones barbaros de-
 uictos dimittit 17, 24. ad Vineas
 secedit 18, 5. in oppidum Fauianis
 reuertitur et monasterium haud
 procul ab oppido extruit 18, 8
 monachos s. proposito informat
 18, 9. ad secretum habitaculum
 Burcum secedit 18, 11. uitae eius
 ratio 19, 8. ab haereticis honoratur
 19, 21. Flaccitheum ab insidiis
 liberat 20, 1 sqq. filium uiduae
 gentis Rugorum sanat 21, 10 sqq.
 Odoacari futura praedicat 22, 17.
 Gisam rebaptizare catholicos uetat

23, 8. Romanos e seruitute liberat
 24, 15. reliquias ss. Geruasii et
 Protasii in basilicam monasterii
 Fauianensis suscipit 25, 24. epi-
 scopatus honorem respuit 26, 5 sqq.
 monachis dat formam 26, 9.
 Maurum ostiarium liberat 26, 18.
 in castellum Cucullis uenit 27,
 12. sacrilegos ibi corrigit 28, 17.
 castellum a locustarum pernicie
 liberat 28, 19 sqq. in oppido Iunao
 miracula facit 31, 1 sqq. mulierem
 sanat 31, 16. in oppidum Quintanis
 uenit 33, 3. ecclesiam ab inundati-
 one Danuuii seruat 33, 11. Silui-
 num presbyterum uitae reddit 33,
 18 sqq. curam captiuorum egeno-
 rumque gerit 35, 5. Norici populos
 hortatur, ut decimas dent 35, 22.
 ciues Lauriacenses a pernicie rubi-
 ginis seruat 36, 8. in oppidum
 Batauis uenit 37, 7. cellulam
 ibi paucis monachis construit 37,
 6. oppidum a Gibuldo rege seruat
 37, 11. Romanos captos liberat 38,
 12. interfectos milites Romanos
 sepelit 38, 14 sqq. Paulinum epi-
 scopum ordinatum iri praedicat 39,
 7. cladem Batauorum praedicat
 40, 14 sqq. reliquias s. Iohannis
 Baptistae in monasterium Fauia-
 nense suscipit 41, 18. Iobiacensibus
 cladem praedicat 42, 1 sqq. Noricos
 ab irruptione hostium liberat 42,
 20 sqq. leprosum mundat 43, 13.
 Batauinos admonet, ut Lauriacum
 proficiscantur 44, 20. Lauriaci
 oleum pauperibus largitur 45, 13
 sqq. Romanos congregatos ut uigi-
 lent hortatur 48, 4 sqq. Romanos
 Lauriaco ad inferiora oppida de-
 ducit 51, 6. quot annos Odoacar
 regnatus sit praedicat 51, 21.
 filium Rugi nobilis in oppido
 Comagenis sanat 52, 5 sqq. ele-
 fantiosum curat 52, 12. in oppido
 Boiotro tres superbientes monachos
 tradit satanae 53, 12 sqq. horam
 tribulationis Marciani et Renati
 significat 55, 1 sqq. Vrsum curat
 52, 10 sqq. uitae eius rationes
 55, 24 sqq. Febam regem adhorta-
 tur 56, 15 sqq. generalem populi
 migrationem praedicat 57, 9 sqq.
 corpus suum in Italiam transferri
 iubet 57, 18. diem obitus praedicat

58, 5. Fredericum obsecrat, suos
 hortatur 58, 18 sqq. moritur (a.
 d. VI idus ianuarias a. 482) 62,
 7. corpus eius ad castellum nomine
 Felethem transportatum (a. 488)
 64, 12 sqq. multi aegri curati
 64, 15 sqq. in mausuleo castelli
 Lucullanensis collocatur (a. 492—
 496 ?) 65, 17. multi aegri sanati
 65, 20 sqq. — *appellatur* beatus
 1, 13. 7, 2. *saepe*, beatissimus 20,
 4, sanctus 2, 2. 3, 4. 8, 2. *sae-
 pissime*, sanctissimus 41, 8, uir
 beatus 34, 15. 45, 18. *passim*, uir
 sanctus 15, 12. 21, 15. *saeppissime*,
 uir dei 15, 2. 16, 19. *saeppissime*,
 homo dei 15, 15. 44, 21. *saepe*,
 sanctus dei famulus 55, 16. famu-
 lus dei 36, 7. 58, 10. *saepe*, dei
 fidelissimus famulus 4, 1, seruus
 dei 24, 23. *saeppissime*, fidelis seruus
 45, 22, reuerentissimus Christi
 seruus 24, 18, Christi famulus 41,
 4. 15. *saepe*, Christi miles 22, 13.
 58, 22, uir propheticus 43, 11,
 pater sanctissimus 57, 24; doctor
 humilis 53, 13, spiritalis doctor
 55, 24, doctor piissimus 37, 16,
 doctor dulcissimus 59, 15

Seuerus Sulpicius 54, 6

Siluinus, presbyter castelli Quintanis,
 defunctus 9, 5. 33, 19, uitae reddi-
 tus 34, 17

Stiliconis seruus, auctor falsarum
 epistolarum, ab Ambrosio satanae
 traditus 54, 2

subdiaconus (*sic CGL*; diaconus *MN
 TV*) 35, 1

Sulpicius *uide* Seuerus

Teio elephantiosus curatus 11, 7.
 52, 12

Theudericus (theodericus *CGLM*) rex
 Gothorum 63, 12

Thoringi in oppidum Batauis irruunt
 45, 4. Thoringorum saeua deprae-
 datio 50, 17

Ticuntia (Tyguntia *CG* Tigantia *L*)
 rius duo milia passuum a Fau-
 anis 17, 15

Tigurnia (Tiburnia *CGL*² Tiburtinia
*L*¹): oppidum Tigurniae 36, 1.

- ciues Tigurniae uario cum obsidentibus Gothis certamine dimicant 36, 4. T. metropolis Norici 39, 10 (*al. Teurnia, nunc S. Peter im Holz prope Spital ad Drauum; cf. Mommsen l. c. p. 593*)
- Timotheus 69, 8
- Titas (*falso Titus TV*) mons super Ariminum situs 1, 9 (*cf. Acta Sanctorum, Vita s. Marini tom. II Sept. p. 216 col. 2. ad cacumina diuexi montis, qui lingua rustica uocatur Titanus. Vita s. Petri tom. VI. Aug. p. 643, col. 2*)
- tribunus: Mamertinum, tunc tribunum, qui post episcopus ordinatus est 17, 1
- turmae militares deletae 38, 16
- Valens monachus 48, 12
- s. Valentinus, Raetiarum quondam episcopus 58, 8, 11
- s. Victor, episcopus Neapolitanus 65, 18
- uilicus Frederici regis 62, 19
- ad Vineas, locus remotior (*sc. a Fauianis*) 18, 5
- uirgo consecrata 34, 6, sacra 12, 21
- Vrsus monachus 11, 21. 55, 11

III. INDEX VERBORVM ET LOCVTIONVM.

A, ab = *ex*: quibus ab illis finibus exterminatis 30, 1. a uastatione eripere 50, 21. a potestate daemonis eruere 54, 17
 abesse: quod absit 59, 5. — in absenti (?) 48, 3
ablatiui usus rarior: uestes Norico deferre 10, 14. — *pro* in *c. abl.*: sub carro, quo adhuc erat corpusculum 12, 18. paruo oppido morabatur 13, 8. in oratorio, quo manebat 56, 4. 64, 19. ad hospitium, quo suscipi consueuerat 65, 2. sub uehiculo, quo corpus portabatur 66, 4. — *abl. temporis pro acc.*: quot annis regnaturus foret 11, 3. multis diebus 16, 11. 37, 21. diebus aliquot remoratus 39, 6. 43, 1. multis apud se seruatas temporibus 41, 17. tota nocte festinans 50, 5. quadraginta annis perseuerans 53, 10. mensibus quinque 54, 9. omni tempore amictu utebatur 56, 9. diuturnis mansura temporibus 68, 13. — *abl. causae pro ob c. acc.*: tali temeritate sensurus 59, 5. — *abl. modi pro cum*: luctuosa uociferatione reuertitur 30, 7. — *abl. absol.*: perlato sibi, quod 20, 21. respondentibus 66, 8. uitam rebus tranquillissimis terminauit 21, 9
 abradere: abrasa segete (*cf.* 30, 5: agrum inuenit abrosum) 8, 15 abrais omnibus monasterii rebus 63, 2
 absque iuramenti praesidio 24, 3. a ullo libertatis incommodo 51, 10. a ullo fastidio 53, 8. a ulla sui captiuitate 57, 15
abstracta pro concretis: libro uestri magisterii 6, 1. diuina protectio

14, 12. auctoritas diuina 29, 3. tua ueneratio 17, 5. humilitatis meae monita 20, 15. dilectio tua 39, 7. iustificationis augmentum 19, 17. densitas locustarum 30, 1. diuina largitio 30, 22. ingruente barbarie 44, 24. — largitio in unum collata 36, 6. largitioni sanctae tuae 59, 8. *cf.* benedictio, hospitium
 accedere = *uenire*: beniuolus precator accedis 50, 17
 accipere = *recipere*: cur nos sic accipis 57, 3
 accola = *incola*: quod Burcum appellatur ab accolis 18, 11. 27, 17. 33, 5
accusatiuus: non multum (multo *C GL*) post 36, 4. *cf. Kühner Ausf. Gramm. p. 296, 24*
 aciem perspicuam habere corporeis luminibus 53, 5
 actus: ab iniquis actibus temperare 57, 5
 ad: ad uocem aperuit oculos 9, 6. de exilio ad serui dei litteras reuocare 11, 2. ad tale facinus (*sc. perpetrandum*) manus extendere 62, 19. — ad = *ob, causa*: ad hoc uxoris Loth exemplum proponebat 26, 13. — = *in*: reuertentem ad patriam 9, 21. 43, 17. uade ad Italiam 23, 1. ad agrum egrediens 30, 4. ad eundem locum confugientem 41, 4. ad Noricum direxerat 55, 2. ad Italiam migrare 63, 14. ad castellum apportatum est 64, 13. 17. ad hospitium reuersus 65, 1. ad oratorium currentes 65, 5. — ad uicem = *instar* 32, 21

- ad crescere = *crescere*: reuerentiae terror adcreuit 54, 19
 adptae (*passive*) familiaritatis dies 4, 17
 adesse = *esse*: unicum sibi remedium affore crediderunt 15, 14
 adhuc = *etiam tum, ad id tempus*: 12, 18. *cf.* 34, 20
 adimplere uenerabile propositum sanctis operibus 13, 12, orationes et psalmodiam 56, 2
 aditus = *ianua*: uidens clausum aditum 31, 21
 adiuratio = *obsecratio*: 34, 24
 admittere (= *committere*) talia 54, 4
 adqueiuit presbytero retinenti se et praebere cupienti 42, 16
 aduenire (= *uenire*) in uicina Norici 13, 8. in castellum aduenerat 27, 17. illuc a. 37, 7. 50, 10
 aduersantes = *hostes*: frustratis insidiis aduersantur 21, 8
 aduersarius = *diabolus*: 26, 3
 aduersitas 20, 13
 aduersum = *hostile*: nihil aduersi sentire 48, 16. *cf.* 27, 13
 aedificationis alloquium 62, 1
 aegritudo 55, 21. 56, 7
 aestimare = *existimare, putare*: aestimantes se uallatos 15, 8. quae te aestimas reseruare 16, 6. aestimantes se reperturos 57, 21. 64, 1
 affatibus salutaribus exhortari 56, 19.
 affatus benedictionis propheticae 60, 4. affatu longi sermonis 61, 19
 affectus iugiter orandi 11, 11. Christum cunctis affectibus praetulerunt 61, 17
 afferre: animae interitum allaturum 19, 4
 afflictio 57, 1
 affligere 35, 12. populis afflictis 18, 16
 aggrauare = *premere*: Romanos duris condicionibus aggrauans 23, 10
 agere = *efficere*: id egit omnipotentia saluatoris, ut cogeretur 24, 21. quod non sine nutu diuini muneris agebatur 27, 14
 agnoscere = *cognoscere, intellegere*: agnosco me prorsus indignum 32, 3. ut ante mortem non potuisset agnosci 34, 25. quos peremptos nullus agnouerat 38, 20. 49, 15. 61, 1
 agon: post multos agones 56, 15
 agrale opus 8, 22. 32, 12
 alacritas: tota cordis alacritate (*claritate I*) 28, 3
 alicubi = *aliquo*: caue, ne digrediaris alicubi 26, 21 (*Roensch It.² p. 408*)
 alimentum (elementum *I*) huius liquoris (*sc. olei*) 45, 17
 aliquatenus 53, 3
 aliquis = *ullus*: nec aliqua formidine 37, 14. — aliquid *post ne*: ne aliquid horum attaminare peremptes 59, 2
 alius = *alter*: ex alia parte 32, 15
 allegare: pauper flebiliter allegabat 30, 15
 allegationibus modestis mitigatus 51, 4
 alleuare = *confirmare, erigere*: fessos spiritalibus uerbis alleuabat 36, 14
 alloqui per monita = *admonere*: 59, 16
 alloquia = *litterae*: tantis eius alloquiis inuitatus 51, 15
 alluione frequenti fluminis 33, 6
 alter = *alius*: de mansoribus alterius oppidi 9, 28
 alterutra petrae conlisione 31, 5
 amaritudines occupationesque peccatorum 68, 6
 ambire = *inundare*: cum fluius ambisset uiciniam 33, 14
 ambulare nudis pedibus 19, 6
 amictus = *uestes*: ut suis operiretur amictibus 21, 25. 56, 9
 amodo (= *ἀν' ἄρτι, cf. Rönsch It.² p. 232*) 33, 8
 ampliare (= *augere*) gaudium feruore spiritus 60, 16. 70, 2
 amplius = *plus*: 28, 16. 29, 10. ante duos seu amplius annos 58, 6
 amputauit incommoda desperatae messis 37, 3
 anaphora: perge uelociter, perge fidenter 17, 10. imitamini fidem, imitamini sanctitatem 60, 13. quanta nos circumstant adiumenta sanctorum, quanta fidelibus auxilia praeparentur 61, 1. quantum gesta sanctorum utilitatis impertiant, quantum feruoris attribuant, quantum puritatis infundant 69, 5
 ancillam cupiditatis te praebes 15, 23. ancilla dei 66, 1

angustiae famis 35, 14
 animatus (= *confirmatus*) tali oraculo 20, 21. animati reuelatione 47, 9
 animi (= *superbia*) arrogantis 23, 21
 annectere = *conectere*: si nos una catholica fides annecteret 20, 10
 ante ianuam monasterii proicere 21, 15. ante quem fugiens 63, 11
 apostolicae uocis auctoritas (= *apostolus*) inquit 69, 7
 apparere = *esse*: debilis quisque fortissimus apparebit 17, 12
 applicare = *tribuere*: nolite quicquam meis operibus applicare 32, 8
 appropinquare = *adiuuare*: deus supplicibus appropinquat 61, 3
 apud = *ad, in*: apud memoriam 3, 21. apud Batauis 10, 8. qui apud Nouas morabatur 63, 12
 arduis abstinenciae remediis mancipauit 54, 16
 arguere = *increpare*: quam arguit uehementer 15, 22
 argumento (= *propterea*) praecepit, ut 57, 24
 arcu tuo uel gladio 50, 21 (*cf. Gen. 48, 22. Ios. 24, 12. III Reg. 6, 22*)
 arma caelestia (i. e. orationes, ieiunia, elemosynae): armis caelestibus pugnare 15, 12. 62, 25. a spiritalibus muniri 45, 11
 armari ieiunio et orationibus atque elemosynis 14, 11, bonis operibus 27, 16. (castella) lorica fidelis ieiunii fidenter armauerat 43, 12
 aromata 64, 5
 articulus: in ipso discriminis articulo 14, 14
 aspectibus se praesentauit 25, 21. a humanis digna 60, 20
 asperima mandata 23, 16
 asserere = *dicere, affirmare*: 26, 16. 48, 19. 51, 9
 assiduus = *frequens, creber*: propter incursum assiduos 37, 8. assiduus hortatibus 45, 9. 49, 19. 60, 24
 assumpto ueniebat exercitu 49, 22
 assurgere = *surgere*: muliere protinus assurgente 32, 7
 attaminare aliquid horum 59, 3
 attestatio: cuius ego uos attestatione conuenio 57, 17

attributum a) aduerbia pro attributis usurpata: de multorum tunc sanatione 12, 16. Marciani, post presbyteri nostri 27, 19. omnium circumquaque sationes 30, 5. Raetiarum quondam episcopi 58, 8. uenerabilis noster presbyter tunc Lucillus 63, 18. cum suo quondam iugali 65, 10. — *b) substantiua cum praepos. loco attributi*: suis per Christi gratiam meritis 4, 2. pro quibusdam intercessionem eius 8, 3. ad Italiam transitus 20, 7. praemissa cum monachis psalmodia 63, 20. oppidis super ripam Danuuii 64, 11
 augmentum iustificationis 19, 17

Baiulare uestes 47, 2
 baiulus: nos baiuli nomen esse ducturos 3, 23. baiuli postes 9, 1. facula baiuli 49, 3
 barbaricos gladios euadere 49, 21
 barbaries cotidiana frequentissimae depraedationis 63, 16. ingruente barbarie 44, 24
 benedictio: benedictionis promerendae intuitu 22, 15. b. accipiendae gratia 45, 15. — (= *reliquiae*): benedictionem s. Iohannis Baptistae deferre 9, 24. 39, 21. ultronea benedictione collata 41, 19

Caelitus: in accensis c. cereis 29, 1
 calore fidei succensus 46, 17
 captiuare: quod turba latronum aliquos captiuasset 20, 22
 captiuus = *captus*: esset tunc plebs uniuersa captiua 49, 16. *cf.* 16, 19. 17, 18
 carere: caruit omnium langore membrorum 66, 5. *cf.* 21, 11
 caritatis fraternae uincula diligere 60, 17. *cf.* 24, 20. 47, 20
 caro = *corpus*: carnem subiugabat inediis 19, 2
 carpentum 12, 15. 64, 9
 carrus 12, 17. 64, 19
 castigare errata gemitibus 15, 4. culpam confessione 36, 18. mirabili abstinencia castigatus 35, 20
 catalogum iustorum contexens 69, 10

celeber: celeberrima flagrabat opinio 27, 11. celebrius (?) excitari certaminibus 69, 14
 celebrare: miracula diuinis effectibus celebrata 1, 13. magnalia diuinis effectibus celebrare 31, 13
 celebritas = *sollemnitatis*: 65, 20
 charismatibus diuinis inspiratus 69, 4
 circa obseruantiam mandatorum degeneres 61, 12
 circumquaque 21, 12. 30, 5
 circumstare: quanta nos circumstent adiumenta sanctorum 61, 2. *cf.* 63, 22
 cito = *mox*: 20, 13. 21, 4. 23, 2. 39, 7. citius 52, 2; *u. 'comparatiuus'*
 ciuis supernae patriae adscribi 5, 4
 ciuitas = *oppidum*: 15, 13. 18, 8. 21 ciuitatula 7, 7
 clades = *calamitas*: oppido cladem futuram 9, 25
 claudere: aurifices clauserat arta custodia 23, 22. — clauso (= *obscurus*) sermone 5, 16
 clerus 13, 14
 coepta immania crudelitatis 48, 11
 cognoscere = *perspicere, probare*: Seuerini oracula cognouerunt 63, 17. *cf.* 1, 11. 5, 5. 22, 20
 collatio = *collectio*: 30, 19. 36, 1. 47, 1
 colligare: rates glacie colligatae 16, 12
 collocare: (opus) offero collocandum 3, 17
 collocatio uerborum: nulla magistri structura prorsus interuenit 3, 10. qualibus monitis ultima suos et proluxa pius exhortatione fuerit prosecutus 12, 10. ubi cum nihilominus multi tunc a diuersis fuerint sanati langoribus, unius tantum sacrae uirginis sanatio memoratur 12, 20. ut portas sibi Romanos cogerent aperire uelociter 15, 7. uidua mater ad s. uirum uehiculo filium deduxit impositum 21, 15. promerendae benedictionis ad eum intuitu deuenterunt 22, 15. pro quibus et rogantem contempserat 24, 15. qui etiam uoce non poterant 29, 12. qui debito ss. Gernasii et Protasii martyrum reliquias honore suscipiens 25, 23. mox a barbaris Danuio trans-

uectus est cum suo persuasore captius 27, 2. ut malitiam facile praesentis temporis euadatis 29, 8. ad huiusmodi uidendum cuncti exiere miraculum 30, 8. omnem populum in Lauriacum oppidum transmigrantem, qui s. Seuerini monitis parueral, praestruerat 45, 9. cuius ego indignus et infimus uos attestatione conuenio 57, 16. credentes omni modo seniores nostri . . . sicut et multa alia praeteriri non posse 62, 9. carpento trahentibus equis impositum mox euehitur 64, 9. *cf.* 4, 10. 17, 23. 20, 11. 38, 7. 42, 21. 47, 18. 48, 16. 58, 11. 60, 1. 64, 1
 comitatus (*passiue*) paucis barbaris 40, 22
 commanere = *habitare*: iuxta quod s. Seuerinus commanebat 58, 21. commanentes = *incolae*: ad ceteros commanentes 48, 14
 commendare = *tradere*: 43, 16. c. terrae = *sepelire*: 65, 13
 communicaturus ecclesiam intrauit 29, 20
 communionis sacramento accepto 62, 3
comparatiuus: incrementis prosperioribus 21, 9. maior turba 45, 16. pretiosius alimentum 45, 16. *cf.* 68, 18. occultioribus locis 34, 6. semper immanior 62, 15. — *pro superlatiuo*: saepius 4, 10. 18, 12. 55, 21. manifestius 12, 7. citius 14, 4. euidentius 16, 15. instantius 17, 3. 42, 9. 43, 4. uehementius 20, 5. 37, 13. maturius 25, 12. 37, 19. sollicitius 26, 9. religiosius 29, 2. attentius 31, 7. uelocius 42, 6. fortius 44, 9. districtius 48, 15. enixius 58, 15. 23
 compedibus uitae mortalis absolui 44, 3
 compendio breui opus reserare 68, 10
 complere oraculum 12, 14. iussa 43, 8. imperata 62, 13. orationem 45, 18, tempora orationum 56, 3
 complicitibus uestris renuntiate 17, 20
 comprobare: propugnator deus comprobatur 17, 10. ad immanitatem frigoris comprobendam 19, 7. — (= *intellegere*): dum singulos in

pernicie durare comprobasset 53,
15. *cf.* probare
compunctus 66, 9
concedere = *praestare, dare*: ut ei
dominus quae essent opportuna
concederet 44, 1
conclisit dicens 26, 6
concretus Danuuius glaciali nimietate
19, 9
concutere *uide* excutere
condemnationis (= *condemnatorum*)
cumulus 19, 17; *cf.* 'abstracta'
condicione mortis instante 60, 3. con-
dicionibus duris aggrauans 23, 10
condire (*balsamiren*) 64, 6
condonare = *donare*: 34, 20
conferre aliquid largitioni tuae 59, 8.
cf. 30, 22. 41, 19
confidere in sua uirtute 45, 10, in
homine 20, 17, in domino meo
23, 19. 51, 1. 60, 15, de gratia
59, 16
confinia Danuuii 13, 3. de mortis
confinio 25, 1
confluere: plures e ciuibus conflu-
entes 16, 20. nix tanta confluit
47, 3
congregari in una basilica 45, 13
congressio = *proelium*: 44, 16
coniugatio: praeteriet 58, 17. con-
suerat (consueuerat *CGLMN*) 65,
2. indicarunt 65, 7. *cf.* occulerant
(*codd. CGLN*) 8, 11 — est pro-
futurum = *proderit* 57, 19 —
perf., *plusqpf.*, *futur. II passiu*:
fuerit reuelata 9, 18. fuerit ad-
locutus 12, 2. f. prosecutus 12,
11. f. completum 12, 14. fuerint
sanati 12, 21. fueris secutus 21,
2. fuerat susceptus 14, 2. fuerant
colligatae 16, 11. 20, 8. 21, 23.
22, 7. 28, 8. 18. 32, 18. 33, 3.
37, 22. 41, 4. 52, 10. fuisset in-
uentus 8, 19. *cf.* 26, 16. 33, 6.
65, 2. fuero requisitus 4, 21. *cf.*
48, 20. fuisse profectum 5, 13.
37, 15. 39, 3. 59, 11 — regna-
turus foret 11, 3. reperturus foret
25, 11. perituros fore 42, 4
coniunctiuus: eo quod interfecti uelut
pater fuisse diceretur 4, 16 —
coni. praes. uel imperf. pro coni-
unctiuo fut.: ut hostes mortuorum
sepulturas effodiant 57, 22. cre-
dentes, quod nihil eis eueniret 27,
13. quia et ultro s. Iohannis

benedictio deferretur (deferetur *G*
LN) 39, 21; *cf.* quod. — *coniunct.*
fut. pass.: ut locus iste uiolandus
sit 40, 18. *cf.* 'infin. fut. pass.'
coniungere: huic epistolae coniuncto
commemoratorio 5, 21. 59, 18
coniurare = *obsecrare*: 34, 21
compulsio tanti exercitus 50, 25
consecrare: ut dei famulus ad huma-
nam memoriam tuis litteris con-
secretur 4, 3
consecutio temporum: reputans, ut
laicus rogaretur, cui non possit
iniungi 2, 10. praecipis, ut trans-
mitterem 3, 4. spocondit, cum..
peragrauerit, se remissurum, quan-
tos reperturus fuisset numeros
38, 10; *cf.* 66, 7
considerare: hominem considentem in
ripa 41, 13
consignare = *signare*: 62, 4
consistere = *habitare*: barbari in-
trinsecus consistentes 14, 6
consortium beati uiri 39, 5
constantia tanta regem allocutus est
37, 12. *cf.* 50, 20
constare = *extare, esse*: dum oppida
constarent 27, 9. 38, 14
constitutum (= *consilium*) domini
58, 16
constitutus = *ὄν, νελευρος*: oppi-
dum inter utraque flumina con-
stitutum 37, 5. 39, 14
constringere: quibus fame constrictis
36, 10
constructio ad sensum: regina ad
seruum dei properans cum marito
monstrat filium..., promittentes
(promittens *CGL*) 25, 1. ut eum
castella inuitarent, credentes 27,
12. omnem populum, ne... con-
fiderent 45, 10
constructionis tuae libellus 2, 5. *cf.* 3, 14
construere (= *exstruere*) basilicam
26, 1, cellulam 39, 15. 18. 66, 23
consumptrices frugum locustae 28, 20
consurgere = *surgere*: 41, 9
contagia iniquitatis 23, 7
contemnere = *parui facere*: 24, 1. 15.
69, 15. — = *neglegere*: si contem-
nerent imperata 42, 4. 44, 12. —
= *nolle*: sua tutare contempserat
49, 9. 68, 7
contemplari (*passiue*) 66, 11
contemptor s. operis 30, 4. *cf.* 8, 15.
42, 9. 45, 3

contemptus ultionem 24, 9. pro scelere contemptus 24, 12
 contentus nudis pedibus ambulare 19, 6. *cf.* 56, 12
 contritus ossuum dolore 21, 11
 contestari = *obsecrare*: 12, 9. 57, 4. *cf.* 48, 11
 contestatio = *obsecratio*: 58, 23. 59, 6. 63, 2
 contingere (= *tangere*) tectum cellulae 22, 19, substantiam pauperum 59, 4
 contribulatum spiritum 61, 7 (*l. script. sac.*)
 contritio 24, 11. (*cf. Rönisch It.² pp. 71. 310*)
 conuellere mansuetudinem regiam 57, 3
 conuenio uos attestatione 57, 17
 conuersatio = *uita, uiuendi ratio*: 26, 10. 60, 9. — = *consuetudo, usus*: 69, 3
 conuerti (*sc. ad fidem christianam*) 53, 11
 cooperire = *uestire*: uilissimis pelli-
 bus coopertus 23, 2
 copulare sceleri sacrilegium 62, 17
 cor = *animus*: corde plus uidere 11, 10. 53, 8. — 28, 3. 15. 29, 4. 43, 11. 49, 14. 54, 8. 60, 23. (*l. script. s.*) 25. 61, 8. 64, 21
 corporale periculum 55, 13
 corporea delectatio 26, 16
 corpusculum = *cadauer*: 12, 4. 14. 18. 57, 24. 64, 13. 19. 65, 12
 correptio 23, 21 (*Rönisch It.² p. 310*)
 corripere: correptus homo 30, 20. c. flagello paterno 53, 16
 cruor humanus 39, 2
 crucis signum exprimere 45, 19. 62, 4
 cubiculum: in cubiculo cordis 64, 21
 culminis grammatici decor 3, 14
 cultor = *fidelis christianus*: 30, 22. — = *incola*: 40, 4. 57, 20
 cum c. *coni. plusqp.* = *quotienscumque*: cum fluuius creuisset ambissetque 33, 13
 cumulus condemnationis 19, 17. — crescere in cumulis = *super ripas effundi*: 33, 14
 cupitum iter reserare 47, 12
 curatus est daemone 54, 13
 curnatus in oratione 34, 13

Dare: data oratione 52, 9. 54, 17. *cf. reddere*

datiuus: aurifices pectori gladium imposuere (*posuere codd.*) 24, 3 — muris inuigilare 48, 21

de: periculum de paruulo filio 8, 2. qua de singulis omissa 12, 16. quid de male paratis facias 16, 3. posse se mandatis oboedire de cetero, si . . . 30, 15. de domini pietate polliceor 36, 18. — = *ex*: de longinquis regionibus 4, 10. de qua prouincia 4, 18. de finibus 8, 13. de longinquo 9, 20. de exilio reuocare 11, 2. de Lauriaco 51, 6. *cf.* 13, 7. 14, 3. 16, 9. 22, 12. 25, 1. 26, 19. 52, 12. 54, 8. 56, 16. 57, 12. 14. 60, 3. 63, 15. — = *a*: de qua (tribulatione) liberabuntur 55, 5. *cf.* 60, 15

debere (= *posse?*) in quibus debent ordinari 50, 20

decimas frugum pauperibus impen-
 debant 35, 15. *cf.* 9, 10. 35, 21. 36, 9. 15. 20

declinare episcopatus honorem 8, 7. ad proximum oppidum declinauit 14, 5. hominum declinata frequentia 18, 12

declinatio. abl. sing.: nauti 33, 10. inferiori 20, 2 — *nom. plur.*: idem 53, 18. *gen. plur.*: aduersantium (*aduersantium CGLN*) 21, 8. fatentum 28, 16. egentum 35, 10. ministrantum 46, 4 *gen. plur. in uum*: ossuum (*ossium CGLM*) 21, 11. *cf. sanitas ossuum Epist. Eug. ad Prob. Excerpt. p. 2, 27. mensuum* 44, 2. (*Rönisch It.² p. 265*). — *dat. plur.*: isdem (*codd. hisdem et hiisdem*) 8, 9. 51, 12. 55, 23

decurso ex more psalterio 28, 1
 deducere = *abducere*: in captiuitatem deducti 45, 6. *cf.* 21, 15

deferre = *ferre, afferre*: 16, 13. 25, 23. 38, 9. 39, 17. 45, 15. 47, 16
 deficere = *desistere*: a sacrilega intentione defecit 23, 10. *cf.* 46, 14

deflebat se a principibus transitum postulasse 20, 6

degeneres circa obseruantiam mandatorum 61, 12

delegare: monachos delegatos fratri-

bus 54, 15. d. sollemnia celebranda 58, 12
 deletae (delatae *MN*) sunt militares turmae 38, 17
 demorari = *morari*: 61, 19
 denegare = *negare*: 16, 5. 20, 8. 59, 19
 densitas locustarum segetem deuorauit 30, 1
 denuntiare = *nuntiare*: 42, 7. 52, 20. 60, 22. ultio denuntiata 63, 4
 deoscere = *poscere*: 21, 18. 32, 3. 46, 14
 depositio = *funus, mors*: 58, 9. 64, 2. 66, 19
 depraeditio 50, 18. 63, 16
 deprecari (= *precari*) communem dominum 28, 3
 depromere experta 69, 1
 deputare: uestes pauperibus deputatae 62, 16
 derelinquere = *relinquere*: 42, 10. 64, 11
 desideranter occurrit 37, 10
 despiciere = *omittere, neglegere*: quod praua uoluntate despexit (sc. explere) 23, 20
 destinare = *mittere*: 10, 3. 38, 12. 42, 2. litteris ad s. Paulinum destinatis (ordinatis *Sauppe ex L*) 43, 4. 48, 5
 deuiare: non ad sinistram deuians, non ad dexteram 47, 13
 deuotio 16, 14. 22, 14. 27, 17. 35, 17. 46, 20. 65, 11
 deuotissime 35, 14
 dextri = *boni, electi*: 5, 4
 dicere = *imperare*: 34, 1
 dictus: saepe dicti s. Seuerini 3, 4
 difficillimam (sc. *impetratu*) in illis locis speciem 45, 14
 dignari (= *ἀξιόων, geruhen*) 3, 21. 4, 19. 34, 20. 53, 16. 61, 8
 diluculo iam clarescente 33, 21
 dimittere = *relinquere*: parietes tantum dimisit 63, 4. cf. 23, 14. 24, 17
 dirigere = *mittere*: 1, 6. 9, 10. 11. 19, 23. 14, 24. 14, 35. 24, 37. 19. 22. 51, 13. 55, 3. 62, 19. 68, 8
 diripere = *rapere*: direpto animalium grege 49, 8. 62, 21
 discere = *cognoscere*: 25, 9
 discussus = *mors*: 12, 12
 discretionis aeternae examine firmari 60, 21

discurrere: fama discurrens 18
 cf. 24, 12
 discussus sollicita interrogatione 14, 17
 desertitudo obscura 2, 14
 disparatus: uiginti et amplius milibus disparatum 41, 21
 dispositionibus pacificis in oppidis ordinati 51, 6
 dissipare potestatem 57, 2
 districtus: districtius excubate 48, 15. districtiore ieiunio 55, 11
 diu est, quod *uide* quod
 diuersitate remedii nihil proficiente 21, 14
 diuertere: (bestia) in unam partem diuertit 47, 19
 diuinitas offensae 61, 6
 domesticae sanitates 55, 20
 dominus *titulus* 1, 3. 4, 8. 68, 3. cf. domno meo Marino abbate *Excerpta* 1, 8
 domus seruitutis Aegyptiae 63, 15
 donare = *dare*: Christo donante 5, 3
 dubitare c. *inf. uide 'infinitiuus'*
 ducatum per niues praebere 10, 14. 47, 19
 ductor comitum 47, 6
 dulcedine caritatis suos alloqui 57, 10
 dum a) c. *ind. praes.* = *cum*: noli me uerberare, dum dicis 2, 18. cf. 24, 20. 21. — b) c. *coniunctiuo imperf.*: dum rogaretur 8, 7. dum sanctuaria quaererentur 9, 23. dum imbecillitatem quereretur 11, 9. cf. 13, 12. 20, 5. 21. 27, 4. 9. 38, 20. 41, 8. 46, 5. 51, 18. 56, 9. 63, 18. — c) c. *coniunct. plusqpf.*: dum peruenisset ac supplicaret 64, 18. dum contempsisset 8, 3. dum ignis fuisset inuentus 8, 18. dum se inclinasset 22, 19. dum comprobasset 53, 14. dum transmigratio prouenisset 58, 1
 durare in perniciem 53, 14. uobis in opere suo durantibus 59, 17. cf. 59, 21
 dure = *inhumane*: 16, 4. (diu *CG LM*)

E, ex: a) *pro gen.* cuiusdam ex optimatibus 11, 5. plures e ciuibus 16, 19. cf. 17, 14. 20, 22. 37, 19. — b) = *ab*: habens Gothos ex inferiori Pannonia infensos 20, 2. e

- latere ueniens 47, 10. ex hostibus armabuntur 17, 8. — ex ea nocte (ex nocte *MNTV* fort. recte; ea nocte *CGL*) 30, 1. ex hoc 57, 7 eatenus 70, 2
 edicere (= *dicere*) uiris religiosis 1, 12
 effectus (= *uis, uirtus*) diuini 1, 13. 31, 13
 efficere = *facere*: qui te efficiat certior 21, 5
 effigies = *facies, forma*: effigiem s. praeferebat Seuerini 38, 1. 47, 7
 effluere: ut tempus efflueret 31, 6. 64, 2
 effugere (= *fugere*) lepram peccatorum 43, 20
 effusis precibus 24, 10. cf. fuis a deum precibus 22, 3
 elationis supercilium 19, 13
 elephantiosus 11, 7. 52, 12
ellipsis: a) *substantiu*: terrena (sc. patria) 5, 6. ex illo (sc. tempore; die *add. solus L*) 12, 3. 36, 20. ex hoc 57, 7. in crastinum (sc. diem) 58, 9 — b) *pronominum*: debere (sc. eos) suscipere 39, 20. cogitans (sc. se) abducere 49, 23. (cum) sanctae largitioni tuae conferre (sc. nos, *quod add. CGL*) aliquid deceat, non auferre 59, 8. in quo nulla aromata fuerant, (cui) nulla manus accesserat 64, 5 — c) *uerbi*: Pascasio Eugippius in domino salutem 1, 4. 68, 4. quid tibi aquas expectare de silice 2, 19. Feletheus, qui et Feba (sc. appellabatur) 7, 19. 23, 3. 49, 20. quid plura? 52, 16. idemque post pauca (sc. inquit, *quod numquam omittitur*) 54, 11 — *ellipsis uerbi* sit: ipsi gloria in saecula saeculorum 61, 23. pax tibi, rex optime 50, 9. — perductum et commendatum (sc. esse, *quod fere semper omittitur*) 65, 12. nec mora (sc. erat) 29, 11. 41, 12. Odoacar integer (sc. erit) 51, 21
 eloqui = *loqui*: qui tam sacrilega fuerat elocutus 41, 4
 emerere = *assequi*: hanc gratiam fidei feruor emeruit 32, 9
 enutrire = *nutrire*: 19, 3
 eo (= *propterea*), quod 4, 16
 epistolae *plurale tantum* (?): populos missis exhortabatur epistolis 35, 22. oblati regi receptisque epistolis 38, 7
 eripere: a uastatione erepti 50, 22. ereptos de terra Aegypti 57, 11
 erogare: uestes egenis erogandas 10, 13. seruata erogare pauperibus 16, 8. 35, 23
 erratum = *peccatum*: 15, 3. 56, 13. 62, 24
 errore noctis confusi 15, 9
 erumpere in ridiculam uanitatem 40, 12
 esse c. *aduerbio*: fluuius erat inferior (?) *sic codd. ueteres omnes*) 33, 15
 esuries 35, 12
 et: fide, spe et caritate 24, 20. — = *uel* (?): tredecim et quattuordecim annos 51, 21
 euadere malitiam 29, 9
 euectio negotiatorum 45, 15
 euentus rerum praesentium 57, 23
 euitare = *nolle*: reuerti ad propria euitauit 10, 7
 euocare = *uocare*: aduenerat euocatus 27, 18
 exaestuans facibus feminei furoris 23, 15
 examine (= *iudicio*) diuino declarati 28, 10
 excedere (= *supergradi*) signum crucis 33, 13. 17
 excessus = *peccatum*: 53, 14
 excludere (sc. itinere): ut eos ingens fouea excluderet (includeret *CG L*) 47, 5
 excrescens inundatione Danuuii (fluuius) 32, 17
 excubare = *manere*: prae foribus excubans 37, 21
 excubiae monasterii 53, 10
 excurrere ad fluuium 39, 1. fama excurrente 39, 5
 excutere: flammam excussis lapidibus elicere (*sic scribendum cum MN TV cl. Ouid. Met. VIII 339; concussis CGL*) 31, 4
 exequia: cui iam parabat exequia 52, 7 (cf. *Rönsch It.² p. 271*) cf. exequiis iam paratis 31, 17 — (= *cadauer, reliquiae*) populo exequiis reuerentibus occurrente 65, 17; cf. reuerens
 exercitiis talibus (= *operibus sanctis*) roboratus 13, 12
 exercitus *plur.* (= *Heerhaufen*): suis

exercitibus 37, 13. cum multis
exercitibus 63, 10
exigere = *postulare*: 29, 15
existere: hospitis susceptor extiterat
14, 16
exitium inlatae calamitatis 16, 20.
cf. 43, 2. 7
exorare 52, 16. 54, 9
experta requie priuari 9, 8
expiare (= *uitare*) periculum reme-
diis 55, 14
explere: 23, 19. 29, 7. e. ieiunium 37,
2. *cf.* 47, 19. 48, 21. 54, 17
exprimere = *dicere*: quod cogor ex-
primere 40, 16. exprimens solitum
scripturae sermonem 45, 20. quo
eum expresserat regnatum 51,
15 — = *facere*: e. signaculum
crucis 33, 11. 45, 19
extare = *esse*: 16, 1
extensio pendula 32, 20
exterior oculus 53, 6
exterrere = *terrere*: 15, 6
exuens se uestem 21, 23

Facere: qui me fecit calamitatibus
interesse 51, 2
facultates = *fortunae*: omnes cum
suis facultatibus emigrantes 57, 14
fax: facibus feminei furoris 23, 15
feralis et noxia coniux 23, 5. f. ex-
cursio 48, 9. — feraliter cuncta
uastauit 43, 9
ferre = *dicere*: ante lati filius 7,
19 — = *auferre*: quos eodem
die tulerat 24, 15 — = *pati*,
sustinere: quae energumeni solent
ferre 54, 12. *cf.* 27, 8
feruore perfectioris uitae 5, 12. fer-
uorem (*sc.* fidei) eius admirans
21, 24
festinus abscedo 14, 4. uade festinus
17, 13
festiuitas = *dies festus*: 56, 10
fidelis (= *gläubig*) portitor 3, 22. *cf.*
4, 1. 28, 6. 30, 3. 20. 43, 10. 45,
22. 61, 2. 69, 9. 11 — = *fidus*:
nuntius fidelis adueniet 21, 4 —
fideliter oboedire 48, 19
fides (*sc. christiana uel catholica*)
12, 19. 13, 11. 20, 10. 24, 19. 31,
14. 18. 32, 8. 33, 2. 36, 19. 47,
9. 53, 11. 60, 10. 11. 13. 69, 17
fieri uictores = *uincere*: 17, 7

figere: fixis genibus (*humi, quod*
Sauppe addidit, abundat; cf. Eu-
gippii Excerpta p. 967, 16: cum
genua figunt. *Vict. Vit. II* 50:
fixis genibus) 28, 5. genibus humi
fixis 31, 7
finis = *mors*: 20, 20. 43, 20
firmare = *affirmare*: quem humano
firmabat cruore respergi 39, 1 —
= *confirmare*: firmatus oraculis
56, 4
flagrabat opinio celeberrima 27, 1
flammare cereos animosque 28, 13
fletus *plur.*: aliquid proferre cum
fletibus 19, 19. continuatis fletibus
21, 16. 28, 5. 29, 13. *cf.* 21
18. 29, 5. 34, 13
fluenta Danuuii 16, 4, Histri 27, 6
foeditate superbiae respersus 53, 13
fore *uide 'coniugatio'*
forma: daturus monachis formam 26,
9. forma estote gregi 69, 7,
fidelibus 69, 9 (*l. script. sac.*)
fragrantia (*flagrantia libri*) tantae
suauitatis 63, 21
frater (*sc.* in Christo, *i. e. monachus,*
christianus): 11, 18. 34, 17. 40,
14. 54, 15. 55, 10. 57, 11. 59, 21
fraudari quiete perpetua 34, 22
frequentans ad dei famulum 22, 10,
ad serum dei 42, 21. — fre-
quentare s. uirum 23, 5. f. ieiuna-
tia 43, 23. — loca frequentata
cultoribus 57, 20
frequentia hominum declinata 18, 13
fructus misericordiae = *elemosynae*:
13, 17. f. paenitentiae (*sc. orati-*
ones, ieiunia, elemosynae) 15, 18
fugitiuus 4, 20
fulgere uirtutibus 4, 12. f. claritate
diuini muneris 19, 21. f. aequali
uultus hilaritate 56, 13
fundare castellum in planum 32, 18,
cellulam 37, 6
fundere: fuis precibus 22, 3. fusa
lamentatione 30, 11. *cf.* 32, 6
funerae uoces 31, 18
funus = *cadaver*: ossa funeris 64,
2. 8. f. sanctum 66, 3
futurus: hostes futura nocte uenturos
10, 17 — in futuro = *post mortem*:
59, 13

Generalis populi migratio 12, 3.
58, 1

genitivus: sicut moris est 4, 5. per id temporis (p. idem tempus *CG L*) 38, 14. quicquid bonorum operum 29, 15. quicquam horum 32, 8. auri quippiam 57, 21. quantum dispendii, quantum beneficii 30, 21. quantum utilitatis, quantum feruoris, quantum puritatis 69, 5. — duo captiuorum 21, 5. — absque ulla sui captiuitate 57, 15. — quanti valeat fidelis oratio 30, 2. — presbyter Italiae 4, 13. annus sextus depositionis 64, 2. uarias peregrinationis sedes 64, 12. sedis Romanae pontifex 65, 16. uehiculum sancti corporis 66, 10. ex oppido Tigurniae 36, 1. — qui postea regnauit Italiae 22, 17 (*cf. Rönisch It.² p. 439*)

genitale solum relinquere 44, 22

genuinae libertati restituere 25, 5

gerundium: dedit operam uidendi 53, 8. — *abl. pro participio praes.*: accusando 2, 17. id tacendo 5, 2. orando 12, 17. aspiciendo 26, 13. differendo mandatum 42, 12. declinando fastidia 55, 21

gerundium: quae commendauimus intimanda 3, 23. celebranda sollemnina delegare 58, 11. studia obseruanda derelinquo 58, 13. — uirum dei misit consulendum (*sic codd.*; *Sauppe scripsit* ad uirum. *sed cf. Lucifer. p. 7, 15 ed. Hart. Venant. Fort. II 9, 46* aduolat undique quisque suo templa petenda loco. *V 1, 1* quem reuisendum pergeret) 20, 23. quae a me narranda poscebas 68, 17. *cf. quae speranda duceret* 51, 13. 62, 16

glaciali frigore solutae rates 16, 16
gratanter captiuos absoluere 37, 17
gratia (= *Gnade*) caelestis 18, 18, dei 19, 10. 26, 17. 43, 16. 56, 5. 67, 2. salutaris 53, 2. — = **munus**: gr. prophetiae 25, 3. 49, 15. *cf. 32, 8*

gratiarum actio: diuinae clementiae gratiarum retulimus actionem 65, 8. *cf. 10, 19*

gratulabundus 51, 17

gratulatio = **gratiarum actio**: gens coepit gratulationis obsequium reddere 22, 11 (*cf. Rönisch It.² p. 367*)

grauiter (= *ualde*) dolere 42, 19, turbati 50, 3

gressus = **pes**: suis gressibus ambulantem 22, 4. fide magis quam gressibus proficisci 47, 9

grex i. e. **christiani**: 69, 8 (*l. script. s.*)
gustum nectareum suauissimae promissionis dirigens 3, 2

Habere (= *ἔχειν*): tu quid de male paratis facias, non habebis 16, 3
habitaculum 10, 15. 11, 23. 18, 10. 47, 17

habitationem loci illius (= *illum locum*) relinquere 42, 2

habitor = **incola**: 7, 7. 41, 20

habitus: habitu uerboque interitum oppidi monstrauit 14, 7. *cf. 22, 18.* uultus ac uestis habitum (**habitus** *CGL*) 25, 10

hebdomas: 35, 10. 45, 5. 56, 12

hereditario iure filii exempla distri- buere 69, 13

heremus (*ἔρημος*) 10, 15. 47, 16

heteroclita: diacones 33, 22 (*cf. 28, 2* diacones *CGL* diaconos *MNTV*), hebdomadarum 35, 10 (*cf. 45, 5* hebdomada *LM*, hebdomade *CG NTV*) *cf. Rönisch It.² pp. 258. 262*

hic = **is**: 5, 10. 9, 11. 10, 13. 54, 10

hic = **in hac uita**: 59, 12

hinc = **de hac re**: 4, 7

hospitalitatis gratiam praebere 42, 15

huc (= *ad hoc tempus*) usque 25, 20
humanitas = **uictus, cibaria**: nihil humanitatis inuenire 48, 10. *cf. humanitatem piscibus exhibere* 16, 4

humaniter (*sic CGMNTV*, unanimiter *L*) 64, 1

humilitas (= *Demuth*) 7, 11. 13, 15. 19, 11. 19, 43. 11. 61, 11. — humilitatis meae monita 20, 15; *cf. 'abstracta'*

humiliter precari 49, 14

hypallage: miro humilitatis exemplo 19, 19. medio noctis tempore 59, 21. caruit omnium langore membrorum 66, 5

Iactare = **proicere**: quas (scalas)

iactauerant 49, 12

iactantia 5, 2

ibidem = *ibi*: 42, 7. 45, 3. 17
idem = *is*: 8, 9. 12, 15. 37, 11. 38, 10. 41, 4. 43, 20. 48, 13. *cf.* 3, 20. 27, 19
idolorum seruitus 16, 1 (*l. script. s.*)
igniculum lucernae perquiram 2, 15
imbecillitatem oculorum plurimam pati 52, 22
immanissimus langor 66, 16
immanitas frigoris 19, 7
immensas gratias referre 24, 18. 64, 4
impendere (= *dare*) frugum decimas 35, 15. quantum caritatis impendere 47, 20
imperata contemnere 42, 4, supplere 42, 13. imperatis parere 51, 17
implere: quicquid bonorum operum necessitas exigebat, implebatur 29, 15. sermo praedicentis impletus est 39, 10 (*l. script. s.*)
implorare sanitatis remedia 43, 15
imprimere signaculum s. patibuli 33, 16
imputare = *tribuere*: ne uestris uiribus palmam certaminis imputetis 44, 18
in a) *c. accusatiuo*: in posterum (= *postea*) 54, 4. in crastinum (= *cras*) 58, 9. quem (locum) accepturus erat in possessionem 60, 11. in modum (= *instar*) fontis 46, 7. — in Lauriacum oppidum 45, 8. in Batauis oppidum 44, 6 — b) *c. ablatiuo*: in Asturis 14, 15. in loco Boiotro 53, 12. in tribus locis 21, 3. 27, 20. 32, 9. 43, 20. 45, 14. in illa hora 27, 3. 39, 1. in noctis principio 49, 1. in eadem hebdomade 45, 15. in eodem die 58, 12. *cf.* 66, 19. — conuertimini in toto corde, in ieiunio et in fletu (*l. script. s.*) 29, 4. in gaudio exultantes 65, 7. — in hoc uersiculo quieuit 62, 8. — in *cum ablatiuo pro in c. accusatiuo*: in sua fide suscipere 10, 22. 51, 5. in proximo uico ueniens 23, 11. confido in domino meo Iesu Christo 23, 19. 60, 15. in secundo miliario egressus 27, 1. dum in oratorio peruenisset 64, 18. lingua in oratione soluta 65, 1. — magna in redimendis captiuis industria 25, 4. miraculo in accensis cereis 29, 1. in omnibus gratiae deo

referuntur 31, 11. in absenti (?) 48, 3
incendia corporeae delectationis 26, 16
incentiua libidinum 26, 15
incessabilis dolor 66, 17. — incessabiliter 62, 22
inclinati (inquinati *CGL*) desideriis carnalibus 13, 18
incolumitas membrorum 21, 12
incommoda desperatae messis 37, 3. absque ullo libertatis incommodo 51, 11. aegritudinis incommodum pati 66, 2
incrementis prosperioribus auctus 21, 8
incubare orationi 44, 9
incurrere lepram peccati 10, 7, iactantiae uanitatem 54, 9
indicatiuus: quale periculum illa incurrit (incurrerit *CGL*) 8, 4. quemadmodum locustae depulsae sunt (sint *CGL*) 8, 14. qualiter elephantiosus curatus est (sit *CG L*) 11, 8. quod praedixit et curauit 11, 21. quomodo diem indicauit (indicarit *L*, indicauerit *C G*) 12, 7
indicare orationem 11, 18. indicto ieiunio 22, 2. 27, 23
indicia s. Seuerini 2, 3. commemoratorium iudicii refertum 2, 6. i. mirabilis uitae 5, 20. — indicia rapinarum ostendentes 16, 21
indiuisa fratrum congregatio 58, 2
induere: uestem, quam induta fuerat 21, 23; *uide* exuere
indulgere: quae (*sc.* magnalia) illi saluator indulerat 19, 1
inediis corpus subiugare 19, 2
infantulus 24, 17
inferre: qualia monasterio Fredericus intulerit 12, 12. i. uulnera 17, 23. quantum dispendii incredulitas inferat 30, 21
infidelitas 10, 19. 13, 18
infinitiuus. a) pro ut: laicus efficere rogaretur 2, 8. rogauit presbyteros abscedere 33, 21. Ambrosium rogat absolui 51, 16. rogans se mundari 52, 14. se duci rogat 66, 9. aliqua a se sperari poscens 11, 2. medelam sibi praestari poscebat 53, 2. remeare compellitur 18, 6. compelletur

explere 23, 19. militem compulit diripere 62, 20. dum uniuersi compellerentur exire 63, 19. inuigilare compulsi 48, 21. — qualiter ciuibus uigilare suaserit 10, 18. cum redire suaderetur 43, 17. ieiunium persuasit indici 27, 23. talia me facere persuasit 34, 9. praesentibus tacere persuasit 34, 19. — me interesse praecepit 5, 8. corpusculum pariter portari praecipiens 12, 5. cum aliquos transferri praecepisset 23, 13. cuidam praecepit transuadare 25, 6. cereos (sc. eos) afferre praecepit 27, 24. uni praecepit occurrere 55, 11. fratres adesse praecepit 59, 22. 60, 4. ministeria praecepit auferri 62, 18. — reddi sibi filium precabatur 21, 17. admonebat inhaerere 26, 9. regem uenire communuit 56, 18. cunctos hortabatur armari 14, 11. presbyteros hortatus est deprecari 28, 2. 37, 1. — Maximinum imperat admonere 42, 9. iussis instruit uasa replere 46, 12. — qui te sacerdotem fieri praestitit 5, 7. accidit mulierem iacere 31, 16. elegerunt praedictum uirum suscipere principatum 39, 12. non ministrari uenerat, sed ministrare (l. script. s.) 46, 1. — cum credere dubitarent 14, 15. Batauinis relinquere dubitantibus 44, 23. a quibus se non dubitabat occidendum 20, 7. — b) *infinitiuus praes. pro inf. fut.*: qui se interire crediderant 16, 15. credimus nos fieri uictores 17, 6. promittentes se nequaquam obuiare 25, 2. nequaquam eos uenire signauit 36, 2. cogitans abducere et collocare 49, 23. credo te impetrare 52, 9. aestimantes ossa inueniri 64, 2. — c) *inf. perf.*: quemadmodum oleum creuisse contigerit 10, 12. — d) *infinitiuus futuri passiu.*: Paulinum praedixit episcopum ordinandum 9, 21. quod benedictionem praenuntiauerit deferendam 9, 25. se non dubitabat occidendum 20, 8. superanda asserebat incendia 26, 15. oblationem praedixit offerendam 36, 4. praenuntians hostes

superandos 44, 11. eos asserens capiendos 48, 19. cf. 62, 16. — e) *nominatiuus c. infinitiuo*: numquid aedificasse dicendus est 3, 9. num putari debeo conscripsisse 3, 12. qualiter Odoacar praenuntiatus sit regnaturus 7, 18. loquela refertur reddita 12, 17. cur aestimor posse 21, 19. presbyter et diaconus obisse noscuntur 35, 3. informare = *erudire*: 18, 9. 43, 2. 53, 7. informatione paterna corroborans 60, 1. ingentes lacrimae 40, 11. ingredientibus (= *offerentibus*) se presbyteris 39, 16. ingruente barbarie 44, 24. inhaerere deo oratione 18, 14. uestigiis patrum 26, 10. nefandis sacrificiis 27, 21. responsis 52, 22. inhibere (inhaerent *CGL*) insidias hostium 13, 17. inimicus = *hostis*: gladius inimici 45, 3. inimicorum feralis excursio 48, 9. inlacrimare = *lacrimare*: 42, 6. innocue palmam sequi 13, 13. inquirere = *quaerere*: 4, 4. 13. 50, 8. 60, 14. insinuare rem 38, 6. insistere: insistebat uexatos restituere libertati 25, 4. — i. orationibus et ieiuniis atque elemosynis 45, 11. piis operibus 57, 6. cf. incubare, inhaerere. institutum = *uitae ratio*: 7, 11. — institutis proficere 15, 20. integer = *uiuus, superstes*: 51, 21. intentio (= *consilium*) sacrilega 23, 9. intercapidine tanta eos praecedebat 47, 14. intercessio 8, 4. 30, 10. intimare *aliquid* 3, 23. 25, 12. 58, 10. intima humilitate 19, 10. intra muros (= *muris*) concludere 48, 8. intrinsecus consistentes 14, 6. 15, 6. intuitus: promerendae benedictionis intuitu (= *causa*) 22, 15. quantum ad hominis spectat intuitum 60, 19. inuigilare muris 48, 21. inundatione lacrimarum 61, 7. ipse = *is*: loquela ipsius 5, 11. 29, 2. — = *idem*: quod ipse esset

22, 8. ipso quo uestiebatur amictu 56, 9
 is *pro reflexiuo*: dicentes, quod, si quis ad eos ingredi conaretur 24, 3. credentes, quod nihil eis eueniret aduersi 27, 13
 iter agere 64, 10. — iter (= *mors*) suum indicare 58, 22
 iugalis = *maritus*: 65, 10
 iugis oratio 61, 4. — iugiter 3, 24. 11, 11. 56, 1. 20. — in orationis iugitate effici continuus 53, 9
 iussio 25, 2. 33, 9. 43, 22
 iustificatio = *iustificati*, *iusti*: 19, 17; *cf. 'abstracta'*
 iuxta = *secundum*: uiuens iuxta doctrinam 13, 9. iuxta sententiam saluatoris 18, 19. iuxta morem prouinciae 32, 13. *cf.* 31, 1

Labi: cum dies tertius laberetur 55, 3
 lacrimabiliter 52, 16
 lacrimabundus 32, 2
 lacrimantibus gaudiis gratias referre 66, 14
 lamentum 55, 12
 langor (*sic et codex V Excerptorum et meliores libri Vitae exhibent*) = *aegritudo*, *morbus*: post immanem diutinumque langorem 8, 21. 12, 21. 22, 12. 31, 17. 52, 6. 64, 15. 65, 20. 66, 5. 67, 1
 languere = *aegrotare*: corpus languentis 31, 20
 largitio = *donum*: 36, 7
 largitor 16, 14. 52, 15
 latrunculus 17, 3
 laudator 11, 3
 laus = *sacrificium*: uespertinae laudis officio 8, 18. — laudem dicere 65, 1. laudem se obtulisse respondit 65, 3
 lepra peccati 10, 7. 43, 19
 leprosus 10, 6. 43, 13. 52, 17
 letalis papula 11, 20
 leuare corpusculum 57, 23
 leuigata erat tabularum coniunctio 33, 1
 linteaminibus immutatis 64, 7
 locellum ligneum parauerunt 62, 11
 locus = *castellum*, *oppidum*: 27, 19. 23. 31, 16. 32, 19. 40, 5. 15. 48, 13

loquela = *lingua*: 5, 11. 12, 17
 lorica fidelis ieiunii 43, 10
 lumina corporea = *oculi*: 53, 5. — lumen cognitionis ostendere 28, 4
 luminaria = *cerei*: 31, 3
lusus uerborum: dilatam eorum oblationem praedixit barbaris offerendam 36, 3. largitionem in unum collatam, quam mittere distulerant, hostibus obtulerunt 36, 7. frustra illuc ueritatis inimicus accessit, ubi tam imprudenter excesserat 41, 6. acruus faeni accensus lumen, non incendium reddidit ciuitati 49, 3. cum largitioni sanctae tuae conferre aliquid deceat, non auferre 59, 8

Macerati diuturnis ergastulis 24, 6
 maestum silentium 31, 18
 magis = *potius*: 11, 10. 20, 10. 46, 19. 53, 6. 8. 58, 14. *cf.* 57, 2
 magisterium = opus tuo magisterio fructuosum 67, 5
 magnalia 18, 21. 31, 12. 52, 19
 maiores = *fratres natu maiores*: 2, 6
 male securi ciues 10, 18. 30, 4
 malitia praesentis temporis 29, 8
 mancipare: monachos abstinertiae remediis mancipauit 54, 16. mancipari armis caelestibus 63, 1
 mancipium auaritia 16, 1
 mane facto 49, 6
 manere = *habitare*: in paruo oratorio, quo manebat 56, 4
 mansor = *incola*: 9, 28. 28, 22. 32, 19. 41, 1. 44, 4
 manus linguae tuae 3, 16
 materiam sui sceleris aestimarunt patris interitum 13, 6
 materialia arma 44, 15
 maturitate messium flauescere 36, 10
 matutinus occurrit 50, 6
 memorare = *dicere*: 26, 14. — memoratus 5, 9. 15, 1. 23, 3. 23. 31, 11. 33, 18. 34, 7. 12, 40, 1. 42, 18. 43, 4. 49, 13. 53, 12. 56, 17. 62, 21. 69, 17
 memoria = *monumentum*, *sepulcrum*: 3, 21. 66, 24
 mercimonia locis prouidere 40, 5

mereri: quo mereatur socius fieri 5, 4. utinam merear ueniam inuenire 32, 4. meruit colorem mutare 52, 18. meruit effici continuus 53, 8. merear muniri 59, 10. quam (sc. familiaritatem) meruerat 43, 1

migrare: ne uastentur potius quam migrantur 51, 1. *uide* transmigrare. — migrare e corpore = *mori*: 58, 13

migratio generalis populi 12, 4. 14. — m. = *mors*: 57, 9

militantes deo = *sacerdotes, monachi*: 61, 4

miliarium = *mille passus*: in secundo miliario 17, 15. 27, 2. uno a Fauianis distans miliario 18, 12. in uicesimo ab urbe miliario 50, 5

minime = *non*: 8, 19. 31, 3. 35, 11

ministerii uilissimi seruitus 23, 13. ministeria altaris 62, 18. ministerium fraternum 69, 21

miseratio 17, 25. 64, 18

miseri corditer 17, 11

morbo dominationis inflati 13, 5

mortificanda esse incentiua libidinum 26, 15

mox = *statim*: cadauer mox ad uocem aperuit oculos 9, 6. 11, 12

multiplici contritione discurrens 24, 11. — multipliciter hortari 44, 10

mutuis se gladiis conciderunt 15, 10

Natalibus nobilissimis orta 15, 23

naugigatione Danuui descendere 40, 21

nec — nec = *neue* — *neue*: nec prospera nec aduersa retraherent 18, 2. — nec non et 1, 12. 4, 9

nemoribus siluarum occultati 49, 4

nequaquam = *non*: 3, 5. nequaquam ultra 25, 1

nescire: nesciunt latere quae bona sunt 18, 19. nesciunt facta praeterire 68, 14

nimietate glaciali concretus 19, 8

nimius = *magnus*: 48, 2

nomina oppidorum indeclinabilia abl.: Asturis 7, 2. 13, 9. Comagenis 7, 5. 11, 6. Fauianis 7, 7. 15, 13. Cucullis 8, 10. 27, 16. Batauis 10, 8. 37, 4. Iuuao 31, 1. Quintanis 32, 14. Iobiaco 41, 20. Boiotro 39, 14

non = *ne*: non te pigeat 20, 15. non uacillet 36, 20. non desit — non pigeat — non dubitetis 61, 3

nonnulla copia 35, 23

noui: noueris 59, 1

nubes excusationis 2, 16, locustarum 29, 19

nullatenus 42, 16. 65, 13

nullus = *nemo*: 29, 9. 38, 20

numerositas uirtutum 70, 1

numeri: quantos numeros reperturus fuisset 38, 10. — cum limite Batauno utcumque numero (sc. militum) perdurante 38, 18

nutare in regni primordiis 20, 2, incredulitate 42, 14

Ob hoc 24, 19

oblatio *pro concreto* 36, 3

obsequium gratulationis reddere 22, 11

obseruantia mandatorum 61, 12

obstaculorum tegmina = *pauimentum*: 33, 4

obstruere commoda 46, 10

optentu (= *propter*) memoriae eius 58, 3

optutus (= *oculus*) interior 53, 6

obuiare iussionibus 25, 2 (cf. *Rönsch It.² p. 167*)

occurrere = *obuiam ire*: 10, 22. 41, 12. 43, 7. 50, 6. uenturae calamitati occurrere 55, 13. 65, 17. 66, 4. — = *se conferre*: ad eum uidentum occurrit 37, 10. 66, 19

occursio repentina 50, 8

occursus 12, 20. in occursum regis egredi 50, 4

offerre: oblati (= *redditis*) epistolis 38, 7

officium uespertinae laudis 8, 18. officio sacerdotum reliquias collocauit (i. e. ut sacerdotes sacrificium offerre possent) 26, 1. 41, 19

omnes: antiquum et omnibus maius monasterium 40, 19

omnino: homo omnino latinus 5, 11

omnipotentia 24, 21

operio = *uestio*: uilissimis pellibus opertus 7, 18. 21, 25. (cf. *Rönsch It.² p. 374*)

opitulatio diuina 52, 17

opprimor opinione fallaci 21, 19

opus dei = *sacrificium*: 18, 2. 29, 16. 30, 3. — opera bona uel sancta i. q. *orationes, ieiunia, elemosynae*: 7, 3. 13, 12. 15, 2. 27, 16. 28, 17. 29, 14. opera digna 29, 8, pia 57, 6. cf. 59, 17. — opus solitae maiestatis = *mira-culum* 34, 14. — meis operibus = *mihi*: 32, 8
 optabilem uiam demonstrare 47, 14
 non optare = *nolle*: 59, 7
 optatus = *optabilis*: 54, 14
 optionem dare 51, 14
 orare = *precari*: 8, 17. 9, 3. *sae-pissime*
 oratio = *prex*: 6, 2. 7, 8. 16, 8, 14. 21. 9, 14. *sae-pissime*. orationem dare uel reddere: 34, 23. 52, 9. 54, 17
 ordinare: qui episcopus ordinatus est 17, 2. — de seruis ordinare quod uolumus 23, 17. — in oppidis ordinari 50, 20. 51, 7
 ordo: in suo ordine psallebat 29, 12
 ad osculum accedere 62, 2
 ostio oris clauso 64, 21
oxymoron: grata contentio 22, 8.
 laeta sollicitudo 35, 8

Pacificus 20, 20

palmam supernae uocationis sequi 13, 13. (cf. *ep. ad Phil.* 3, 14).
 palma praesentis certaminis 44, 17
 pandere signa caelestis gratiae 18, 19
 papula 11, 20, letalis 55, 19, mortifera 55, 15
 parere = *apparere*: rubigo, quae messibus nocitura paruerat 9, 13 (cf. *Ennod.* p. 501, 4 ed. Hart.)
 pariter = *simul*: 12, 5. 24, 17. 45, 1. 63, 6. 64, 6
 pars = *res*: super hac parte 5, 10. — partes = *terrae*: de partibus orientis 13, 7, Raetiarum 16, 9
participium praes. pro part. perf.:
 confluentes 4, 10. secedens 18, 4.
 accipiens 19, 2. domino sanante 22, 1. ueniens 23, 12. transfigentes 24, 5. accipientes ac dimittentes 24, 16. suscipiens 25, 22. 24.
 intrantes 31, 2. descendens 33, 10. perlustrans 34, 3. exeunte uirgine 34, 12. orationem com-

plente presbytero 34, 15. secedens 37, 13. remeante 39, 9. eo descendente 40, 21. complentibus 43, 8. praeparantes 49, 11. me discedente 59, 2. perficiens 62, 22. — *part. fut. pass. cf. 'infinitiuus fut. pass.'*
paruunculus (cod. L., paruulus ceteri) 8, 3
 pasci = *ali*: ut pauperes pascerentur 35, 7
passium: cumque redire suaderetur 43, 17. — adeptae 4, 17. contemplari 66, 11
 pectus = *animus*: contumaciam pectoris 53, 19
 pendula extensio 32, 20
 penitus *negationi additum*: 4, 12. 9, 4. 19, 4. 36, 19. 48, 17. 62, 3. cf. 47, 5
 per: deus per omnia comprobatur 17, 9. ea per ordinem retulerunt 21, 6. alloqui per monita 59, 16. Lauriacum se per dei famulum conferre 49, 22. per diuersas regiones uarias sedes sortiti sunt 64, 11. per manus 65, 18
 perennibus gestis decorati 69, 20
perfectum pro plusquamperfecto: in mausuleo, quod praedicta femina condidit, collocatum est 65, 19
 perferre = *nuntiare*: perlato sibi, quod 20, 21
 pergere: ut cum eis pergeret 15, 17. perge uelociter, perge fidenter 17, 10. cum filius tecum perrexerit 22, 1. cum ad Italiam pergerent 22, 5. 38, 18. pergens ad Febanem 40, 1. 9. 42, 6. 13. 43, 14. 44, 24. 47, 8
periodus: quibus deuictis et Frederico fugato, patre capto et transmigrato, post audiens idem Odoacar . . fratrem misit, ante quem fugiens Fredericus profectus est 63, 7 sqq.
 permanere: reliqua (pars) inaccensa permansit 28, 9
 perniciēs: tanta famis perniciēs 15, 19. p. locustarum 30, 5. — = *peccata*: 53, 15
 perpendere *aliquem* facundia peritiae et felicitate otii 68, 6
 perpetuitas uitae = *aeterna uita*: 20, 10
 perpetua quies 34, 22
 perquirere = *quaerere*: 2, 15

- perstructus (praestructus *CGL*) litterarum tenore 43, 5
persuasor 27, 3
persuasu saecularis hominis 27, 1
pertemptare: ne aliquid attaminare pertemptes 59, 3
peruhere: quibus eum relatio peruenerit lectionis 68, 17
peruenire = *uenire*: 39, 5. 63, 4. 64, 20
peruigilem ducere noctem 33, 20
petere *aliquem aliquid*: dum minora petitur 24, 20
pietas = *misericordia*: 36, 18
plurimum prae-grauatus 50, 7
plusquamperfectum pro imperfecto: solitus erat 5, 17. ciuitatem Fauianis fames oppresserat 15, 14. segetem morsus ostenderant 30, 10. cur tuam credideras posse latere praesentiam 34, 8. suscepit 35, 6. captiuos, quos sui tenerant 37, 18
politus saeculari litteratura 2, 11
pompa saecularis 26, 12
positus = *constitutus*, *ᾠν*: in alia provincia positi 11, 17. istic famulo posito 34, 8
populi (= *incolae*) duorum oppidorum 44, 8. 51, 9. cunctos populos terrae huius 57, 12
portitor 3, 22. 8, 5
postulare: postulatus, ut susciperet 26, 5. — p. *aliquem* precibus = *precari*: 41, 14. *cf.* 40, 3
posse: poteritis liberari = *liberabimini* 15, 18
prae (pro *CGLV*) foribus 37, 21. — prae ceteris celerrime 39, 19
praecognitus 49, 6
praeda = *depraedatio*: 18, 1
praedictor 62, 12
praedictus 7, 15. 9, 27. 12, 8. 17, 15. 18, 5. 20, 9. 28, 7. 30, 14. 39, 11. 42, 13. 44, 7. 54, 15. 65, 18
praefatus 8, 13. 39, 2
praeferre: praelatis capitulis 5, 21. — = *praedicare*: quem regem tantis praeconiis praetulissent 51, 20. — = *habere*: effigiem praeferens 38, 2. 53, 6
praefinita responsio 26, 5
praemunire castella ieiuniis 10, 4. 44, 16. *cf.* 44, 2
praerogatiuam usurpare 60, 7
praesagium 51, 14. 63, 2
praesens (*opp.* aeterna) salus 20, 11. 36, 17. 59, 19
praesentare 25, 22
praestare: qui te sacerdotem fieri praestitit 5, 7. nulli licentia praestabatur 14, 8. p. medelam 53, 1. tam grandia 21, 20. sibi potius praestaturus 37, 17
praestruere *aliquem* hortatibus 45, 10. praesaga mente 48, 8
praesumere (= *audere*) percontari 5, 10. gerere 50, 13
praesumptio 2, 9. 25, 20. (*cf.* *Rönsch It.*² p. 376)
praeterire: quamuis cuncta praetereant 39, 18. praeterire cum saeculo 68, 15. — nec domini constitutum praeteriet 58, 17. *cf.* 62, 11
praetermeans Histri fluentia 27, 6
precator 50, 17 (*Vsener Arch. II 232*)
presserunt uoces funereas 31, 19
primitus 8, 11. 24, 5. 58, 15
primordia regni 20, 2. 23, 5
principatus summi sacerdotii = *episcopatus*: 39, 12
pro = *propter*: pro regni primordiis 23, 5. pro fabricandis ornamentis 23, 22. pro scelere 24, 12. pro suis munitionibus 27, 12. 37, 22. *cf.* 35, 20. 38, 11. 15, 39, 20. 53, 14. 66, 17. — *pro genituo*: ueniam pro peccatis inuenire 32, 4
probare: quod mane probantes 10, 19. oracula probauerunt 14, 1. probaturos quod praedixerat 52, 2
proficere: cum talibus institutis proficerent 15, 19. *cf.* 18, 16. 19, 18. 21, 14
proficisci ad deum = *mori*: 57, 5. 59, 1
profligare: uestes, quas religiosa collatio profligauerat 47, 1
prolixi operis fastidia 55, 21. *cf.* 12, 11
proloqui = *loqui*: 58, 23
promerere (= *assequi, sibi conciliare*) affectum orandi 11, 11. promerendae benedictionis intuitu 22, 15. quae (*sc.* sanctuaria) promeruit 26, 3. *cf.* *Rönsch It.*² p. 377
promissor 51, 3
prophetiae gratia 25, 3. — prophetica gratia 49, 16. prophetica benedictio 60, 4

propositum (= *ratio agendaе uitae*)
uenerabile 13, 11, sanctum 18,
9. — propositum sanctae professi-
onis suscipere = *monachum fieri*:
61, 14. 62, 24

proprius = *tuus uel suus*: 2, 17. 10,
6. 14, 10. 20, 16. 22, 4. 27, 24.
28, 12. 29, 17. 30, 17. 32, 13.
43, 6. 44, 5. 45, 21. 55, 18. 56,
13. 59, 15. 63, 10. — proprius (?)
*comparat. aduerbii proprie (ex
coniectura Hartelii; codd. alii
propius, alii propitius uel propi-
tius)* 18, 14

prosperare: regnum uestrum pro-
speratum est 57, 7

prosperitas 20, 14. prosperitatibus
crebris 50, 14

protectio diuina 14, 12. *cf.* 47, 4
protestante Iacobo apostolo 49, 18

prouenire: quod prouenerat 48, 3.
dum transmigratio prouenisset 58,
2. 62, 12. prouenient aeterna
lucra 60, 15

prouidere patriae ciuicam coronam
69, 20. ornamentis sponsae Christi
quiddam 69, 22

prouidus pietatis 57, 24

psallere = *psalmos cantare*: 29, 12.
33, 20. 62, 4. 66, 6. 10

psalmodia 49, 1, propria noctis prin-
cipio 56, 2. *cf.* 63, 20

pulsari dolore lateris 59, 21. pulsatus
nutu signoque 65, 3

putas (= *ἀπα*) non ipse est? 14, 20.
(*putasne Sauppe; cf. Rönisch It.²
p. 343*: putas filius hominis ueni-
ens inueniet?) *putasne possum
inuenire hominem* 25, 15

putredine corporis tabefactus 22, 7

Quadragesimae tempora 56, 11

qualiter 7, 13. 17. 9, 27. 10, 17. 11,
7. 12, 1. 13

quanto solitudinem incolere cupiebat,
tanto crebris reuelationibus mone-
batur 18, 14

quantocius 23, 9. 27, 5. 44, 24. 59, 1
quasi uetiturus 29, 9

quatenus 12, 13. — = *ut*: quatenus
lumen suae cognitionis ostenderet
28, 3. 48, 9. 59, 9

quia *pro accusatiuo c. inf.*: scito,
quia deus praecepit 5, 7. confido,
quia necessitate compelletur 23,

19. quia traditi sunt homines
satanae 53, 20. confido, quia nobis
bona tribuet nec denegabit 59,
17. *uide* quod. — quia *cum con-
iunctiuo*: quia cadauer mansisset
inlaesum 64, 5

quiescere = *obire, mori*: 34, 23. 62,
9. — quiescere a ieiuniis et uigiliis
40, 10

quilibet = *quicumque*: qualibet occa-
sione cellulam laedere uolueris
59, 11

quisque: debilis quisque fortissimus
apparebit 17, 11. singulos (singulorum *MNTV*) quosque 60, 5

quo = *ut*: quo mereatur socius fieri
5, 4. ut ita ageret, quo cogitaret
56, 20. quo possitis agnoscere 61, 1

quod *c. indic. uel con. pro accus.
c. inf.*: quod Norici dirigebant 9,
10. quod Gibuldus concussus sit
et reddiderit 9, 15. quod prae-
nuntiauerit 9, 23. 10, 9. 20, 22.
22, 8. 24, 3. 26, 6. 32, 5. 10, 33,
5. 36, 18. 51, 1. 60, 2. 15. 66,
8. — quod *omissum*: denuntians
eis, si manserint, capientur 42,
7. — quod *cum con. imper-
fecti pro acc. c. inf. futuri*:
credentes, quod nihil eueniret
aduersi 27, 13. cogitauit, quod
suscitaret 34, 10. credentes, quod
praedarentur 44, 8. — eo quod
c. con.: eo, quod ipse saepius
adueniret 37, 7. — diu est, quod
25, 17

quotiens = *quotiescumque*: quotiens
sermo ortus est 5, 19. — quotiens
c. con. plusqpf.: quotiens ripas
excessisset 33, 1; *uide* cum

Radii peritiae 2, 16

rebaptizare 8, 1. 23, 7

recedere de saeculo = *mori*: 60, 3

recensere = *legere*: recensentis ani-
mum offendere 3, 6. quod ecclesiae
possit uniuersitas recensere 68,
10. *cf.* 6, 1. 65, 21

recognoscere = *cognoscere*: 50, 14

refectio = *cena*: 56, 12

refulsit (ignis) in sensibus 28, 14

regalia ornamenta 23, 22

regimine consueto subleuare 40, 8

regius paruulus 24, 4

regnare *c. gen. uide 'genitiuus'*

relatio lectionis 68, 16 — *cf.* 27, 20
 religiosus 1, 12, 4, 9, 15, 16, 25, 20
 reliquiae sanctorum 8, 5, 25, 18, 22.
 24, 39, 20, 41, 16. — reliquiae
 (= *incolae supersites*) cunctorum
 oppidorum 49, 21

remandare: animo prompto reman-
 daut (promptiore mandauit *CGL*)
 2, 2

remedium = *auxilium*: nullo sub-
 ueniente remedio 47, 6. *cf.* 15, 14.
 16, 14, 23, 6, 43, 15, 54, 16.
 55, 14

reprobis 61, 13

reputare = *putare*: 2, 8

requirere = *quaerere*: 3, 7, 5, 6, 27, 5

res bellica = *bellum*: 37, 14

respuere = *contemnere*: consilium
 meum ne respuas 50, 24

restituere uexatos libertati 25, 5. *cf.*
 32, 11

retractare = *tractare*: 68, 7

retransmisit Romanos 24, 16

retrosum aspiciendo (respiciendo *C*
GL; *cf.* *Sedul. carm. pasch. I*
123 sqq.)

reuerentissimis officiis honorare 19,
 21. — reuerentibus exequiis 65, 17;
cf. exequia. reuerentissimus Christi
 seruus (reuerendissimus *Sauppe*
ex codd. recc.; cf. Paucker Spi-
cileg. p. 187. Neue Lat. For-
menl. II 193. Vsener Zur Gesch.
d. lat. Part. Fleckeis. Jahrb.
1878 p. 55 sq.)

rubigo 9, 13, 36, 12, 18

Sacramentum 24, 16. — sacramento
 communionis accepto 62, 2

saecularis litteratura 2, 10, pompa
 26, 12, homo 26, 22, 61, 15

saeculum = *uita, mundus*: qui paren-
 tes reliquit et saeculum 26, 12.
 de hoc saeculo transitorium 56,
 16, 60, 3. blandimenta saeculi
 fugientes 61, 16. nesciunt facta
 praeterire cum saeculo 68, 15. —
 = *aeternitas, αἰών*: 61, 23

sanctificare ieiunium 29, 5. — sancti-
 ficati = *sancti*: 61, 23 (*l. script. s.*)

sanctitatis tuae meritis 59, 10. *cf.*
'abstracta'

sanctuarium = *reliquiae*: 9, 23, 27.
 26, 2, 39, 16, 41, 11

sanitatum remedia 3, 19. — sanitates
 (= *sanationes*) domesticae 55, 20
 *satactio s. satisfactio = *perturbatio*:
 secreta pectoris satactionibus (*ex*
emend. Hartelii, cf. Lucif. Ind.
s. u. satagere; codd.: satisfactio-
bus, Sauppe suis actionibus) pro-
 diderunt 28, 10

sationes = *segetes*: 30, 6

scripta = *epistola*: 10, 3, 43, 6

sculpere (scalpere *CGLN*) securi
 crucis signaculum 9, 3

secreta pectoris prodere 28, 10

secundo = *iterum*: 34, 3

sed et non praecedente non solum:
 65, 14

sedes peregrinationis *uide 'genituius'*
 semine 31, 17

sepultura = *sepulcrum, monumen-*
tum: sepulturas mortuorum effo-
 dere 57, 22. sepulturae locum
 aperire 63, 20

sequi = *persequi*: 17, 3, 21, 1, 2

sermone = *Predigt*: 27, 22 — sermo
 diuinus = *scriptura sacra*: 60, 22

si = *num*: interrogauit, si mitteretur
 35, 24. si quo modo 61, 6

siquidem 20, 1, 60, 22

signaculum crucis 9, 3, 33, 12, sancti
 patibuli 33, 16

signare horam tribulationis 11, 19.
 nequaquam eos uenire signauit

36, 3. s. ieiunium 43, 7. — = *ad-*
notare: sicut signauerant 55, 8

significatio loci uel generis 5, 1; *cf.*
 58, 6

signa (*i. q. miracula*) 54, 8 — signum
 crucis obducere 55, 19

silentii nox 2, 13

silex plateae saecularis 2, 20. *cf.* 2, 19
 solacia *i. q. uestes*: 47, 17

sollemnitas *i. e. sollemne sacrificium*:
 15, 5, 31, 2, 6, 58, 9

soluere corda fatentem in lacrimas
 28, 16

sortiti sunt uarias sedes 64, 12

sospitate perfecta reuertitur 52, 11

specialiter 35, 19

speciem (= *mercem*) in illis locis
 difficillimam 45, 14

sperare = *cupere, petere*: 38, 6, 51,
 13, 60, 24

spernere = *nolle*: qui praedicientem
 sequi spreuerant 10, 10

spiritalis (*sic optimi codices exhibent*)
 2, 20, 4, 8, 31, 8, 36, 14

spiritus immundus = *diabolus*: 54, 5. 64, 16
 stilla olei 46, 12
 stratus 11, 23. 56, 8
 structura magistri 3, 10
 stupendum miraculum 22, 5. 27, 20
 stupore nimio mirari 48, 2
 suaderetur redire *uide 'passium'*
 sub contestatione proloquens 58, 23.
 — sub *c. abl. pro* sub *c. acc.*:
 ingressa sub uehiculo 66, 4
 subiugabat carnem plurimis inediis
 19, 2
 sublimatus uirtutibus 19, 10
 subministrare plaustis solidum trans-
 itum 19, 9
 subreptione inopinata 16, 17
 subripere = *subrepere*: 26, 2 (*cf.*
Hartelii Ind. ad Ennod. p. 651)
 substantia pauperum captiuorumque
 59, 3
 sufficienter instructi 57, 8
 sufficientia paupertatis 48, 8
 suffragia experta orationum 28, 24
 suffusio maeroris 62, 5
 sumere: sumitur exordium uitae
 texendae 4, 6. uictoriam de Ala-
 mannis sumpere 10, 8
 super (= *de*) hac parte 5, 10. — *c. acc.*:
 super eos data oratione 54, 17.
 super rium 17, 15. super ripam
 Danuuii 32, 15. 58, 19. 64, 11.
 super tabulata 33, 7
 supercilium elationis comprimitur
 19, 13
 superius (= *supra*) memorato 53, 12
superlatiuus: prae ceteris celerrime
 39, 19. *cf. tam*
 supernus = *diuinus*: 17, 22. 34, 14
 superuenientis hostis insidias 48, 15
 supplere opere uota 22, 2, sacrificium 31,
 10, orationem 41, 9, imperata 42, 13
 supra dictus 15, 15
 susceptor 14, 16. — susceptra 12, 19
 suscipere = *accipere, recipere*: 14, 2.
 25, 22. 26, 5. 51, 5
 suspirium 38, 22
 sustinere famis angustias 35, 14. *cf.*
 25, 21
 suus *pro* is 53, 14

Tabefactus putredine corporis 22, 7
tam c. superlatiuo: tam celeberrima
 opinio 27, 10. *tam uastissima*
 solitudo 57, 20

tantus: tanti hospitis 14, 15. tanti
 patris 26, 22. — in tantum didi-
 cerat, ut 25, 8. 31, 5. 40, 17 —
 tantum = *tantummodo*: tantum
 in nomine domini perge 17, 10.
 18, 2. 20, 14. 36, 19
 temerator sancti operis 30, 3
 temperare errata praesidiis 56, 14
 tempus: multis temporibus seruatas
 41, 17. cunctis regni sui tempori-
 bus 50, 12
 tenor litterarum 43, 5
 tepidus: nos infirmi ac tepidi 60, 6
 terminare orationem effusis lacrimis
 53, 17. *cf.* 21, 9. 43, 8. 21
 testari = *confiteri, affirmare*: propria
 sacrilegia testabantur 28, 12.
 nullum remansisse testatur 54, 3.
 50, 7
 texere uitam 4, 5
 torpente gelu itinera clauduntur
 46, 18
 torpescere: hiems saeuiore gelu tor-
 pescit 19, 5
 totius auctoritatis uir 4, 14. totius
 gratiae largitorem 52, 15
 transire 3, 5. 5, 18. 66, 8. — = *mori*:
 20, 20. 53, 11. 58, 15. t. de hoc
 saeculo 56, 16. t. e corpore 58, 5
 transitus = *mors*: 12, 1. 6. — t. ad
 Italiam 20, 7
 transmigrare: patre Feba capto et ad
 Italiam transmigrato 63, 9. *cf.*
 migrare
 transmittere (= *mittere*) commemo-
 ratorium 3, 4
 transuadare Danuuium (transuadare
CGL) 25, 7. *cf. Vict. Vit. I 1.*
Rönsch It.² p. 202
 tribulantium turbis interesse 26, 8
 tribulationem perferre 11, 16. tribu-
 latio grauis 55, 4
 tributaria oppida 50, 1. 19
 triduanum ieiunium 27, 22. 43, 6
 triumphator = *uictor*: 50, 15
 triumphus = *uictoria*: 10, 9
 tumere uictoriis 50, 15
 tutare 49, 9. *cf. Hymn. p. 71, 16*

Valere: quanti ualeat oratio 30, 3.
 quanti ualeret oboedientis animus
 50, 14. — multum ualere 29, 2.
 49, 8. — ut tibi obsequi ualeant
 50, 23

- ualida rubigo 36, 19
 uaniloquax presbyter 9, 26
 uaticinium 57, 22
 ubi = *quo*: 33, 3
 uegetare: ut uegetetur optutus interior 53, 7
 uel = *et*: 7, 11. 13. 8, 2. 6. 9, 9. 11, 24. 12, 10. 13. 14. 13, 15. 35, 7. 9. 38, 6. 50, 21 (?) 55, 25. 65, 10
 uelocem sanitatem impetrare 52, 9. *cf.* 23, 20
 ueneratio tua 17, 5. *cf.* 'abstracta'
 ueniam poscere infidelitati 10, 19, incredulitati (incredulitatis *L*) 15, 2. delicti sui 30, 11
 uerax 7, 4. — ueraciter 5, 5
 uerberare *aliquem* duris sermonibus 2, 18
 uerbo gratiae (dei) commendare 61, 21 (*l. script. s.*)
 uester = *tuus*: ingenio uestro 3, 12. filius uester 3, 22. libro uestri magisterii 6, 1. nihil adiciendum labori uestro studio nostro credimus 68, 19
 nestigiis (= *pedibus*) omnium pro uolutus 30, 10. — u. beatorum patrum inhaerere 26, 10
 uetiturus (= *prohibiturus*) locustas 29, 10
 uexilla plurimorum trophaeorum 69, 24
 uicinia migrationis 57, 9
 uicina subsidia 36, 11
 uictualium nihil reperire 49, 7
 uidere = *cauere*: iam ex hoc uos uideritis 57, 7
 uigiliarum studia obseruare 58, 12. *cf.* 9, 6
 uirtus = *uis*: 3, 21. 21, 20. — = *miraculum*: 3, 19. 18, 17. 31, 14. prodita uirtute 46, 8. 52, 13. 54, 7. 66, 3
 uiscera = *liberi*: 24, 10
 uisitacione uisitat uos deus 57, 17 (*l. script. s.*)
 ad uicem = *instar*: 32, 21
 ulterius = *postea*: 9, 8. 18, 1. 36, 19. 43, 18
 ultra: centum et ultra milibus 40, 20. *cf.* 61, 18
 ultronea benedictio 41, 19; *cf.* benedictio
 uocabulum = *nomen*: cui erat uocabulum Comagenis 7, 5. 27, 17. 61, 11
 noti sacrificium deo reddebat 66, 20. *cf.* 24, 10
 urgueri lacrimis ingentibus 40, 11
 uspiam (= *quopiam*) egredi 8, 8
 ut *consec. c. con. plusquamperf.*: ut non potuisset agnosci 34, 24
 uterque: inter utraque flumina, Henum uidelicet atque Danuuium 37, 4
 utrum = *num, non sequente an*: percontatus est, utrum aliquos secum haberet 17, 2. interrogat, utrum omnes abscessissent 33, 24
 uulgante fama 41, 14

ADDENDA ET CORRIGENDA.

- p. 17, 12 *uerba*: dominus pro uobis pugnabit et uos tacebitis *litteris
latius dispositis scribenda erant; sunt enim Exodi 14, 14.*
- p. 28, 10 *potius scrib.* satisfactionibus *pro* satactionibus.
- p. 31, 4 *scr.* excussis *pro* concussis *cl. praef. p. X.*
- p. 41, 18 sq. *scr. cum codicibus*: basilicam *pro* in basilicam et collata
pro collatas, *cl. praef. p. XI sq.*
-

